1998. SZEPTEMBER
XIV. évf. 9. (134.) szám
Ára: 248 Ft

video magazin

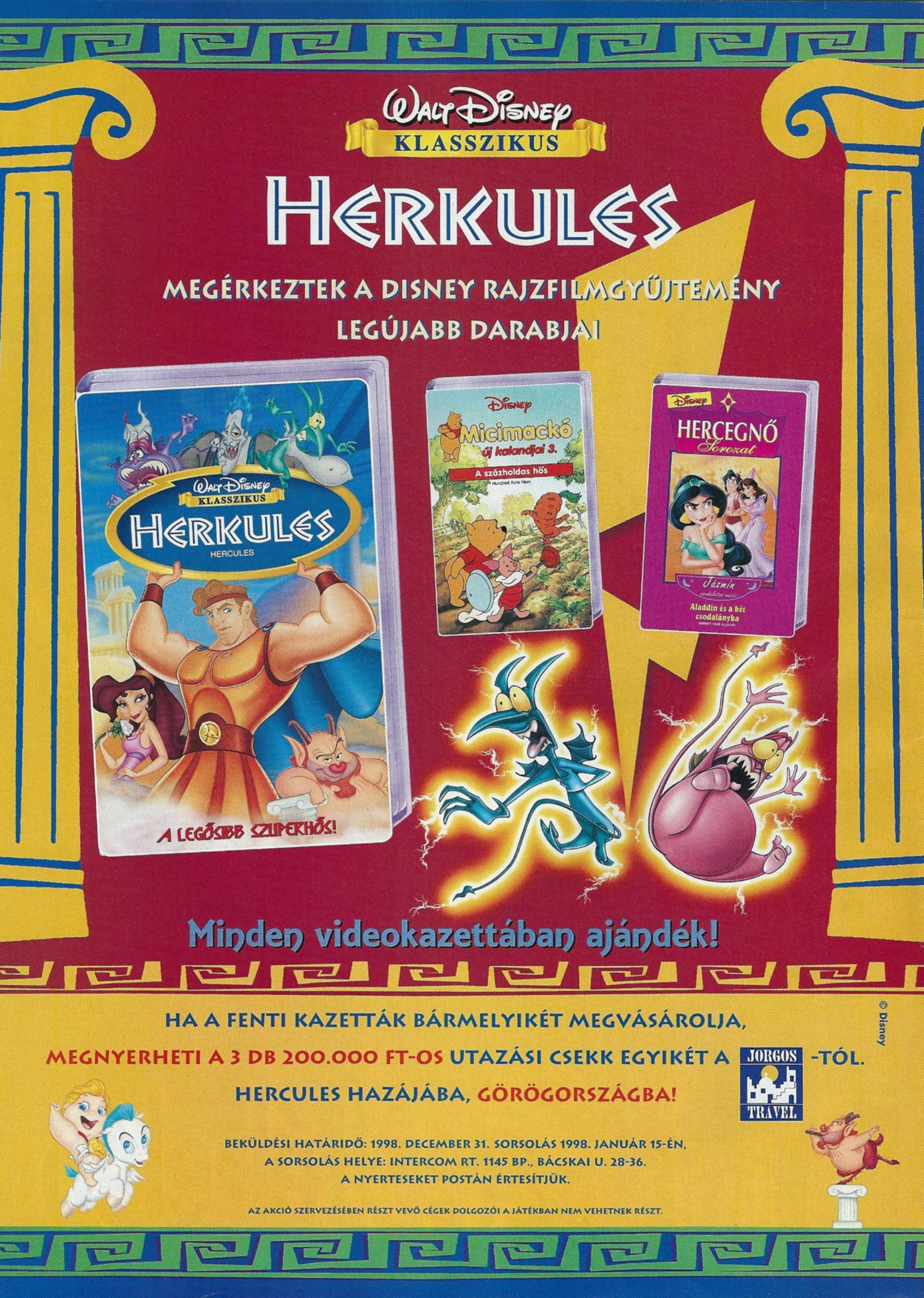
Jack Nicholson

Herkules

Világszépek '98

A miniszter félrelép

WALT DISNEY
KLASSZIKUS
HERKULES
MEGÉRKEZTEK A DISNEY RAJZFILMGYŰJTEMÉNY
LEGÚJABB DARABJAI
WALT DISNEY
KLASSZIKUS
HERKULES
HERCULES
A LEGŐSIBB SZUPERHŐS!
DISNEY
Micimackó új kalandjai 3.
A százholdas hős
Hundred Acre Hero
DISNEY
HERCEGNŐ Sorozat
Jázmin
Aladdin és a két csodalányka
Minden videokazettában ajándék!
HA A FENTI KAZETTÁK BÁRMELYIKÉT MEGVÁSÁROLJA,
MEGNYERHETI A 3 DB 200.000 FT-OS UTAZÁSI CSEKK EGYIKÉT A JORGOS TRAVEL -TÓL.
HERCULES HAZÁJÁBA, GÖRÖGORSZÁGBA!
BEKÜLDÉSI HATÁRIDŐ: 1998. DECEMBER 31. SORSOLÁS 1998. JANUÁR 15-ÉN,
A SORSOLÁS HELYE: INTERCOM RT. 1145 BP., BÁCSKAI U. 28-36.
A NYERTESEKET POSTÁN ÉRTESÍTJÜK.
AZ AKCIÓ SZERVEZÉSÉBEN RÉSZT VEVŐ CÉGEK DOLGOZÓI A JÁTÉKBAN NEM VEHETNEK RÉSZT.
© Disney

Kedves Olvasó!

Eddig még nem fordult elő a Video Magazin életében, hogy két egymást követő szám címlapjáról ismerős hazai színészek köszönjenek ránk egy-egy új honi gyártású, videón megjelenő film apropóján. Ezúttal ez a csoda is megtörtént, hála a magyar alkotóknak, producereknek. Az is ritkán fordul elő, hogy két olyan közönségbarát magyar film kezdi meg második életútját videószalagon, mely a mozikban méltó versenytársa volt amerikai produkcióknak, s videón is megannyi amerikai alkotást tud maga mögé utasítani.

Hogy miért jó magyar filmet nézni? A számtalan lehetséges magyarázat helyett gondoljunk csak a legegyszerűbbre. Mennyivel különlegesebb érzés New York-i felhőkarcolók helyett a budapesti belváros épületeit látni, a Brooklyn Bridge helyett az Erzsébet-hidat, a Hudson folyó helyett a Dunát. Mennyivel közelebb áll hozzánk egy balatoni újsütetű vállalkozó, egy fővárosi parlamenti képviselő, mint egy Los Angeles-i zsaru vagy egy washingtoni ügyvéd: szerencsére vagy sajnos – ki-ki eldöntheti. És mennyivel könnyebb nekünk interjúra kérni a hazai színészeket, rendezőket, mint hollywoodi társaikat... Mindenesetre azért e hónapban is szolgálunk egy Los Angeles-i sztárinterjúval!

A hírek szerint pedig máris három új magyar film forgatási munkálatai folynak, melyek alkotóinak – mily fura ezt leírni – az a céljuk, hogy a közönség meg is nézze műveiket! Úgyhogy van még remény további „magyar címlapokra" is.

Budapest, 1998. szeptember

Falus Tamás

Főszerkesztő: Falus Tamás
Művészeti szerkesztő: Czifferszky Attila
Képszerkesztő: Fejér Gábor
A szerkesztőség címe:
1114 Budapest XI., Eszék u. 9–11.
Tel./fax: 361-3859
E-mail: video@irisz.hu

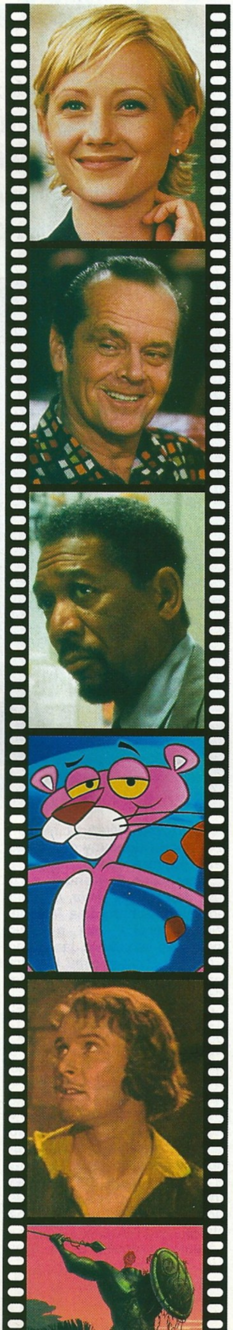
Kiadja a Video Magazin Kft. • Felelős kiadó: Belán Gábor ügyvezető igazgató
Nyomdai előkészítés: MULTIMIX Kft.

Nyomás:
SZIKRA LAPNYOMDA RT.
1133 Budapest, Visegrádi u. 116.
Felelős vezető: Lendvai Lászlóné vezérigazgató

Terjeszti a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt. és a regionális részvénytársaságok, valamint az alternatív terjesztők. • Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Előfizethető a hírlapkézbesítőknél és a Hírlapelőfizetési Irodában (1089 Budapest VIII., Orczy tér 1., levélcím: 1900 Budapest, Orczy tér 1.), ezenkívül Budapesten a Hírlap-előfizetési és Elektronikus Postaigazgatóság kerületi ügyfélszolgálati irodáin, vidéken a postahivatalokban.
HU ISSN 0237-5141

Sylvester Stallone-fotó (61. old.): Gordon Eszter

A video magazin TARTALMÁBÓL

ALKOTÓK, SZTÁROK

FILMEK

LAKOSSÁGI VIDEÓKAZETTÁK

JÁTÉK

JOGI KÉRDEZZ–FELELEK

KISLEXIKON

TÉMÁK

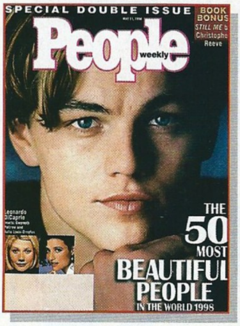
TESZT

HÍRÖZÖN

MOZI- ÉS VIDEÓELŐZETES

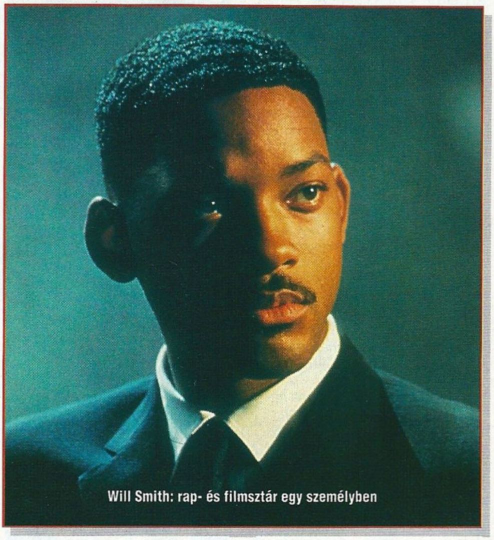
Világszépek '98

Kik a legszebb emberek a világon? Évről évre megválasztja a világ legszebb ötven emberét a népszerű amerikai magazin, a People. „*The 50 Most Beautiful People In The World*" kategóriába elsősorban azok az amerikai hírességek kerülhetnek, akik az elmúlt egy esztendőben nemcsak szépségükkel, hanem teljesítményükkel is maradandót alkottak. Közöttük sok a filmszínész, akiket Magyarországon is sokan ismernek, szeretnek. Hagyományainkhoz híven ezúttal is megismertetjük Önt e sajátos lista idehaza is népszerű személyiségeivel.

Gloria Stuart a Titanicból: a legszebb 87 éves színésznő

Will Smith: rap- és filmsztár egy személyben

Hogy a szépség és a kor nem feltétlenül áll egymással összefüggésben, arra kiváló példa lehet **Gloria Stuart**, a *Titanic* női szereplője, aki 87 éves kora dacára helyett kapott a legszebbek között. Ő alakította – Oscar-jelölést érően – azt a 101 éves asszonyt, aki visszaemlékszik fiatalságára.

Anne Bancroft – a legendás Mrs. Robinson a *Diploma előtt* című filmből – szintén a legszebbek között érezheti magát, 66 éves kora ellenére. Legutóbb a *G. I. Jane*-ben és a *Szép reményekben* játszott epizódszerepet. A 71 éves elfogult komikus férj, **Mel Brooks** egyetért a jelöléssel: még ma is gyönyörű Anne.

Cameron Diaz szépségét Matt Dillon is felfedezte...

Azonban természetesen már itt vannak az ifjú trónkövetelők. A hölgyek közül például a 21 éves szőke szépség, **Sarah Michelle Gellar**, aki a *Tudom, mit tettél tavaly nyáron* című krimiben tűnt fel. Pontosabban már négyéves korában feltűnt, hisz Burger King-reklámokban kapott szerepeket.

A 22 éves **Angelina Jolie**-t legutóbb az *Istent játszva* című filmben **David Duchovny** oldalán láthattuk idehaza videón. A színésznő **Marcheline Bertrand** és a színész **Jon Voight** lánya, aki nemrég vált el **Johnny Lee Miller**től, színész férjétől, akit a *Trainspotting*ban láthattunk. Januárban, a *George Wallace* című tévéfilmben nyújtott játékáért Golden Globe-díjjal jutalmazták.

Hozzá képest szinte már idősnek számít a maga 25 esztendejével **Gwyneth Paltrow,** aki a *Szép reményekkel* vált igazi sztárrá, de remekül játszott a *Hetedikben* és az *Emmában* is. Legújabb két filmje a *Hush*, amely pszichodráma, valamint a *Sliding Doors*, mely romantikus vígjáték. Sokáig **Brad Pitt** menyasszonyaként figyeltek fel rá jobban, de ma már **Ben Affleck** – a *Good Will Hunting* Oscar-díjas forgatókönyvírója – barátnője.

Sajátos szépség a 28 éves, szintén szőke **Anne Heche**, aki **Harrison Ford**dal romantikázik a *Hat nap, hét éjszaka* című filmben. Korábban játszott a *Fedőneve: Donnie Brasco* és a *Tűzhányó* című produkciókban is. A szegénységben élő családot – anyját és három testvérét – igencsak megrázta a családfő tragikus AIDS-halála 1983-ban, amikor egyben fény derült az apa homoszexuális életére is. De ez már a múlt, Anne ma keresett filmsztár, s a család sem szegény.

Cameron Diaz természetesen nem maradhat ki a gyönyörűek közül. A 25 éves sztár *A maszk*ban tűnt fel **Jim Carrey** mellett, azóta népszerű színésznő. Az *Álljon meg a nászmenet!* után *Az élet sója* című vígjátékban vállalt főszerepet. Barátja két éve **Matt Dillon**.

A *Vészhelyzet* 31 éves nővére, **Julianna Marguiles** is helyett kapott a legszebbek között. Valójá-

Leonardo Di Caprio, a 23 éves szívtipró

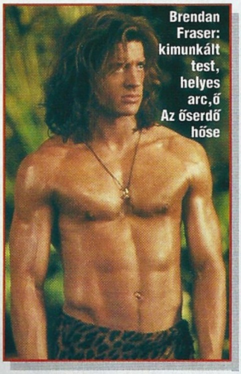

Olyan kedves, hogy már szép a 34 éves Helen Hunt

ban hajával hívta fel szépségére a figyelmet, és dauer-reklámok modellje volt. Csak később próbálkozott meg a színészmesterséggel. Ma is úgy érzi, szép haja jóval csinosabbá teszi, mint amilyen valójában.

Anne Heche: szépsége olykor rejtve marad

Brendan Fraser: kimunkált test, helyes arc, ő Az őserdő hőse

A 34 esztendős **Helen Hunt** megannyi filmszerep után igazán az elmúlt egy évben futott be a *Lesz ez még így se!* című filmben nyújtott alakításával, mely Oscart hozott számára. De láthattuk őt a *Twister*ben is, melyért nem járt díj. Nem Beverly Hillsben lakik, hanem San Fernando Valleyben, s fekete Volvójával hajt munkába, négyszer egy héten. Az opera szerelmese.

Rátérve a fiúkra, ki más is lehetne a világ egyik legszebb fiatalembere, mint a *Titanic* hőse, a szívtipró modern Rómeó, **Leonardo De Caprio** 23 évesen már többet elért, mint néhány színész egész életében. **James Cameron,** a *Titanic* rendezője szerint Leonardo érett, kiforrott ember, nagy tehetséggel, aki tisztában van képességeivel. Tekintete többek szerint megigézi az idősebb hölgyeket is, akik anyai érzéseket táplálnak a fiú iránt.

Az ifjú titánok között helyet kapott **Matt Damon** is – aki **Ben Affleck**kel együtt kapott Oscart a *Good Will Hunting* megírásáért. Matt **Robin Williams** oldalán szerepelt is a filmben, s főszereplője *Az esőcsináló* című **John Grisham – Francis Ford Coppola** filmnek. A 27 éves sztár játszik **Spielberg** új filmjében, a *Ryan közlegény megmentésé*ben, s **Anthony Minghella,** *Az angol beteg* rendezője is számít rá a *The Talented Mr. Ripley* című vadonatúj rendezésében.

Brendan Fraser, *Az őserdő hősének* George-aként vált igazán sztárrá, 29 évesen. Korábban is kijutott neki a bunkó szerepekből a *Kőbunkó*, a *Kaszakő*, és a *Kő' egy csapat* című filmekben. Nemrég jegyezte el *Afton Smith* színésznőt, akivel együtt játszott *Az őserdő hősében*.

A szintén 29 esztendős **Will Smith** sokak kedvence lett a *Men In Black* láttán. Rap-énekesként is legalább akkora sztár, mint a film világában, ahol megfordult *A függetlenség napja* című sikerfilmben is. Jelenleg **Barry Sonnenfeld**del forgat a *The Wild Wild West* című produkcióban.

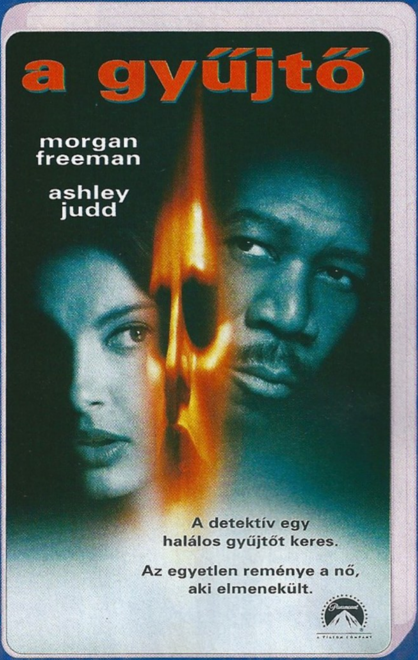
Meglepő módon a kiválasztottak között szerepel **Tom Selleck** is, a maga 53 évével. Ezt egy tévésorozat *(The Closer)* főszerepének köszönheti. Korábban szintén tv-sorozattal, a *Magnum*mal került a kedvencek közé, de nemrégiben szerepelt *A boldogító nem* című mozisikerben is, **Kevin Kline** oldalán. Kaliforniai birtokán boldogan él **Jillie Mack** színésznő feleségével, és kilencéves kislányával.

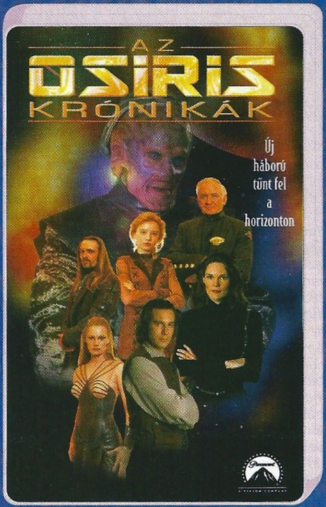
Gwyneth Paltrow – Szép remények, immáron Ben Affleckkel

VIDEO CSÚCSON

[SZEPTEMBER 8-tól a videotékákban]

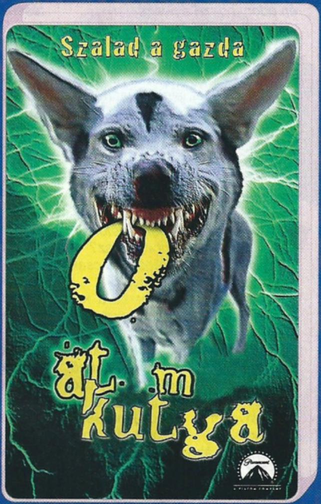
UIP DUNA NEMZETKÖZI FILM KFT. · CIC · Paramount · UNIVERSAL

< UIP-DUNA FILM, 1021 BUDAPEST, HŰVÖSVÖLGYI ÚT 54. Tel.: 394-0007, Fax: 274-2177 >

VIDEO CSÚCSON

[SZEPTEMBER 22-től a videotékákban]

< UIP-DUNA FILM, 1021 BUDAPEST, HŰVÖSVÖLGYI ÚT 54. Tel.: 394-0007, Fax: 274-2177 >

Az INTERCOM és a video magazin játéka:

A miniszter félrelép

Lépjen félre játékunkkal!

Válaszoljon a videókazettán szeptemberben megjelenő magyar filmsiker, *A miniszter félrelép* című vígjátékkal összefüggő kérdéseinkre, és nyerjen!

A helyes feleletet beküldők között kisorsolunk

**3 db A miniszter félrelép műsoros videókazettát,
10 db A miniszter félrelép audio-CD-t és
10 db A miniszter félrelép pólót a két rendező-főszereplő, Kern András és Koltai Róbert aláírásával!**

Játszani a lap alján található szelvénnyel lehet.
A szelvényen az 1-től 5-ig jelzett rubrikákba írja be az Ön által helyesnek tartott válasz jelölését (1, X vagy 2).
Pályázata akkor érvényes, ha a szelvényt kitölti, kivágja és beküldi
1998. szeptember 30-ig
a Video Magazin szerkesztőségébe
(1114 Budapest, Eszék utca 9–11.).
A helyes megfejtést és a nyertesek nevét novemberi számunkban olvashatja.
A nyereményeket az InterCom ajánlotta fel.

ÍME A KÉRDÉSEK:

1. Melyik film volt Koltai Róbert előző rendezése?
1. Szamba **X.** Sztracsatella **2.** Sose halunk meg

2. Ki játssza Kern András filmbéli feleségét ?
1. Hernádi Judit **X.** Udvaros Dorottya **2.** Dobó Kata

3. Melyik szállodában játszódik A miniszter félrelép?
1. Astoria **X.** Hyatt **2.** Hilton

4. Mely színházban játsszák A miniszter félrelép című színdarabot?
1. Kaposvári Csiky Gergely Színház **X.** József Attila Színház
2. Vidám Színpad

5. Ki A miniszter félrelép című film producere?
1. Andy Garcia **X.** Andy Vajna **2.** Kern András, Koltai Róbert

video magazin

I.	II.	III.	IV.	V.

A miniszter félrelép című fergeteges komédiát – *Kern* és *Koltai* főszereplésével – tavalyelőtt mutatta be a budapesti József Attila Színház, s a kasszasikerre jellemző, hogy még most is csak üggyel-bajjal lehet jegyet szerezni az előadásra. Andy Vajnának (ez tán érthető) mégsem kellett sorbaállnia a pénztárnál.

Kern András ekként emlékezik második találkozásukra:

– Andy is ott volt a magyar filmesek világtalálkozóján, a budapesti Iparművészeti Múzeumban rendezett fogadáson. Egymagában, ha szabad úgy fogalmaznom: elveszetten állt. Hozzáléptem és megkérdeztem: akarsz-e látni valami röhögtetőt? Meghívtam a József Attila Színházba. Érdekelte az előadás. A második rész után jókedvűen érkezett a társalgóba, és már ott, fél tízkor javasolta: csináljunk filmet belőle, rendezzétek ti, én adom hozzá a pénzt!

Úgy tartják, Amerikában az idő pénz, s Amerikában a gyorsaság a legbecsesebb erények közé tartozik. Ám az a gyorsaság, amellyel Andy Vajna munkához látott, a vendéglátókat is lenyűgözte.

– Meghívtam Andyt még azon az estén – folytatja Kern –, *vacsorázzon nálunk, a feleségem remek rakott krumplit főzött. Megadtam a lakcímünket, és ő taxival előbb ért hozzánk, mint én. Amikor a szobánkba léptem, éppen telefonált. „Kivel beszélsz, mint csinálsz?" – kérdeztem. „Sem különöset... csak megszereztem a filmjogot."*

Az amerikai producer és a két magyarországi filmszakember könnyen szót értett (minden kezdet ígéretes!), s hamarosan megbarátkoztak. Vajna meghívta leendő partnereit Olaszországba, majd Cannes-ba is, a hajójára. S e luxuskörnyezet jó alapot kínált egy luxushotelben játszódó történet szálainak továbbgombolyításához.

– Mit kínált, mit ígért a sztárproducer?

– A „Miniszter..." egy film lesz, és olyan körülmények között forgathatjuk, ahogy egy filmet forgatni kell...

Koltai Róbert folytatja:

– Vajna nem ígért sokat. Nem kínált amerikai szerződést, nagyjából olyan feltételekben egyeztünk meg, mint más magyar filmnél. Az ő sikerhez edzett orra megérezte bennünk a lehetőséget, majd munka közben a lehetőségekhez képest szabad kezet kaptunk. Arra biztatott, hogy forgatás közben ne takarékoskodjunk, s inkább vegyünk fel kétszer egy jelenetet, csak jó legyen. Vegyük fel ugyanazt különféle szögekből, s válasszuk ki a nekünk leginkább tetsző képet!

– Szabad kéz, a lehetőségekhez képest... mit értsünk ez alatt: Vajna úr beleszólt a rendezők munkájába?

– Andy nem olyan ember, aki a véleményét megtartja magának. Óriási gyakorlata és tapasztalata van, vagyis nemcsak a pénz elköltéséhez ért, hanem a filmhez is. Voltak nagyon jó meglátásai... de a kisebb súrlódásokat se kerülhettük el. Egy-egy vita után soha nem visszakozott, annál büszkébb ember, soha nem mondta, hogy „igazad van"... csak bizonyos dolgokat nem erőltetett tovább. Ügyesen visszavonult, mi pedig megvalósíthattuk az eredeti elképzelésünket. Később, a vágásnál nagyon sokat tett, s az óriási közös siker feloldotta a munka természetes görcseit, feledtette az átmeneti fájdalmakat.

– Mind Kern Andrást, mind Koltai Róbertet sikeres színpadi és filmszínészként kedvelte meg a közönség. Aztán jött a kívülállók számára alighanem váratlan váltás: az elmúlt években mindketten filmrendezőként is bemutatkoztak. Ráadásul sikerfilmekkel rukkoltak elő, hiszen Koltai esetében a Sose halunk meg, majd a Szamba, Kern esetében pedig a Sztracsatella nem csupán egy volt az új magyar vígjátékok közül. A mozipénztárak előtt kígyózó sorok önma-

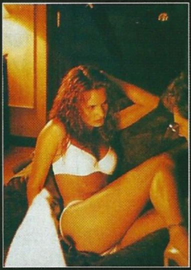
Andy Vajna, a Rambo-filmek és a részben Budapesten forgatott *Evita* producere az 1996-os Los Angeles-i magyar filmhét egyik rendezvénye után, az USC egyetemen ismerkedett meg *Kern Andrással* és *Koltai Róberttel*, s élve az alkalommal, gratulált akkor látott filmjeikhez, a *Sztracsatellához*, illetve a *Szambához*. Hármuk közül akkor feltehetőleg egyikük sem sejtette, hogy alig egy évvel később együtt dolgoznak majd, s részesei lesznek Mr. Vajna első magyar játékfilm-vállalkozásának.

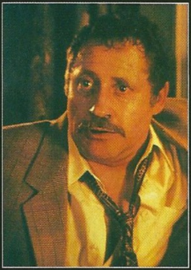
A MINISZTER FÉLRELÉP

EGY ÁGYBAN AZ ELLENZÉKKEL

Kern András és Koltai Róbert az előzményekről, a forgatásról, a közös munkáról

gukért beszéltek. A Sose halunk meg az Oscar-díj-jelöltségért is versenybe szállhatott, a Sztracsatella kaliforniai sikerének a Beverly Hills-i Music Hallban pedig magam is tanúja lehettem. Nemcsak az Amerikában élő magyarok, hanem a nézőtéren ülő amerikaiak is eredetinek, frissnek érezték az író-színész-rendező alkotását. Most viszont Önök ketten, közösen készítettek filmet; hogyan működött a társrendezés?

– A filmezés eredendően kollektív munka – vallja Koltai – *s szerintem a rendezés is az. Megszoktam a saját filmjeimnél, hogy ha valakinek jó ötlete van, azt elfogadom. Bárki gazdagítsa is a filmet, hálás vagyok érte!... Ezzel együtt kétségkívül nem könnyű két embernek egy dolgot rendezni. Hiába vagyunk Andrissal harminc éve jó barátok, hiába vélekedünk sok mindenről egyformán, lehet olyan helyzet, amikor egyikünknek valami fáj. S akkor valamelyikünknek megértéssel, intelligenciával vissza kell lépni.*

– Vagyis egyidejűleg ketten álltak a kamera mögött és közösen adtak utasítást a színészeknek?

– Mielőtt a forgatáshoz hozzákezdtünk volna, felosztottuk egymás között a jeleneteket... amiből végül semmi sem jött be. Eredetileg egy amerikai író hozta össze a forgatókönyvet, majd mi ketten készítettük el a végleges változatot. Megegyeztünk, hogy a forgatókönyv első részét a miniszter szerepét alakító András írja, mert akkor neki van több feladata, a második részt pedig én írom, hiszen akkor már a miniszteri titkár bonyolítja a történteket. Munka közben ez az elképzelésünk is felborult, így aztán minden jelenetért közösen tartjuk a hátunkat. Egy-egy jeleneten belül persze volt főrendező, már csak azért is, mert színészként is szívesen vettük egymás tanácsait.

– Bár meghatározó színészegyéniségeknél nem ritka, a magyar gyakorlatban kevés példa van arra, hogy a rendező a saját filmjének főszerepét alakítsa. Most Önök kellően kontrollálhatták egymást, de korábbi vállalkozásaiknál kitől kaptak visszajelzést?

– Videón minden próbát visszanéztünk, de a munkatársak szeméből is lehet olvasni, néha a hangjukból is... A magunk rendezte filmeknek nagy előnye viszont, hogy legalább a főszereplőt nem kell győzködni.

Kern Andráshoz fordulok ismét:

– Néhány korábbi nyilatkozatában nem is palástolta a nézeteltéréseiket...

– Vajna valóban sok mindenbe beleszólt, főként a rendezésbe, s emiatt nem volt egyszerű a forgatás. A filmnek végül is három gazdája volt: két rendező meg egy producer... ez nekünk, magyaroknak szokatlan. Másutt talán jó...

– Csaknem két évtizede Raszkolnyikovot alakította a Vígszínházban, s az emlékezetes *Bűn és bűnhődés*-előadást vendégként a világhírű *Jurij Ljubimov* rendezte. Emlékszem az Ön akkori tévényilatkozatára; tele volt keserűséggel. Nem is tagadta, hogy össze van zúzva. Ljubimov azt követelte, hogy úgy szólaljon meg, úgy mozogjon, sóhajtson, mint egy orosz... Ön viszont a magyar színpadokon elfogadott színészi eszközökkel szeretett volna élni. Nehéz a nagy hírű külföldi szakemberekkel alkotó módon együtt dolgozni?

– Nem általánosítanék, de Ljubimov nagyon orosz volt, Vajna pedig nagyon amerikai...

S mire vágyhat egy amerikai producer, ha nem a profitra? Igaz, Andy Vajna nyilatkozataiban azt hangoztatta, hogy ő valójában azt szeretné, ha szülőhazájában is készülne átütő sikerű, eladható film. Nos, ami a dollárosítható forintokat illeti: a magyar mozikban nyárig 650 ezren látták a minisztert, amint félrelép... s a bevétel még nem hozott nyereséget. A producer eladta viszont a filmet Németországban és Olaszországban is. Majd híre érkezett: Andy Vajna Hollywoodban újra el akarja készíteni, immár amerikai szereplőkkel. Miként vélekednek erről a magyar alkotók?

– Andy biztosan újabb sikert lát abban, ha angol nyelven, amerikai színészekkel újraforgatja a „Miniszter..." – mondja Kern András.

– Nem érdemes duzzognunk, ha Hollywood is előrukkol a maga változatával – vélekedik Koltai Róbert. *– Amerikában bevált gyakorlat, hogy francia vagy olasz sikerfilmeket adaptálnak, így készült el nemrég Az őrült nők ketrece alapján a Birdcage, Robin Williamsszel a főszerepben. Készüljön hát egy hollywoodi A miniszter félrelép is... aztán majd meglátjuk, melyik lesz a jobb! Nem biztos, hogy az angol nyelvű változat...*

– Gondolom, a film vonzó megjelenésű női főszereplője, a fiatal *Dobó Kata* még nem emiatt tartózkodik Los Angelesben és tanul nagy igyekezettel angolul...

– Katának a Miniszterben volt az első nagyobb filmszerepe, s az egész ország felfigyelt rá. Azóta bárhol fellépek, a nézők felszólnak a színpadra: „Koltai úr, hol hagyta Dobó Katit, miért nem hozta magával?" Katával rövidesen újra együtt forgatok, ő lesz a Megafilm Kft. produkciójában készülő Ámbár tanár úr című új filmem főszereplője.

– Szeptember 3-tól a videotékákban is kölcsönözhető A miniszter félrelép, filmjük új sikersorozatra számíthat. Önök menynyire kedvelik a videózást?

Koltai Róbert nagyot sóhajt:

–Jaj: Épp nemrég törtek be a lakásomba és elvitték a három tévémet meg a két videókészülékemet. A rengeteg videókazettám most a polcokon árválkodik. Az édesapám rendszeresen felveszi a filmjeimet, így azokat is őrzöm. Nagyszerű dolognak tartom a videót, hiszen kevés a szabad időm, ritkán jutok el moziba, de a videó jóvoltából az elmulasztott filmeket is láthatom.

– Gyerekkoromban filmrendező szerettem volna lenni – mondja Kern András –, *s valójában csupán „eltérítődtem" a színészet felé. Nagyon sok saját videófelvételem van, a saját dolgaimat mindig felveszem, sok művészfilmet őrzök otthon, s kölcsönözni is szeretek. Igen, elmondhatom, hogy használom a videót, élek a vidózás kínálta előnyökkel...*

Földes Tamás

(Budapest)

HERNÁDI JUDIT: „Jól éreztem magam"

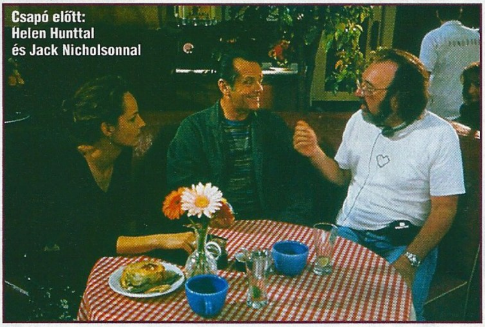
„Testhez álló" figurát formál meg a filmben *Hernádi Judit:* ő az az ápolónő, aki kezdetben zárkózottnak tűnik ugyan, de perceken belül „hernádisan" vonzóvá, szexissé válik. Tőle kérdezem: közreműködőként hogyan élte meg a Kern–Koltai-kettős rendezői mutatványát?

– Nagyon jól éreztem magam a forgatáson, igaz, a szerep kedvemre való volt. Már az első olvasáskor megszerettem. Nekem nem okozott gondot, hogy ketten rendeztek. Azt pedig kifejezetten jónak tartottam, hogy egy harmadik filmszakember is jelen volt: egy olyan producer, aki instruálta is a rendezőket. Aki profi!... Ha időnként volt is kisebb vitájuk, én mindig abban hittem, hogy végül a jobb, a hitelesebb megoldást választják, s ennek megfelelően a legtökéletesebb jelenet kerül a filmbe.

JAMES L. BROOKS

A keresetlen könnyedségéről, szellemes, világos stílusáról elhíresült James L. Brooks olyan, mint egy tapasztalatlan szerencsejátékos, aki bemegy egy játékterembe, és csak nézi, hogy a tapasztalt, szenvedélybeteg rókák hogyan dobálják be utolsó centjeiket a félkarú rablóba, majd amikor végre sorra kerül, s persze tele a gép pénzzel, egyetlen érmével és karhúzással az ölébe pottyan az egész bevétel.

Nem sok rendező dicsekedhet azzal, hogy első tétova lépéseivel a szélesvásznon Oscar-díjakat(!) nyert. Nos, ilyen ritka kivétel a háromszoros Oscar- és többszörös Emmy-díjas James L. Brooks, amerikai író, rendező, producer, aki elsősorban a kisképernyő fenegyerekeként vívott ki magának hírnevet. Ám amint másfél évtizede médiumot váltott, több tucat díjjal halmozták el. Első filmje, a *Becéző szavak* már Oscart ért. Legutóbbi – sorban a negyedik – mozija, a *Lesz ez még így se!* három Golden Globe-ot vitt el, valamint hét kategóriában kapott Oscar-jelölést. Az egyiket természetesen *Jack Nicholson*nak címezték, aki mindhárom nyertes filmjében szerephez jutott, ám Brooks először ebben írta rá a főszerepet.

Csapó előtt: Helen Hunttal és Jack Nicholsonnal

Lesz ez még így se!

Melvin Udall (Jack Nicholson) irritáló jelenség. Ember, és állatgyűlölő. Hivatását tekintve romantikus bestsellerek tehetős írója, aki – szöges ellentétben regényei érzelmes hangvételével – feltűnően undok, nevetséges és horrorba illő szokásokkal terhelt agglegényként tengeti napjait kényelmes New York-i bérlakásában és környékén. Persze nemcsak Mr. Udall problematikus személyiség, neurotikus megrögződések sokaságával, hanem közvetlen környezetében is akadnak fura alakok. Akik, a főhőst is ideszámítva, más-más módon a nagyvárosi stressz, elidegenedés és egyéb ártalmak egész tünetarzenálját vonultatják fel. A tőszomszédságban egy kedves homokos piktor lakik *(Greg Kinnear)*, az étteremben a csinos és jobb sorsra érdemes kiszolgálónő, Carol *(Helen Hunt)*, gyermekét egyedül nevelő anya, aki szűkös anyagi helyzete miatt nem tud asztmában szenvedő kisfia számára megfelelő gyógykezelést nyújtani. Az ábra tehát Brooks sztorijának kezdetén: egy rakás szerencsétlenség. Ám a gondok a történet végére némiképp rendeződnek.

Kiderül például, hogy a szerelmesregény-írónak, mily fura, nemcsak papíron, hanem az életben is vannak érzelmei. Különben ez a vénülő rigolyás rémkirály, ez a manhattani értelmiségi öskövület hogy tudná minden ellenkező igyekezete dacára magába bolondítani előbb a homokos szomszéd ölebét, azután az étteremből a csinos és fiatal felszolgálónőt is. S tulajdonképpen ez az a furcsa és bonyolult eset, melyről már érdemes romantikus szatirikus vígjátékot forgatni, némi New York-i társadalomkritikai éllel. Minden szerencsétlenségünknek az elidegenedett nagyvárosi lét az oka – vallja Brooks –, sebek, melyeket adunk és kapunk, szerepek, melyekbe magányunkban menekülünk. Pedig a szerelem és szerencse ott van tőlünk karnyújtásnyira. Néha elég lenne egyetlen mozdulatot tennünk érte, vagyis embertársainkért, hogy valamennyien boldogabbak és egymás számára elviselhetőbbek legyünk.

Tizenéves novellista

Élete mintha kivonata lenne *A nagy Gatsby* című *F. Scott Fitzgerald* regénynek – ráadásul Fitzgerald a rendező egyik kedvenc írója. Egy kisfiú áll egy New Jersey-i kétszobás lakás ablakánál és bámulja New York horizonton kirajzolódó körvonalait. Ő a kis James L Brooks. 1940-ben született fia *Edward Brooks*nak, aki elhagyta a családot, még mielőtt James megszületett volna. Azután visszajött újra meg újra, majd amikor a fiú tizenkettő lett, végleg eltávozott. *„Nők között nevelkedtem, mert nővérem, Diana, aki nyolc évvel volt nálam idősebb, valóban nevelt engem. Kivéve amikor apa nálunk volt, aki mindig magával cipelt a bárokba. Szóval olyan gyerek voltam, akire vagy nők vigyáztak, vagy a bár sarkában álldogált férfitársaságban, egészen zárásig. Olyan társaságban viszont, amelyikben férfi és nő együtt van, sohasem fordultam meg."*

Eközben állandóan írt vagy olvasott. Tizenévesen már novellákat küldözgetett magazinoknak – sikertelenül. Azután mégiscsak elindult a karrierje, amikor a New York-i egyetemen a reklám- és propagandagépezetben kezdte elképzelni jövőt, olyannyira, hogy e tárgyból diplomát is szerzett. Majd nővére egyik barátnője révén bekerült a CBS tévétársasághoz mint másoló, de később hírszerkesztő lett. Már biztos pozícióját feladva repült el Hollywoodba a dokumentumfilmeket gyártó David L. Wolper Productionhoz, ahol fél évet ki is húzott. Majd ott állt munka nélkül egy idegen városban. Szerencsére Hollywodban minden napra jut egy parti. Egy ilyen estén találkozott egy tv-vígjáték-íróval, aki két korty whisky között megbízta azzal, hogy írja át komédiáját, a *My Mother The Cart.* Az író, aki később munkatársa lett, *Allan Burns* névre hallgatott. Brooks ekkoriban, a hatvanas évek végén, rengeteget inaskodott és szünet nélkül gyártotta a forgatókönyveket különféle showműsoroknak. Első igazi showja, A *Room 222* (222-es szoba) annyira bejött, hogy a legjobb műsornak járó Emmy-díjat a

James L. Brooks filmjei:

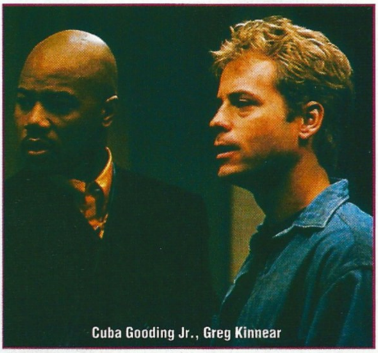
Real Life (1979) r.: Albert Brooks – sz.
Starting Over (1979) r.: Alan J. Pakula – fí., sz.
Becéző szavak (Terms Of Endearment, 1983) *(UIP –Duna Film)* – r., fí., pr.
A híradó sztárjai (Broadcast News, 1987) *(Guild)* – r., fí., pr.
Segítség, felnőttem (Big, 1988) r.: Penny Marshall *(Fox Video)* – pr.
A Rózsák háborúja (The War of the Roses, 1989 r.: Danny De Vito *(Guild)* – pr.
Say Anything (1989) r.: Cameron Crow – pr.
Bármit megteszek (I'll Do Anything, 1994) *(Columbia TriStar)* – r. fí.,
Jarry Maguire – A nagy hátraarc (Jerry Maguire, 1996) r.: Cameron Crow – pr.
Lesz ez még így se! (As Good As It Gets), 1997) – r., fí., pr.
Televíziós sorozatok írójaként és producereként:
Room 222, The Bukkwinkle Show, Mary Tyler Moore Show, Rhoda, Lou Grant, Taxi, The Tracy Ulmann Show, The Simpsons, The Associates, Cheers.
r. = rendező, **fí.** = forgatókönyvíró, **sz.** = színész, **pr.** = producer

A kutyust nehezebb volt rendezni...

A homoszexuális festő szomszéd fontos epizódszereplő

Cuba Gooding Jr., Greg Kinnear

Amikor Nicholson ad tanácsot...

Csapó után: Lesz ez még így se!

Sesam Street elől halászta el. Majd jött a *Mary Tyler Moore*-show, Brooks meghatározásában karakter vígjátéka – hét éven át! A munkatempó olyan feszes volt és olyan hatalmas nyomás nehezedett az alkotókra, hogy sorra dőltek ki az emberek. *„A tv volt a mindenünk, az egyetemünk, a családunk, a társaságunk"* A tévés korszakban számos ismeretséget, barátságot kötött, melyek mozifilmes pályafutására is kihatottajak: például a névrokon színész-rendező *Albert Brooks*szal, *Rob Reinerr*el, *Penny Marshall*al.

Becéző szavak

Brooksnak korábbról voltak már játékfilmes tapasztalatai. 1979-ben szerepelt barátja, *Adam Brooks* filmjében, valamint egy *Alan J. Pakula*-krimiben.

Első mozifilmrendezése a *Becéző szavak* volt: *„Először gondolkoztam olyan emberekről, akikről előzőleg semmit sem tudtam. Öt hónapot töltöttem azzal, hogy beleéljem magam a helyzetükbe."*

A filmhez alapul szolgáló könyvet egy befolyásos személyiség juttatta el hozzá azzal, hogy egy fiatal színésznőnek adjanak ezzel kiugrási lehetőséget a tévében. Brooksnak jobb ötlete támadt, de természetesen a kiszemelt színésznő nem szerepelt a terveiben. *„Nicholson szerepét, aki visszavonult űrhajóst alakít, én találtam ki. Az ő figurája eredetileg nem szerepelt a könyvben."* Két évig írta a forgatókönyvet, majd bizalmatlan légkörben potom 7,5 millióból volt kénytelen tető alá hozni a filmet. A téma mindenkinek tetszett, de senki sem hitte, hogy egy ilyen filmmel meg lehet nevettetni a közönséget. Mint rendező, a próbavetítéseken a nézőtérrel szemben ült a vászon mellett, és a nézők arcát figyelte. Amikor az első nevetés felhangzott, úgy érezte, még van remény. Azután kiderült, hogy az évtized egyik nagy kasszasikerét hozta össze, Oscar-díjakkal tetézve: *Debra Winger* és *Jack Nicholson* mellett a producer, rendező, forgatókönyvíró Brooksnak mindjárt három jutott.

A híradó sztárjai

Miután Brooks kiheverte az Oscar-díj-átadást és az utána érzett űrt, újra az írásba vetette magát. Fejébe vette, hogy összegzi a CBS-nél szerzett hírszerkesztői tapasztalatait oly módon, hogy összehozza a számára két legkedvesebbet, a filmet és a televíziót. Két év alatt megírta *A híradó sztárjai* forgatókönyvét, amihez már épp elég tapasztalatot szerzett. A hírszerkesztés világát belülről nála kevesen ismerik jobban. A híradó sztárjai, a sikeres ám férfiügyekben gátlásos producerlány *Holly Hunter*, a tehetséges de lámpalázas bemondó, barátja, *Adam Brooks*. A hűvösen törtető sikerember *William Hurt*, a médiamogul rövid szerepében pedig Nicholson. Újabb siker, újabb (három) Oscar-jelölések, de legjobb vígjáték és legjobb rendezés kategóriában „csak" a New York-i Filmkritikusok díját kapta meg a produkció.

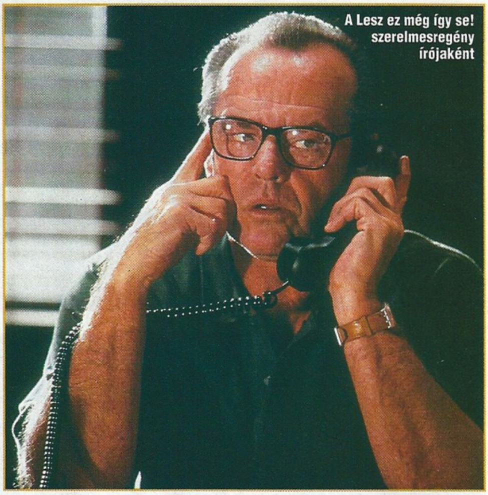
Ekkor Brooks úgy döntött, megmarad bevált műfajánál, a televíziós show-műsornál. Azért nem tudta megállni, hogy producerként ne egyengesse néhány számára megnyerő filmötlet útját. Először barátnőjének, *Penny Marshall*nak segített összehozni *Segítség, felnőttem!* című filmjét, majd többekkel világra hozta *A Rózsák háborúját* és a *Jerry Maguire*-t. Közben egy újabb markáns Brooks-rendezés tűnt fel a szélesvásznon, *Bármit megteszek* címmel, a régi barát *Adam Brooks*szal, *Nick Nolte*val és *Julia Kavnerr*el.

Majd az a hír járta, hogy Brooks ismét Jack Nicholsonnal forgat, partnernője pedig a szexi és sziporkázó humorú *Helen Hunt* lesz. A többit tudjuk...

A szerény, kis igényű Brooks pedig – aki úgy látja, élete kompromisszumok sorozata – legvadabb álmaiban sem gondolta, hogy profi vígjátékíró és rendező lesz, malibui villájában mutatós foteljében kényelmesen elnyújtózva összegezheti: mozija megint célba talált.

V. M.

Jack Nicholson neve fogalom a film, a show-business világában, és bár kora alapján lehetne a szakma egyik nagy öregje, aligha gondol így rá népes rajongótábora. 61 éve ellenére még mindig az életerő, a lendület és a szenvedélyesség képzetét kelti! Színészi nagyságát az is jelzi, hogy idén – mindenki megelégedésére – immáron harmadszor is átvehette az Oscar-díjat!

A Lesz ez még így se! szerelmesregény írójaként

CSAK SEMMI SPORT!

Időnként ugyan ő is érzi, hogy már nem a régi, ennek ellenére nem használja a hollywoodi sztárok között bevett praktikákat. Sokan a plasztikai műtétben látják a megoldást a traumára, de Nicholson határozottan visszautasította a beavatkozás lehetőségét. A plasztikai sebészet a félelem és az önutálat jellegzetes tünete és a show-business velejárója – véli, és úgy gondolja, sohasem juthat odáig, hogy „megcsonkíttassa" magát. Nem híve az „egészséges életmódnak" sem, teljesen hidegen hagyja a kaliforniaiak mániákus egészség- és fiatalságkultusza. Inkább *Sir Winston Churchill*el ért egyet, aki arra a kérdésre, hogyan élt meg olyan magas kort, azt felelte: *„Csak semmi sport!"*

Jack fiatal kora óta erős dohányos, és tízéves kihagyás után ismét a cigaretta, de még inkább a jó szivarok rabja. *„Mindig is sokat cigarettáztam, ezért döntöttem idővel a szivar mellett. Rájöttem ugyanis, hogy egy rossz szokás csak egy még rosszabbal váltható fel. Igazából akkor szoktam rá, amikor golfozni kezdtem, mert annyira feszült vagyok, hogy akár fél doboz cigarettát is el tudok szívni egy játszma alatt. Most már golf közben csak szivarozom, egy szál akár a végéig is kitart."* Nemcsak a golf, hanem egyéb sportok megszállottja is: szenvedélyes Los Angeles Lakers kosárlabdaszurkoló, ha csak teheti, jelen van kedvencei hazai mérkőzésein.

„Próbálom elérni, hogy a munkám ne uralja az életemet, mert az senkinek se jó. Manapság istent csináltak a munkából, és aki nem áldoz fel érte mindent, azt amatőrnek vagy utópistának tartják, vagy mindkettőnek. Szerintem az a fontos, hogy mindenki a saját személyiségét fejlessze és ápolja kapcsolatait, különben nagyon magányosnak fogja magát érezni az életben."

Ő azonban nem panaszkodhat, hiszen a rajongók ezrein kívül sok közeli barát veszi körül, többek között *Danny De Vito, Michael Douglas, Robert De Niro, Peter Fonda* és *Joe Pesci*, az elmaradhatatlan golfpartner, de sokan mások is, mindkét nemből.

„Mikor nem forgatok, elég későn ébredek. Kicsit fájósak már a tagjaim, recseg-ropog mindenem, de pár óra után elmúlik. Elintézem a telefonjaimat, a személyes és üzleti ügyeimet. Aztán golfozom, gyakran egészen sötétedésig, és ha szerencsém van, este meccsre is eljutok."

A HÁZASSÁG NEM ERŐSSÉGE

Szabadidejét – ha nem a sportpályán izgul csapatáért – gyakran tölti a Mulholland hegy tetején álló, hollywoodi mérték szerint igen

Helen Hunttal, a pincérnővel

mértéktartó, nyolcszobás Los Angeles-i házában. Akinek megadatik, hogy itt körülnézzen, azonnal észreveszi a kifinomult ízlés nyomait, vonzódást és biztos érzéket a műalkotások, az értékes bútorok és az irodalom iránt. *„Rengeteget olvasok, s bár egyetlen témakörben sem tartom magam szakértőnek, szinte mindenről el tudok beszélgetni."*

Gyönyörű kilátás nyílik innen a városra, és Nicholson szemmel láthatóan örömét leli birodalmában. *„Huszonöt éve lakom itt, akkor vettem a házat, amikor még meg sem engedhettem magamnak. Azóta nem is éltem máshol."* Nincs a közelben egyetlen villa sem, közvetlen szomszédja *Marlon Brando,* valamint *Rebecca Broussard,* akitől két gyereke, a most nyolcéves *Lorraine* és a hatéves *Raymond* született, és aki miatt megszakadt tizenhét évig tartó kapcsolata *Angelica Huston*nal. A 35 éves színésznő nem a felesége, és Nicholson nem is hajlandó kapcsolatukat hivatalosan házassággá nyilvánítani. A hatvanas évek elején négy évig élt házasságban *Sandra Knight*tal, akitől lánya született. *„A házasság valami olyasmi, amit mindig is szerettem volna, de kudarcot vallottam. Csodálatos életem volt, fantasztikus kapcsolatokkal, a házasság viszont nem a legfőbb erősségem."*

Nicholson nevéhez közhelyek hosszú listája rendelhető, olykor jogosan, máskor megkérdőjelezhetően. Ki vonná kétségbe még oly elcsépelt jelzők igazságát, mint a „vérbeli színész", a „legendás antihős", a „mimika mestere" és így tovább? Tény: Nicholson már végérvényesen beírta magát a nagy színészegyéniségek könyvébe, a filmtörténet nagyja, jó pár filmje már ma klasszikus. Ez is éppolyan közhely, mint kötelezően felemlegetni ördögi szerepeit, vonzódását a sötét figurákhoz, melyeknél a végén ott a gyilkos mosoly, a jellegzetes sátáni arckifejezés és a baljóslatú, hipnotikus tekintet, mely csak az övé. Utánozhatatlan védjegy.

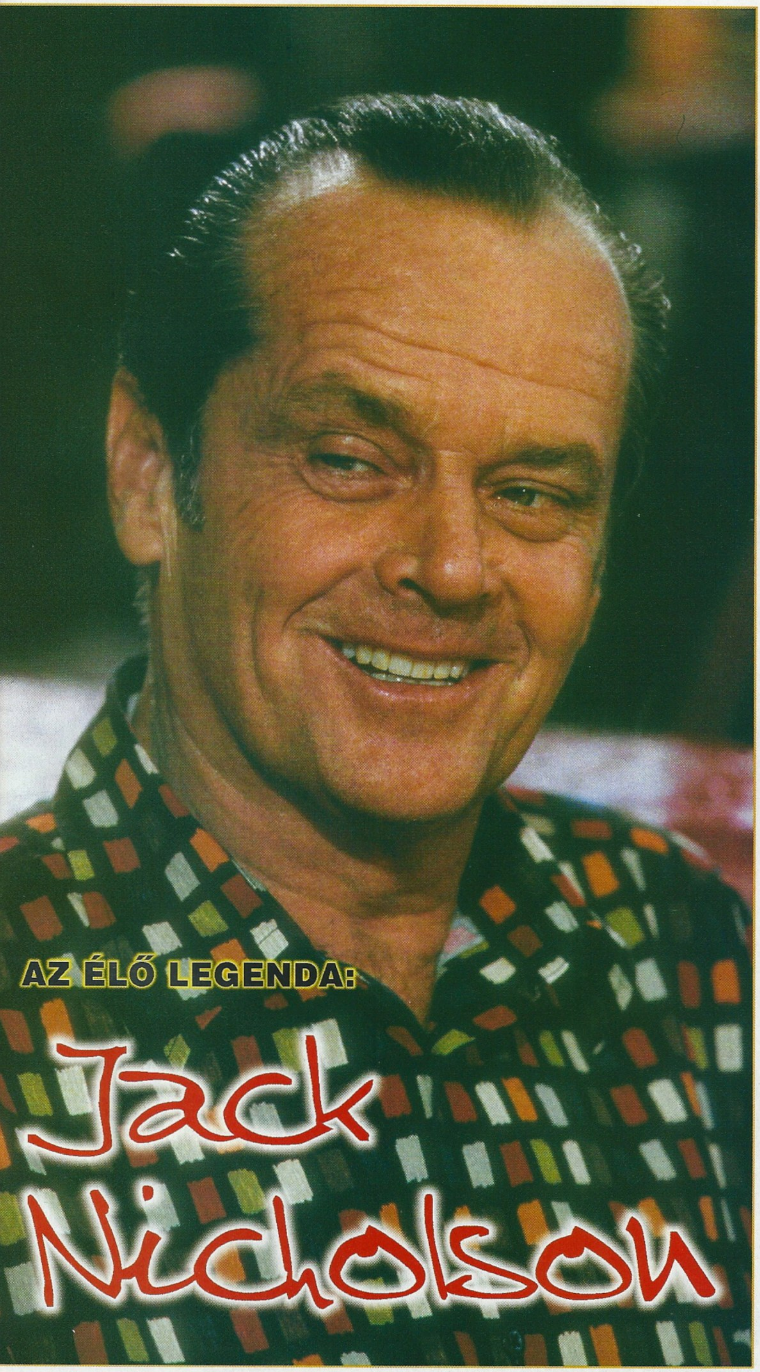
Persze amilyen fölöslegesek, olyan semmitmondóak is a kritikák annak, aki egy filmjét sem látta. Nincs értelme körülírni, hogyan delejezett három nőt csábító ördögként *Az eastwicki boszorkányok*ban, vagy játszotta el megrendítően az őrület képében megjelenő Gonoszt *A ragyogás*ban. Fölösleges vesződség kielemezni a *Gyomok között* vagy a *Becéző szavak* finoman és hajszálpontosan megformált, esendő figuráit, s a példatár hosszan folytatható. Látni kell őt, és a legelfogulatlanabb szemlélő is kénytelen elismerni, hogy karizmatikus színész.

KETTŐS ÁLRAC

Emellett igazi show-man, akár a színpad reflektorfényében, akár a

Mi lett volna, ha?

Mi lett volna mások remek szerepeiből, díjnyertes alakításaiból, ha annak idején Nicholson elvállalja a neki felkínált feladatot? Képzeljük el Nicholsont az alábbi – általa elutasított – alakításokban:
A keresztapa: Al Pacino szerepe, *A nagy balhé* és *A nagy Gatsby: Robert Redford* szerepei, *Apokalipszis, most: Martin Sheen* szerepe, *Kína-szindróma: Jack Lemmon* szerepe, *Aki legyőzte Al Caponét: Kevin Costner* szerepe.

AZ ÉLŐ LEGENDA: Jack Nicholson

„Nagyon megviselt, amikor 50 éves lettem" – vallotta be Nicholson. *„Majdnem egy évig nem tértem magamhoz, semmi másra nem tudtam gondolni. De amikor végre túltettem magam rajta, hihetetlen dolog történt: azóta nem számítanak a születésnapok, megfeledkeztem az évekről, és elfogadom, amit az élet és a filmek nyújtanak nekem. Nem dühítenek többé az idő korlátai!"*

fotósok fényképezőgépe előtt áll. Élvezi a figyelmet, rokonszenvesen bohém és magamutogató. Jellegzetes széles mosolyával belebámul a kamerába, grimaszol és pózol, nyilatkozik és meghökkentő dolgokat művel – a sajtó legnagyobb örömére. Tőle nem szokatlanok olyan különcségek, hogy egy napon kiugrik a kocsijából a külvárosban, szétoszt egy láda italt az ott lézengők között, produkálja magát nekik, együtt isznak, majd újra bevágódik az autóba és eltűnik. Az sem meglepő, ha az Oscar-ceremónián úgy kezdi beszédét *„Majd' egy liter vizet megittam, mire rám került a sor"*, vagy hogy a Golden Globe-díjat – *Lesz ez még így se!* filmbéli szerepéhez hasonlóan – nejlonkesztyűben veszi át.

Ezért aztán sokan ismerni vélik, leszűrik a következtetést a magánemberre nézve is. Holott a közismert imázs túl kézenfekvő ahhoz, hogy teljesen igaz lehessen. Jack, a hétköznap sztárja talán csak a show része, s a nyelvöltögető gesztusok is csupán a kamerának szólnak. A magánember megmutatható oldala ez, esetleg póz, mely az elvárt képhez igazodik? Vagy inkább bölcs belátás, miszerint a világsztár élete úgyis nyitott könyv, és inkább szemez az újságírókkal, mint hogy ő is felpofozzon egy-két ólálkodó paparazzit? Kettős álarc mögött él: sokan a szerepeivel azonosítják, mások a zajos sztárral, ám ő az igazi Nicholson-arcot alighanem sosem fedi fel a világnak.

„Nem túl nehéz, de állandó küzdelmet folytatok az elvárások, a rólam kialakult sztereotípiák ellen. Minden eszközöm megvan hozzá, hiszen ez a mesterségem. Jelen vagyok, mégsem láthat igazán senki. Végül is ez a legvonzóbb oldala a szakmának: átélni dolgo-

Folytatódik a 17. oldalon

Száll a kakukk fészkére

Hiánypótló mű kerülhet szeptemberben az igényesebb videótékák polcaira: a régóta várt remekmű, a *Száll a kakukk fészkére* című 1975-ös alkotás kölcsönözhető a filmbarátok nagy örömére.

A mű *Milos Forman* második amerikai rendezése az 1971-es tengerentúli bemutatkozás után. Az *Elszakadással* ugyan elnyerte a Cannes-i Filmfesztivál díját, de az Egyesült Államokban nem felelt meg vele a várakozásoknak. Annál nagyobbat robbant a bomba az 1976 márciusi Oscar-gálán, amikor következő filmje, a *Száll a kakukk fészkére* begyűjtötte az öt legjelentősebb díjat. Ezzel négy évtized után először ismételte meg *Frank Capra Ez történt egy éjszaka* (1934) című filmjének hasonló bravúrját.

A film, mely ma már alapműnek számít, *Ken Kesey* 1962-ben született, azonos című regénye, illetve a belőle írt színdarab alapján készült. A művet *Dale Wasserman* dolgozta színpadra, és 1963-ban meg is tartották a premiert a Broadwayn, *Kirk Douglas* főszereplésével. A rövid színházi pályafutást követően csak több mint tíz év múlva vették elő ismét a művet – ezúttal a filmesek. A jogokat eredetileg *Kirk Douglas* vásárolta meg, de átadta fiának, Michael Douglasnek, aki ezzel a filmmel mutatkozott be producerként – együtt *Saul Zaentz*cel –, és rögtön fantasztikus sikert könyvelhetett el. Keseyt viszont állítólag a közönség lelkesedése, a kritikusok elismerése és a díjeső sem tudta rávenni, hogy megnézze a filmet. Pedig nem lehetett volna oka panaszra, hiszen Forman lényegében hű maradt a könyv szelleméhez, és furcsa, sajátos komikus hangvételét is megőrizte, mely leginkább McMurphy lázadásában és a páciensek hisztérikus megnyilvánulásaiban érhető tetten.

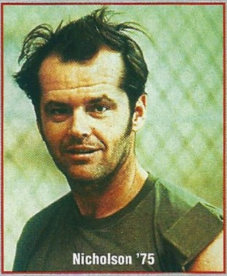
A produkció abszolút főszereplője Jack Nicholson, aki teljesen megérdemelten vehette át első Oscarját a lenyűgöző alakításért. Ma már persze nehéz elképzelni, hogyan alakul a film sorsa, akkor is begyűjt-e ennyi díjat, ha az eredetileg kiszemelt *James Caan* kapja McMurphy szerepét. Akár igen, akár nem, Nicholson mindenképpen telitalálat: tökéletesen ragadja meg a figura lényegét.

A sztori ismert: McMurphyt, a többször is elítélt, kényszermunkára rendelt rabot beszállítják egy elmegyógyintézetbe, hogy kiderítsék, szimulál vagy tényleg nem beszámítható. Az osztályon első pillantásra rend és nyugalom uralkodik, ám mint hamar kiderül, ez inkább valóságos terror, a módszeres megfélemlítés magasiskolája. A betegek kiszolgáltatott rabok Ratched főnővér uralma alatt. Amint belép ide a szenvedélyes, bővérű (és mellesleg normális) McMurphy, azonnal tapintható köztük a feszültség, a férfi automatikusan lázadóvá válik, s megpróbálja ledönteni a főnővér által gondosan felépített korlátokat és fegyelem-falakat.

Forman filmjében Mildred Ratched nem ötven körül járó, testes asszony, ám ez a „hűtlenség" a regényhez nem ártott a filmnek, sőt! Az alkotók a szép és fiatal Louise Fletcher mellett döntöttek, mert valóban megdöbbentő erejű a kellemes megjelenés és a kegyetlen természet ellentmondása. A film legborzongatóbb pillanatai a nővér arcára közelítő felvételek: a kemény tekintet és a szép arcon feltűnő jéghideg, magabiztos mosoly – maga a tetszetős formába csomagolt, ám kérlelhetetlen hatalom.

Korlátok és fegyelemfalak

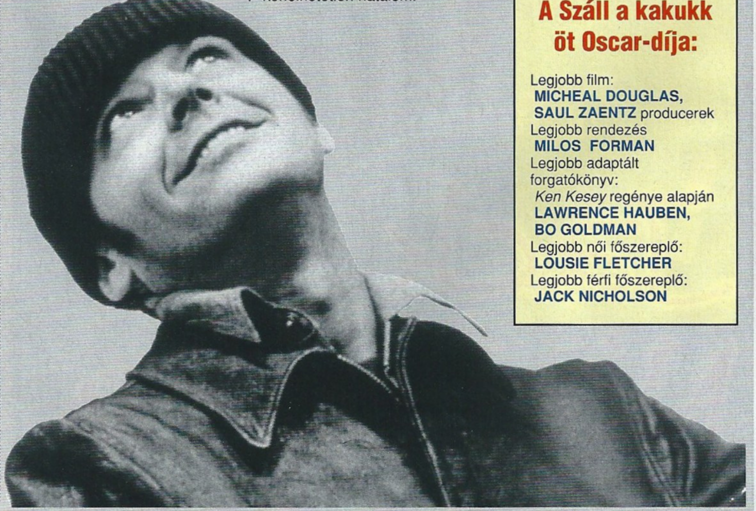

Nicholson '75

A filmben a betegek sokat játszanak, kártyáznak, fogadásokat kötnek; de az igazi játszma McMurphy és a főnővér között zajlik, burkolt kijelentésekkel, kihívó tettekkel – egyre fenyegetőbben.

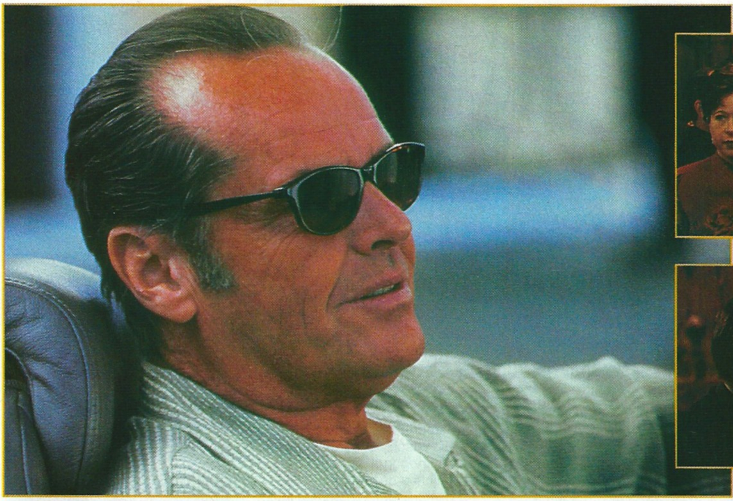
A két főszereplő mellett remekül összeválogatott mellékszereplők tűnnek fel, kezdve *Danny De Vitó*val, aki már a színpadi változatban is a háromévesek szintjén megrekedt Martinit játszotta, de a többiek is mind kiváló karakterszínészek. A forgatás egyébként igazi kórházban zajlott, és a statiszták között több valódi beteg is helyett kapott. Nicholson a forgatás előtt két hónapra rejtélyes módon eltűnt, mert állítólag olyan alaposan készült a feladatra, hogy maga is „elvegyült" egy klinika betegei között.

N. I.

A Száll a kakukk öt Oscar-díja:

Legjobb film:
MICHEAL DOUGLAS, SAUL ZAENTZ producerek
Legjobb rendezés
MILOS FORMAN
Legjobb adaptált forgatókönyv:
Ken Kesey regénye alapján
LAWRENCE HAUBEN, BO GOLDMAN
Legjobb női főszereplő:
LOUSIE FLETCHER
Legjobb férfi főszereplő:
JACK NICHOLSON

„Minden szerepben van egy kis rész belőlem"

Folytatás a 15. oldalról

kat, melyeket az ember a valóságban nem tapasztalna, elhitetni dolgokat, melyekhez nem értünk és nem részei valódi énünknek. Például sokan hiszik rólam, hogy vad vagyok, pedig magánemberként elég szolidnak tartom magam. Kívül-belül érdesnek látszom, holott az az igazság, nagyon is sebezhető vagyok."

NINCS TIPIKUS NICHOLSON-SZEREP

Nem törődik olyan spekulációkkal sem, vajon melyik szerepe hasonlít rá legjobban. *„Tulajdonképpen mind én vagyok és egyik sem. Minden szerepemben van egy kis rész belőlem. A színész soha nem tudja kiküszöbölni, hogy önmagából ne adjon bele semmit, főleg ha igazán szeret játszani. Rosszul tűröm, ha olyan megjegyzéseket hallok, hogy ez vagy az a szerep »tipikus Jack Nicholson-szerep«. Kritikusok és professzorok vesézték ki és kategorizálták az évek során, de az mind csak feltételezés. Senki sem tudja, ki vagyok valójában. A sztárság és ezek a dolgok a filmjeim és közém álltak."*

Mindent meg is tesz azért,

Greg Kinnearral és a kutyussal

Díjak, díjak

Jack Nicholson idén jelentősen javította statisztikáját, már ami a filmdíjakat illeti. A *Lesz ez még így se!* főszerepe harmadik Oscar-díját jelentette tizenegy jelöléséből. Eddigi Golden Globe-díjainak számát is sikerült ötre növelnie. (A másik négy díjat *A Prizzik becsülete*, a *Becéző szavak*, a *Száll a kakukk fészkére* és a *Kínai negyed* című filmekért kapta.)

A New York-i filmkritikusok eddig tíz alkalommal ítélték neki díjaikat, különféle kategóriákban.

1996-ban a hollywoodi Hírességek utcájában ő is megkapta a maga csillagát: a sorban az övé a 2077-dik.

1994-ben az Amerikai Filmintézet Életműdíjával tüntették ki, melyről a maga kedélyes módján a következőket mondta: *„Ez csak annyit jelent, hogy az emberek értésedre akarják adni: megöregedtél."*

1974-ben a Cannes-i Filmfesztivál zsűrije is őt nyilvánította a legjobbnak, *Az utolsó szolgálat* főszereplőjeként.

S hogy miként vélekedik a sztár az Oscarról, és általában a díjakról?

„Létezik-e valóban olyan, hogy legjobb? Természetesen minden jelölt jó. Két olyan véleményt hallottam eddig, mely az Oscar kapcsán megragadt az emlékezetemben. Lao-ce mondta egyszer, hogy minden díj, minden győzelem hamis. A másikat régi jó barátomtól, John Hustontól hallottam. Azt mondta, az elődeink iránti tiszteletből támogatja a díjat... De végső soron én bohóc vagyok, nem misztikus, és kifejezetten élvezem a csillogást és a ceremóniákat. Arról álmodom, hogy egyszer csak jelölt vagyok, tudom, hogy semmi esélyem – egyszerűen csak eltöltök egy csodálatos estét azokkal, akiket nem látok túl gyakran."

hogy a közönség meg ne unja egy-egy szerepkörben, de állítja, szerepválasztásait nem tervezi meg előre. *„Szó sincs tudatosságról, inkább hóbortról – szeszélyből és mulatságból választok szerepeket. Amikor dolgozni akarok, megpróbálok beszállni egy ígéretes moziba. Elég, ha a forgatókönyv jó – mert akkor a szerepek is jók."*

Az általa vallott munkafilozófiát persze csak hozzá hasonlóan híres és gazdag ember engedheti meg magának. Azokat a filmeket részesíti előnyben, melyek intellektuálisan megérintik és ösztönzően hatnak rá, még akkor is, ha ezek nem szükségszerűen kassszasikerek. Nem akarja lebecsülni az akciófilmeket, de az szerinte csak pirotechnika. Úgy érzi, manapság fontosabb a cirkusz és a körítés, mint az őszinte, becsületes filmkészítés. Számára a minőség fontosabb a robbantásoknál –, az csak a srácoknak való – mondja.

Nicholson lassan három évtizede a hollywoodi élmezőny oszlopos tagja. Pályája kezdetén tíz évig másodosztályú western-, horror- és motorosfilmekben játszott, mígnem az azóta kultuszfilmmé vált *Szelíd motorosok* Oscarra jelölt epizódszerepével sikerült betörnie a sztárok közé. Helyét olyan nagyszerű filmekkel betonozta be, mint a *Kínai negyed, A missouri fejvadász, A ragyogás, A postás mindig kétszer csenget,* valamint a *Száll a kakukk fészkére* és a *Becéző szavak.* Utóbbi két alakítása Oscar-díjat ért. Nem kevésbé emlékezetes Joker, a *Batman* vigyorgó intrikusa vagy a *Támad a Mars!* kettős szerepe. E röpke válogatás is mutatja sokoldalúságát, filmjeinek kasszasikere pedig a közönség múlhatatlan ragaszkodásáról tanúskodik. Rendezőként ugyan nem tudta elkápráztatni a nézőket, az *Irány délre!* és a *Cinikus hekus* (a *Kínai negyed* folytatása) derekas bukásnak számították, de rajongói ezután sem pártoltak el tőle.

A NYERŐ FILM

Kilencvenes évekbeli filmjei közül kétségtelenül a *Lesz ez még így se!* a nyerő, részben a főszerepért kapott Golden Globe- és Oscar-

Na, mit teszek én veled, ha nem jön a gazdi?

Ellenszenv után szerelem

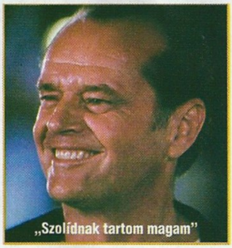
Jack Nicholson filmjei:

The Cry Baby Killer (1958) r.: Jus Addiss
The Wild Ride (1960) r.: Harvey Berman
Rémségek kicsiny boltja (The Little Shop of Horrors, 1960) r.: Roger Corman
Too Soon to Love (1960) r.: Richard Rush
Studs Lonigan (1960) r.: Irving Lerner
The Broken Land (1962) r.: John A. Bushelman
Megfélemlítve (The Terror, 1963) r.: Roger Corman *(Helikon Video)*
The Raven (1963) r.: Roger Corman
Ensign Pulver (1964) r.: Joshua Logan
Back Door to Hell (1964) r.: Monte Hellman
Ride in the Whirlwind (1965) r.: Monte Hellman
Flight to Fury (1966) r.: Monte Hellman
The Shooting (1967) r.: Monte Hellman
Hell's Angels on Wheels (1967) r.: Richard Rush
Psych-Out (1968) r.: Richard Rush
Szelíd motorosok (Easy Rider, 1969)
r.: Dennis Hopper *(Mokép Videókiadó)*
The Rebel Rousers (1970) r.: Martin B. Cohen
On a Clear Day You Can See Forever (1970) r.: Vincente Minelli
Öt könnyű darab (Five Easy Pieces, 1970)
r.: Bob Rafaelson *(Columbia TriStar)*
A Safe Place (1971) r.: Henry Jaglom
Testi kapcsolatok (Carnal Knowledge, 1971)
r.: Mike Nichols *(Mokép Videókiadó)*
The King of Marvin Gardens (1972) r.: Bob Rafaelson
Az utolsó szolgálat (The Last Detail, 1973) r.: Hal Ashby *(Mokép Videókiadó)*
Kínai negyed (Chinatown, 1974) r.: Roman Polanski *(UIP–Duna Film)*
Foglalkozása: riporter (Professione: reporter, 1975)
r.: Michelangelo Antonioni
Tommy (1975) r.: Ken Russell *(Mokép Videókiadó)*
The Fortune (1975) r.: Mike Nichols
Száll a kakukk fészkére (One Flew Over the Cuckoo's Nest, 1975)
r.: Milos Forman *(InterCom)*
Az utolsó filmcézár (The Last Tycoon, 1976) r.: Elia Kazan
A missouri fejvadász (The Missouri Breaks, 1976) r.: Arthur Penn *(Intervideo)*
Irány délre! (Goin' South, 1978) r.: Jack Nicholson
A ragyogás (The Shining, 1980) r.: Stanley Kubrick *(Intervideo)*
Vörösök (Reds, 1981) r.: Warren Beatty
A postás mindig kétszer csenget (The Postman Always Rings Twice, 1981)
r.: Bob Rafaelson *(Intervideo)*
Állj, határ! (The Border, 1982) r.: Tony Richardson
Becéző szavak (Terms of Endearment, 1983)
r.: James L. Brooks *(UIP–Duna Film)*
A Prizzik becsülete (Prizzi's Honor, 1985) r.: John Huston *(Flamex Video)*
Féltékenység (Heartburn, 1986) r.: Mike Nichols
Gyomok között (Ironweed, 1987) r.: Hector Babenco *(Fórum Film)*
A híradó sztárjai (Broadcast News, 1987) r.: James L. Brooks *(Guild)*
Az eastwicki boszorkányok (The Witches of Eastwick, 1987)
r.: George Miller
Batman (1989) r.: Tim Burton *(Intervideo)*
Cinikus hekus (The Two Jakes, 1990) r.: Jack Nicholson *(UIP–Duna Film)*
Egy becsületbeli ügy (A Few Good Men, 1992)
r.: Rob Reiner *(Columbia TriStar)*
Zűrös manus (Man Trouble, 1992) r.: Bob Rafaelson *(Flamex Video)*
Hoffa (1992) r.:Danny De Vito *(Guild)*
Farkas (Wolf, 1994) r.: Mike Nichols *(Columbia TriStar)*
Menekülés az éjszakába (The Crossing Guard, 1995) r.: Sean Penn
Esthajnalcsillag (The Evening Star, 1996) r.:Robert Harling *(UIP–Duna Film)*
Támad a Mars! (Mars Attacks!, 1996) r.: Tim Burton *(InterCom)*
Blood & Wine (1997) r.: Bob Rafaelson
Lesz ez még így se! (As Good As It Gets, 1997) r.: James L. Brooks *(InterCom)*

díjak miatt is. Pedig Melvin Udall nem éppen szimpatikus pasas. Ám Nicholson ezt az utálatos, látszólag mogorva figurát is közel tudta vinni a nézőkhöz.

„A filmbeli Melvin goromba fráter, s bár rólam is mondtak már hasonlókat, nem érzem igazán találva magam. Én inkább a tökéletes udvariasság és az erőszakosság végletei között ingadozom. A kettő között nincs túl sok tere a gorombaságnak, mely egyébként is csak az amatőrökre jellemző."

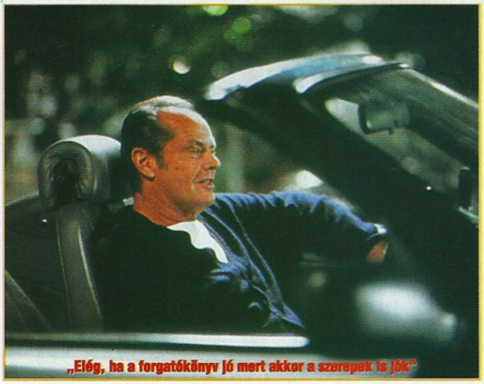
Ha nem is durva, mindenesetre elég kiszámíthatatlan a magánéletben, a vásznon meg időnként egyenesen veszélyesnek tűnik. Talán épp az teszi olyan vonzóvá több évtizede, hogy semmit sem szeret inkább, mint rosszfiúkat játszani. A nagy teljesítmény az, hogy a közönség ennek ellenére, de inkább ezért vagy ezzel együtt is szereti. Ő pedig pontosan tisztában van azzal, milyen előkelő helyet tölt be az álomgyár gépezetében: *„Nehezen meghatározható a viszonyom az úgynevezett hollywoodi intézménnyel. Idősebb vagyok, mint a mai stúdióvezetők zöme, én már rég itt voltam, mikor betették ide a lábukat. Szóval bizonyos értelemben én vagyok az intézmény. Természetesen jó kapcsolatban állok velük, de ha mondjuk az utcán vagyunk... nos, nem is együtt megyünk, inkább... ők kísérnek engem."*

„Szolídnak tartom magam"

Túl a hatvanon nemcsak ereje teljében levő színész benyomását kelti, de még mindig a mozi királya, s ezt jellemző iróniával így kommentálja: *„Nem szeretek úgy gondolni magamra, mint holmi hollywoodi félistenre..."*

Majd kaján vigyorral hozzáteszi: *„De azt nem bánom, ha mások így vélekednek rólam."*

Nagy Ildikó

„Elég, ha a forgatókönyv jó mert akkor a szerepek is jók"

KERESSE A VIDEOTÉKÁKBAN!

Jack Nicholson
LESZ EZ MÉG ÍGY SE

Isten mentsen mindenkit Melvintől (Jack Nicholson), a kutyák és szomszédok rémétől, a pincérek mumusától - ő ugyanis a világ legkiállhatatlanabb alakja. Talán örökre az is maradna - szomszédját, a széplelkű festőművészt (Greg Kinnear) azonban kirabolják, és kórházba kerül. Bájos kiskutyája egyedül marad - a gazdi barátja (Cuba Gooding, Jr.) pedig meggyőzi Melvint, hogy ő az egyetlen, aki gondját viselhetné az ebnek.

Az embergyűlölő férfi zárt világát Carol, a bájos pincérnő (Helen Hunt) személyében is veszély fenyegeti. Melvin igyekszik fenntartani jól bevált elviselhetetlenségét, de az egyre kevésbé sikerül neki...

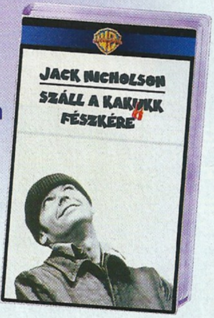
JÁTÉK!! Lesz ez még így se – bókverseny

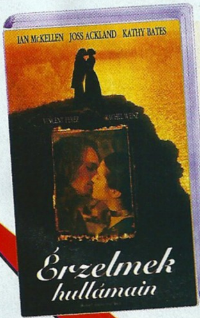

Tud Ön bókolni?
Esetleg kapott olyan bókot, amelyre a mai napig emlékszik? Melvinnek nehezen bár, de végül sikerült elbűvölnie Carolt egy nem mindennapi kedvességgel.
Most Önön a sor!
A legszebb, legötletesebb bókokat vagy bókolással kapcsolatos történeteket beküldők a film zenéjét nyerhetik CD-n!

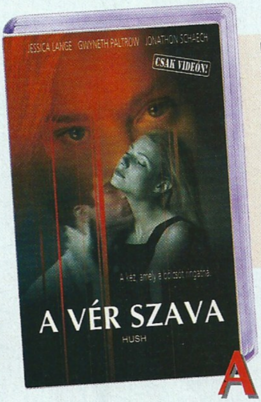
Beküldési határidő: október 15.
Cím: InterCom Rt., 1145 Budapest, Bácskai u. 28-36.
A borítékra írja rá: LESZ EZ MÉG ÍGY SE!

Jack Nicholson másik Oscar-díjas filmje is hamarosan a kölcsönzőkben!

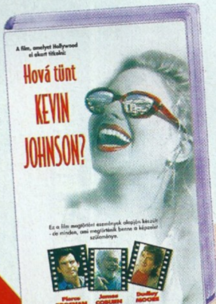

Amy Foster (Rachel Weisz – Láncreakció) látszólag egyszerű, zárkózott teremtés - ám az érzéketlen külső szenvedélyes lelket takar. Amy rendszeresen kijár a tengerpartra, és a partra sodort kincseket gyűjti. Egy napon a tenger egészen különleges ajándékot vet ki a partra Yanko Gooral (Vincent Perez – Holló 2.) személyében, aki a közelben elsüllyedt hajó egyetlen túlélője - a jövevény és a lány között szenvedélyes szerelem szövődik...

Helen (Gwyneth Paltrow - Hetedik) hozzámegy Jacksonhoz (Johnathon Schaech - Nyomul a banda), és úgy hiszi, végre révbe ért. De boldogsága veszélybe kerül, amikor terhes lesz, és leköltöznek a férj anyjához, Marthához (Jessica Lange), a gyönyörű családi birtokra. Martha túláradóan kedves özvegyasszony, aki azonban túlzott szenvedéllyel rajong egy szem fiáért...

A VÉR SZAVA

Pierce Brosnan (A Holnap markában), James Coburn (Végképp eltörölni) és Dudley Moore (Óvakodj a törpétől!) a kulcsfigurái a Kevin Johnson rejtélyes eltűnése kapcsán indult nyomozásnak - na de ki is az a Kevin Johnson? Kevin Johnson egy angliai milliomos (volt), aki hollywoodi nagymenő producer szeretett volna lenni. Úgy tűnt álmai beteljesülnek, de akkor fogta magát (vagy fogták mások), és eltűnt...

VIDEOPREMIER: SZEPTEMBER 17.

ART-FILMEK

VÁNDOR REGE
(Walkabout)

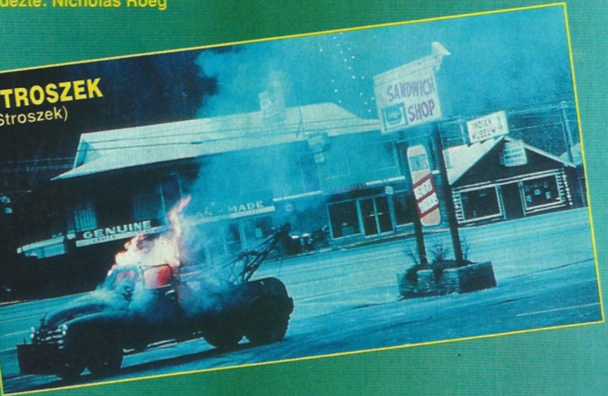

MEGJELENÉS: SZEPTEMBER 30.

Egy 14 éves lányt és 6 éves öccsét az apjuk kiviszi az ausztrál sivatagba kirándulni. A labilis idegállapotú apa felgyújtja az autót és öngyilkos lesz. A két gyerek magára marad a kietlen vidéken. Szerencséjükre rájuk bukkan egy fiatal bennszülött fiú, aki ősi bennszülött rituálé szerint azért tölt hosszabb időt egyedül a sivatagban, hogy így érjen férfivá. A bennszülött megszerzett tudását arra használja, hogy megmentse a két gyereket, miközben beavatja őket is a természet ősi titkaiba, így alapjaiban megváltoztatva további életüket.

Színes, szinkronizált ausztrál játékfilm (91 perc)
Főszereplők: Jenny Agutter, Lucien John
Rendezte: Nicholas Roeg

STROSZEK
(Stroszek)

Miután szabadul a börtönből, Bruno Stroszek első útja a kocsmába vezet, ahol találkozik Evával, az utcalánnyal. Bruno magával viszi a lányt otthonába, ám hajdani kitartottjai rendszeresen zaklatják és megalázzák őket. Az élet így számukra Berlinben elviselhetetlenné válik. Bruno öreg barátja, Scheitz rokona Amerikában él és hívja őket, költözzenek át az Újvilágba. Amikor hárman megérkeznek Amerikába, Bruno és Eva szereznek maguknak munkát és eleinte minden jól megy. Részletre vásárolnak egy minden luxussal felszerelt lakókocsit, ebben laknak. Ám amikor elérkezik a részletfizetések ideje, rájönnek, kevés a pénzük és hamarosan mindenüket elárverezik.

Színes, szinkronizált német játékfilm (115 perc)
Főszereplők: Bruno S., Eva Mattes
Rendezte: Werner Herzog

SKORPIÓ
(Blood on Her Hands)

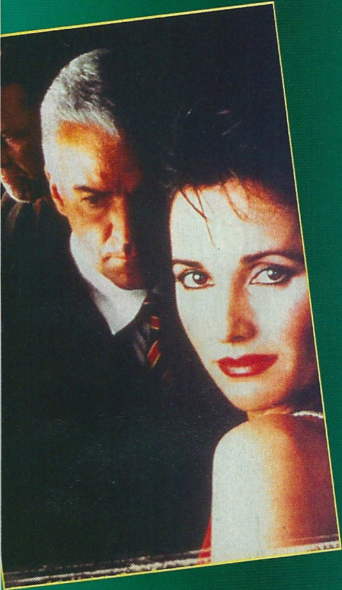

Isabelle boldogtalan és unalmas házaséletét egy szeretővel, Richarddal fűszerezi. A szerelemtől vak férfivel elhiteti, hogy férje brutálisan terrorizálja őt, és hogy féltékenysége miatt veszélyben van az életük. Richard felbérel egy bűnözőt, hogy megölje a férjet. Miután a gyilkost elfogják, Richard is hamarosan rács mögé kerül, ahol még mindig fülig szerelmesen fedezi Isabelle-t. Csak akkor válik világossá előtte, hogy csupán eszköz volt a nő számára, amikor a rendőrség videófelvételekkel bebizonyítja, hogy Isabelle már régóta az ő ügyvédjével flörtöl. Ekkor beismerő vallomást tesz és hajlandó együttműködni. Ám Isabelle, amint a törvény kezdi bekeríteni, egy hamis útlevéllel megszökik az országból.

Színes, szinkronizált amerikai thriller (90 perc)
Főszereplők: Susan Lucci, Philip Casnoff
Rendezte: Steve Robman

MEGJELENÉS: SZEPTEMBER 16.

ELFOJTOTT VISZONYOK
(Extramarital)

Elizabeth leghőbb vágya az, hogy újságíró legyen. Ám a hivatással járó zaklatott életforma szétzilálja a házasságát. Minden megváltozik, amikor elrepül San Franciscóba. A gépen megismerkedik egy rejtélyes nővel, Annel, aki a házassága mellett folytatott rendkívül szabados, kicsapongó életvitelével nagy hatást gyakorol rá. Elhatározza, hogy írni fog Ann életéről, mert úgy érzi, ez eddigi karrierje legizgalmasabb témája. Ann azonban gyilkosság áldozata lesz. Elizabeth kiadó-szerkesztője, Griffin hisz a nő tehetségében és ráveszi, hogy írja meg Ann történetét. Minél messzebbre jut Elizabeth a gyilkos utáni kutatásban, az élete annál inkább veszélybe kerül...

Színes, szinkronizált amerikai thriller (89 perc)
Főszereplők: Traci Lords, Jeff Fahey
Rendezte: Yael Russcol

hory u. 8.,

ok:

-1335

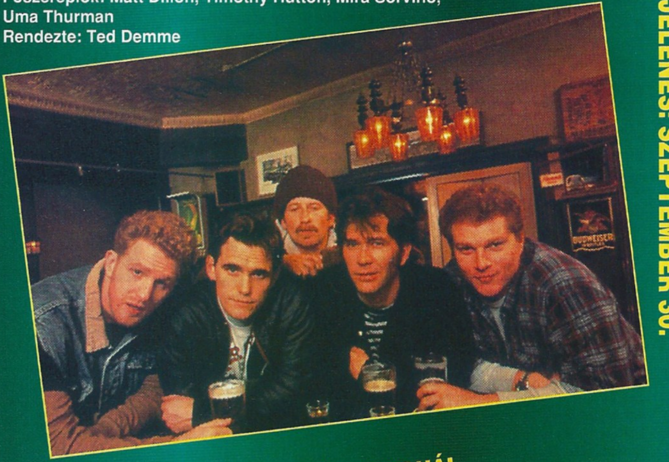
166-4032

01-600

GYÖNYÖRŰ LÁNYOK
(Beautiful Girls)

Willie Conway New Yorkban élő bárzongorista élete fontos döntése előtt áll. Bár együtt él egy csinos ügyésznővel, mégis képtelen elkötelezni magát, csakúgy mint egykori barátai. Willie nagy izgalommal készülődik tízéves érettségi találkozójára, melyre hazautazik szülővárosába, Knight's Ridge-be. Itt találkozik volt barátaival, akikkel nosztalgikusan idézik a múltat. Tommy, az egyik haver még mindig szerelmes volt osztálytársnőjébe, Darianba, aki azonban már férjhez ment. Ráadásul Tommynak is van már egy komoly kapcsolata Sharonnal. Darian féltékeny férje aljasul megvereti Tommyt. A felhőtlennek indult osztálytalálkozót felkavarják a felszínre törő érzelmek.

Színes, szinkronizált amerikai játékfilm (108 perc)
Főszereplők: Matt Dillon, Timothy Hutton, Mira Sorvino, Uma Thurman
Rendezte: Ted Demme

A SZABADSÁG KATONÁI
(Land of the Free)

Frank Jennings, az idealista kampánymenedzser bizalma megrendül főnökében, Aidan Carvellben, ki jó eséllyel indul a szenátori cím elnyeréséért. Amikor Franket felkeresi az FBI, hogy szerezzen be titkos adatokat Carvell aktáiból, a férfi teljesen elképed. Minél mélyebbre ás, annál riasztóbb adatokra bukkan titkos fegyveres csapatok kiterjedt hálózatáról. Frank úgy érzi, nem hagyhatja figyelmen kívül ezeket a bizonyítékokat, ezért harcba száll, hogy megbuktassa Carvellt. Ám a szenátorjelölt befolyásos ember és semmilyen eszköztől nem riad vissza, hogy Franket és családját megfélemlítse. Mivel az életük közvetlen veszélybe kerül, menekülniük kell üldözőik elől.

Színes, szinkronizált amerikai akciófilm (92 perc)
Főszereplők: Jeff Speakman, William Shatner
Rendezte: Jerry Jameson

MEGJELENÉS: SZEPTEMBER 30.

Az esőcsináló

Írta: John Grisham

A 43 éves világhírű bestseller író *John Grisham* általában még papírra sem veti legújabb munkája utolsó epizódjait, amikor a nagy stúdiók máris kopogtatnak az új mű megfilmesítési jogaiért. Nem csoda, hiszen a befektetőknek egy Grisham-könyvből készült film olyan, mint egy tipp a biztos befutóra. Mert aki Grishamot keményfedelű vagy zsebkiadásban egyszer is elolvassa – s ezt regényenként több millió amerikai megteszi –, az a celluloidot sem hagyja ki.

Rosszul fizetett ügyvédből milliomos

A mozikban és a képernyők előtt manapság az egyik legkülönlegesebb élményt Grisham tárgyalótermi kisember-hőseinek esetei adják, amint heroikusan védik igazukat az intézményes jogrend paragrafusai mögé bujtatott igazságtalansággal szemben. Mert ahogy Grisham példaértékű történeteiből kiderül, a jog és igazság fogalma csak olykor-olykor fedik egymást, mivel maga az igazság is relatív, képlékeny, mindenki számára más és más. Láthattuk már mindezt Kurosawa *A vihar kapujában* című filmjétől a *Tizenkét dühös emberen* át *Az esküdtig*. A tárgyalótermi krimik sokaságában mégis különleges hely illeti meg Grishamet, aki saját bőrén tapasztalhatta azt, amit olvasóival (és nézőivel) megoszt. Ez az eredetiség megfoghatatlan varázsa, mely a legapróbb részletek hitelességében rejlik, s nem pótolhatja semmilyen írói fantázia. Ahogy például a modern világirodalomban senki nem tudott olyan hátborzongatóan és lebilincselően naturális képet adni a fegyencéletről, mint a *Pillangó* börtönviselt írója, *Henri Carriere*. Grisham, a jogi thrillerek világhírű írója mielőtt tollat ragadott, szorgalmasan nyomta a jogi egyetem és a tárgyalótermek padjait. Könyveiből és a megfilmesítési jogok eladásából egyik pillanatról a másikra rosszul fizetett ügyvédből multimilliomossá lett. Ügyvédi praxisától a mai napig nem vált meg teljesen, talán épp a moziba kívánkozó újabb és újabb valóságban gyökerező történetek miatt.

A John Grisham-regények, s az ezekből forgatott filmek hőseiként olyan talpraesett, eszes, jó szándékú de tapasztalatlan fiatal emberekkel találkozunk – kezdő jogászok, joghallgató lány, tizenkét éves szemtanú –, akik beleakadnak valamilyen korrupciós háló szövevényébe. S miután kesztyűt dobnak a jog álarcát magukra öltő hatalmasok felé, és az adott ügy megoldása érdekében konokul, megvesztegethetetlenül, következetesen kitartanak, ha győznek is, emberi méltóságukon, igazságukon és a küzdelemben szövődő barátságokon kívül házukat, családi boldogságukat és naiv ártatlanságukat egyaránt elvesztik. De ezeknek az embereknek még így is megéri.

Matt Damon

Idealista hősök: az igazság bajnokai

A tagadhatatlanul idealista hősök mindegyikében hajlamosak lennénk felismerni magát az írót, bár Grisham ennek valóságalapját soha nem erősítette meg. Kétségtelen azonban a saját élményekből, megtörtént esetekből vett motívum. Hiszen az igazság, és annak megfoghatatlansága késztette arra, hogy írjon.

Az első ötezer példány

A *Ha ölni kell* című könyv megjelenése idején még egyetlen hangos éljenzést sem kapott. Igaz, íróját még nem ismerték és nem is ismerhették, hiszen a jegyzetsor, melynek lapjai három év alatt terebélyesedtek regénnyé, a kezdő ügyvéd első szépirodalmi próbálkozása volt. A könyvben leírt eset, melynek tárgyalása szemei előtt zajlott, elég megdöbbentőnek bizonyult ahhoz, hogy egy hihetetlenül sikeres írói pályát elindítson. Az első lökést a nyolcvanas években egy kislány megerőszakolása és az eset tárgyalásán tovagyűrűző indulatok adták, melyek nagyon megfogták és elgondolkoztatták az érzékeny lelkű Grishamot.

„Miközben hallgattam a tanúkat, azon töprengtem, vajon hogyan viselkedtem volna a tettesekkel a kislány apja helyében. Hazamentem, és elkezdtem írni egy történetet, melybe az üggyel kapcsolatos legszemélyesebb érzéseimet szőttem." A segédügyvéd, miközben ily módon estéről estére könnyített belső szorongásain, annyi lapot írt tele, hogy az első skicc ígéretes regénnyé fejlődött a tárgyalás előrehaladtával. S mivel az írói fantáziához egy gyakorlati érzékkel megáldott feleség is társult, a paksaméta, ha nehezen is, és több év várakozás után, de végül talált egy vállalkozó szellemű kiadót.

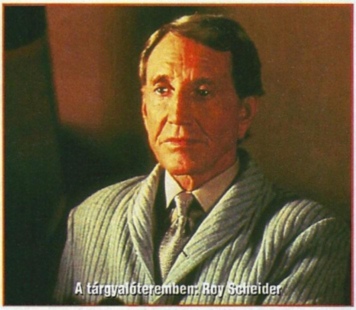
Korrekt, konzervatív, hívő presbiteriánus... és Carla lép az életébe. A család elég vagyonos ahhoz, hogy a nőnek ne kelljen

JOHN GRISHAM MEGFILMESÍTETT REGÉNYEI:

A cég (The Firm, 1993) r.: Sydney Pollack *(UIP–Duna Film)*
A Pelikán-ügyirat (The Pelikan Brief, 1994)
r.: Alan J. Pacula *(InterCom)*
Az ügyfél (The Client, 1995) r.: Joel Schumacher *(InterCom)*
Ha ölni kell (Time to Kill, 1996) r.: Joel Schumaher *(InterCom)*
Az esőcsináló (The Rainmaker, 1997
r.: Francis Ford Coppola *(UIP–Duna Film)*
The Gingerbread Man (1998) r.: Robert Altman

Danny De Vito és Matt Damon: Az esőcsináló

Megtörtént esetek regényben, filmen

A tárgyalóteremben: Roy Scheider

munkát vállalnia. A férfit mély hivatástudat jellemzi, ugyanakkor a hatalom- és becsvágy tökéletes hiánya. Csak egyetlen kedves nő tudja felszítani vágyait, aki szép, szelíd, hűségesen várja, gyermeket nevel, és férjétől nem akarja átvenni a családi kormánypálcát. A férfi szereti a munkáját, de amikor egy fontos ügy fekszik előtte, szorong, retteg, és szívesen cserélne egy porszívóügynökkel, egy vállalati könyvelővel vagy akár egy adótanácsadóval is.

Bár a negyvenes éveiben járó John Grisham nem presbiteriánus, hanem baptista, a feleségét nem Carlanak, hanem Renéenek hívják, ha elolvassuk életrajzát valamelyik könyve zsebkiadásának hátoldalán vagy egy lexikonban, kísértetiesen hasonlít az első kiadásban 1989-ben megjelent Ha ölni kell hősének főbb vonásaira.

Jake Brigance egy kis építési vállalkozó fia, jogi tanulmányai után harcos idealistaként kezdi ügyvédi praxisát, és a hasonlóképp rosszul fizetett kisemberek idegőrlő ügyeiben az őszinte, tiszta politikai korrektség jegyében jár el, ahelyett hogy nagybankok és multik megbízásából dolgozna, és rangjához illő jólétbe katapultálna. Az ifjú Grisham, a szegények ügyvédje azonban másfajta kiutat talált, mint irodalmi alteregója. A reménytelen küzdelem vagy megalkuvás helyett elkezdett írni. Először csak mellékesen és nyilvánosság nélkül, de mind elhivatottabban, naponta legalább egy oldalt. Ahogy ma mondja, saját praxisából jött az érzelmi és jogi kulcsélmény a joggyakorlat és az igazság közti különbségről. A teleírt cetlik az évek alatt elérték a félezer oldalt. A paksaméta hosszú várakozás után kiadót is talált, és első ötezer példánya, ha nehezen is, de elkelt. Grishamot ekkor már megfertőzte a vírus, és ez idő tájt később legendássá vált bestsellerén dolgozott egy maffia felügyelete alatt álló jogi tanácsadó cégről. A siker amilyen váratlan, olyan látványos volt. E regénye egy hollywoodi kezébe került, aki lehetőséget látott a dologban, és felkereste az írót. S még el sem készült a mű, megfilmesítési jogát tekintélyes összegért máris megvette a Paramountnak. A cég azután bombasiker lett: eladott példányszáma túllépte a tízmilliót, írója pedig milliomos, s a legkeresettebb név lett a könyvesboltok után a moziban is.

Hollywoodi megrendelések

Ezután már nem volt megállás: Grisham újabb és újabb regényei évente követték egymást, és a kiadók és filmstúdiók mind bőkezőbben szabták meg a honoráriumot. *A cég*ért a Paramounttól még potom 600 ezer dollár érkezett Grisham bankszámlájára. *A Pelikán-ügyirat*ért (1992, filmbemutató 1994) és *Az ügyfél*ért (1993, film 1995) már egyenként a duplája, és a következő még meg sem írt regényért az Universaltól 3,75 milliót kasszírozott. A New York-i Doubleday Dell Publishing Group 9 millióra taksálta a következő regény rövid előzetesét, és 6 millió előleggel stoppolta le a maga számára újabb három mű kiadási jogait. Mind a kiadók, mind a stúdiók szépen honorálták Grisham minden újabb sztoriját, s lassacskán az író egyetlen meg nem filmesített alkotása, a legeslegelső, nehezen eladható, legszemélyesebbnek tartott könyve, a *Ha ölni kell* maradt, melynek egyetlen betűjét vagy sorát sem hagyta átírni. Az író végül *Joel Schumacher*re bízta a legféltettebb kincset, miután *Az ügyfél* (The Client) rendezésével kivívta az író elismerését. Ám Grisham szerződésében kikötötte: csakis ő maga személyesen hagyhatja jóvá a szereplőket és a forgatókönyvet is.

Az író filmje

Francis Ford Coppola meggyőződése, hogy minden film az íróé, de bizonyos filmek különösképpen azok. Például *Mario Puzo A keresztapa* című alkotása vagy *Bram Stoker Drakulája, Mary Shelley Frankenstein*je. Vagy *Grisham Az esőcsináló* című regénye, amely azért lett végül csak Az esőcsináló, mert az író nem óhajtott szerepelni a címben, bármennyire szerette volna is Coppola.

A helyszín Memphis. A felállás ismerős. A történet egy ifjú, egyszerű családból származó joghallgató, Rudy Baylort *(Matt Damon)* első botladozó lépéseit meséli el, melyeket a jogorvoslás rögös útján elindulva tett meg. Megnyerő nyíltsággal egyes szám első személyben halljuk-látjuk a sztorit. A jogi diplomájára készülő ifjút gyakornokként állományába veszi egy kéttagú ügyvédi iroda, melynek tulajdonosa a maffiával is kapcsolatot tartó, olykor pénzmosást is vállaló, nagystílű Bruiser Stone *(Mickey Rurke)*. Egyetlen alkalmazottja a minden hájjal megkent Deck Schiflet *(Danny De Vito)*, aki Baylornak bemutat néhány trükkös fogást, melyekkel ügyfeleket lehet felhajtani. Baylornak eleve van már néhány saját ügyfele. Egyikük egy anya és beteg fia, akik Schiflet buzdítására pert indítanak az illetékes biztosítótársaság ellen, mert az nem állta az életmentő gyógykezelés költségeit. Ám hiába nyerik meg a pert és leplezik le az ügyfeleit szisztematikusan becsapó bürokrata gépezetet, a társaság jogi tanácsadója megtalálja a kiskaput. Azzal, hogy csődöt jelentenek be, mentesülnek a rájuk kiszabott csillagászati kártérítés kifizetése alól. Az ifjú jogász, Baylor, és ügyfele, ha pénzt soha nem is látnak a biztosító társaságtól, egy tapasztalattal mindenképpen gazdagabbak lettek...

❖

A nagy hollywoodi sorozat után *Robert Altman* is kipipált egy „Grishamet". A *Gingerbread Man*ben *Kenneth Branagh* alakítja az ifjú, családos, szépreményű jogtudort, akinek polgári jólétben fogant boldogságát apja egy váratlanul felbukkanó ismerőse borítja fel. Mind a hazai tékák szeptemberi premierfilmjét, Az esőcsinálót, mind a Gingerbread Mant kedvezően fogadta a kritika: egy-egy újabb igényes Grisham-adaptáció született.

Vajon hány jogi thriller lehet még az író tarsolyában?

Varga Mária

Ashley Judd
és az eredeti hajszín

A gyűjtő című filmben *Ashley Judd*, csakúgy mint a valóságban, szép, intelligens, fiatal. Szerepe szerint kiváló orvos, aki ahelyett hogy a kórházi robot után szabadidejét egy hozzáillő barát táraságában töltené, nagy odaadással küzdősportot tanul...

E filmig Ashleyről az a kép alakult ki, hogy szép, szőke, tehetséges színésznő, akinek alapkaraktere *Drew Barrymore*-é és *Diane Lane*-é közé tehető. E filmben viszont már nem szőke, hanem eredeti barna hajszínével jelenik meg, olyan nőként, akinek az esze épp annyira a helyén van, mint a szíve és az ösztönei.

Az 1968-ban, Los Angelesben született Ashley, *Michael Ciminella* leánya négyéves volt, amikor szülei elváltak és ettől kezdve country-énekes anyjával és ugyanezt a mesterséget űző féltestvérével járták az országot. A turnék tizenhárom éve alatt Ashley tizenkét különböző iskolába járt, amikor a család végre letelepedhetett Kentuckyban. A vidék lovairól, aranyáról és bibliáiról híres. Az ő családjukban a Biblia szava volt a döntő, amiért anyja saját családnevére íratta Ashley Ciminellát. E szokatlan döntés is tovább táplálta az amúgy sem szokványos lányban a különleges élet utáni vágyat. Mindig azt ismételgette: *„Van tehetségem és célom. Hiszem, hogy a dolgok jóra fordulnak azok számára, akik helyesen cselekszenek."*

Ashley az iskolában jól tanult. Főként a matematika, mértan és francia nyelv tárgyakban mutatott tehetséget. Ez utóbbit egy 1987-es franciaországi utazás kedvéért tovább tökéletesítette. A franciák szerint iskolásan beszéli a franciát, de ha jó passzban van, felveszi a versenyt *Jodie Foster*rel is.

Miután francia nyelvből diplomát szerzett, elhagyta Kentuckyt, hogy Los Angelesben színészi tanulmányokat folytasson. Egy év múlva szerepet kapott a *Star Trek: The Next Generation* című ismert tévésorozatban. Egy év múlva, 1992-ben már a *Kuffs*ban szerepelt *Christian Slater*rel. Első nagy szerepét a *Ruby in Paradise* című független filmben kapta. Ezután haját levágatta és szőkére festette. Filmbéli megjelenései – a kritikusok szerint is – mindig emlékezetesek, markánsak, még ha többnyire rövidek is. A *Füst*ben (Smoke) két jelenet erejéig *Harvey Keitel* narkós, hisztérikus lánya volt, majd *Val Kilmer* hűtlen, ám szolidáris felesége a *Szemtől szemben* (Heat) című *Michael Mann* rendezte akciófilmben. A forgatás után egy ideig mint *Robert De Niro* élettársa a bulvársajtó figyelmének középpontjába is került.

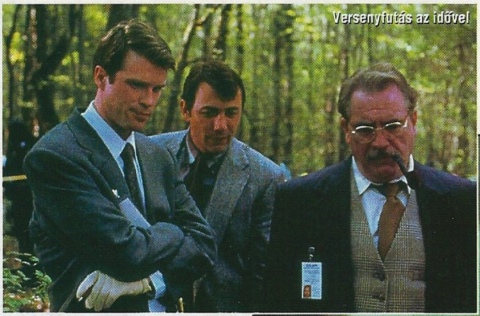
Majd egy férfilibidóra veszélyes nőt játszott a *Darkly Noon* című független *Philip Ridley*-moziban. S megint drogost *John McNaughton Normal Life* című alkotásában. Majd a fiatal *Marilyn*t alakította egy kábeltévé számára forgatott filmben. Ezután eljátszotta a *John Grisham* regényéből adaptált *Ha ölni kell* című thrillerben az ügyvéd *McConaughey* szép, szőke és türelmetlen feleségét. (Az ügyeletes lapok ismét sokat foglalkozta a McConaughey és Judd között feltételezhető kapcsolat, amit később a *Sandra Bullock* körüli találgatások elhomályosítottak).

De hát Ashley valójában nem is szőke és nem is türelmetlen, hanem barna hajú, kitartó és türelmes. *„Rendkívül ambiciózus vagyok"* – állítja. S ez megfelelően érvényesült is *A gyűjtő* női főszerepében. Ezt a finom anyagból gyúrt, intelligens, életrevaló, kedves lányt – aki ráadásul független – valóban, mintha róla mintázták volna.

ASHLEY JUDD FILMJEI A TÉKÁKBAN:

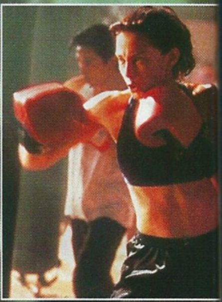
Füst (Smoke, 1994) r.: Wayne Wang *(Mokép Videókiadó)*
Szemtől szemben (Heat, 1995) r.: Michael Mann *(InterCom)*
Marilyn (1996) r.: Tim Fywell *(Mirax)*
Ha ölni kell (Time to Kill, 1997) r.: Joel Schumacher *(InterCom)*
A gyűjtő (Kiss The Girls, 1997) r.: Gary Fleder *(UIP–Duna Film)*

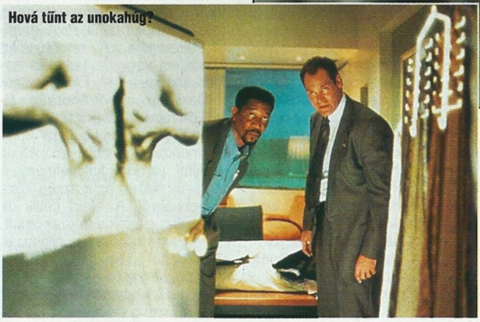

Versenyfutás az idővel

A CSELEKMÉNY

Alex Cross *(Morgan Freeman)* törvényszéki nyomozó és bestselleríró, hivatásában hidegvérű, profi, de szenvedélyes és féltően gondoskodó, ha családjáról van szó.
Amikor unokahúga, Naomi *(Gina Ravera)* eltűnik a kollégiumból, a nyomozó tudja: minden tudását latba kell vennie, hogy megtalálja a lányt. Kiderül, hét másik lány is eltűnt, kettő holttestére rá is bukkantak; a másodiknál egy üzenetet találtak, Casanova aláírással.
Alex Cross találkozik dr. Kate Mctiernannel *(Ashley Judd)*, aki képes volt elmenekülni a gyanúsított fogságából, s talán ő az egyetlen, aki azonosítani tudja a tettest hangja, mozgása alapján.
A két ember versenyt futva az idővel próbálja megtalálni a tettest, felkutatni a nyomozó unokahúgát – és megoldani a rejtélyt.

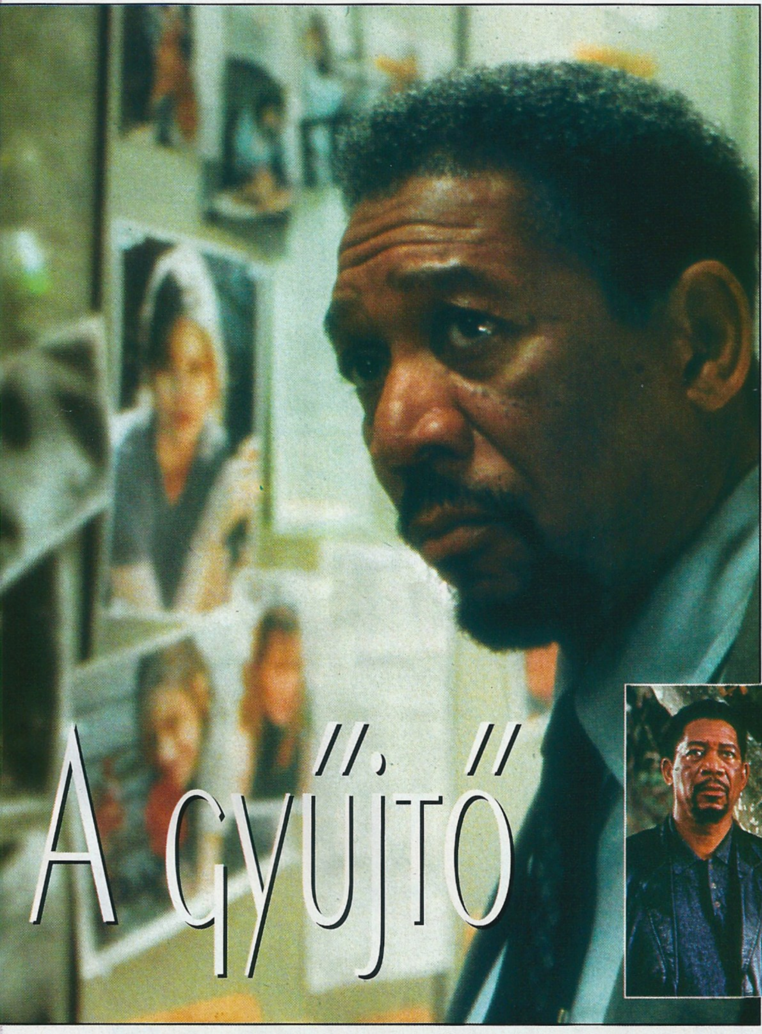

Hová tűnt az unokahúg?

„Amikor színészt kerestünk Kate szerepére, alapvető volt, hogy egy olyan életerős nő kell, akiből sugárzik az okosság. Ez egy erőteljes női figura, és Ashley Juddot épp erre a szerepre tetremtették. Remek színésznő, mély, szenvedélyes és büszke személyiség, a déli nőiesség megtestesítője"
– **David Brown** társproducer.

„Kate találékonyságának és erejének köszönheti, hogy el tud menekülni, de az egész teljesen megbolygatja az életét. Doktorként, gyógyítóként nem olyan ember, aki csak úgy túl tudja tenni magát ezen a baleseten, és folytatja az életet. Összebarátkozik Crosszal, mert mindketten olyan kétségbeesetten próbálják megtalálni Casanovát"
– **Ashley Judd,** Kate alakítója.

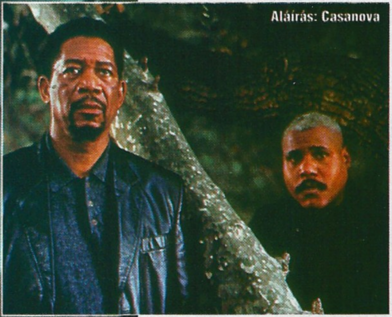

A gyűjtő

„Láttam, hogy ez nem az a szokásos krimi. Hirtelen történt valami a cselekményben, amitől az egész egy másik pályára került, és rendkívül feszült thriller lett belőle"
– **Joe Wizan** társproducer.

„Alex Cross törvényszéki pszichológus, aki húsz éve névtelen áldozatokkal foglalkozik, míg az egyik áldozatról ki nem derül, hogy az unokahúga. És egy ilyen figura rendkívül érdekes, érzelmi szempontból is"
– **Gary Fleder** rendező.

„Nem akartam, hogy ez a film olyan bús-borongós legyen. Az volt a cél, hogy a képi világ a reményteliséget ünnepelje, és egyedül legyen anélkül, hogy tompa vagy épp agyonvilágított lenne. Vékony mezsgyén kellett egyensúlyoznunk"
– **Gary Fleder** rendező.

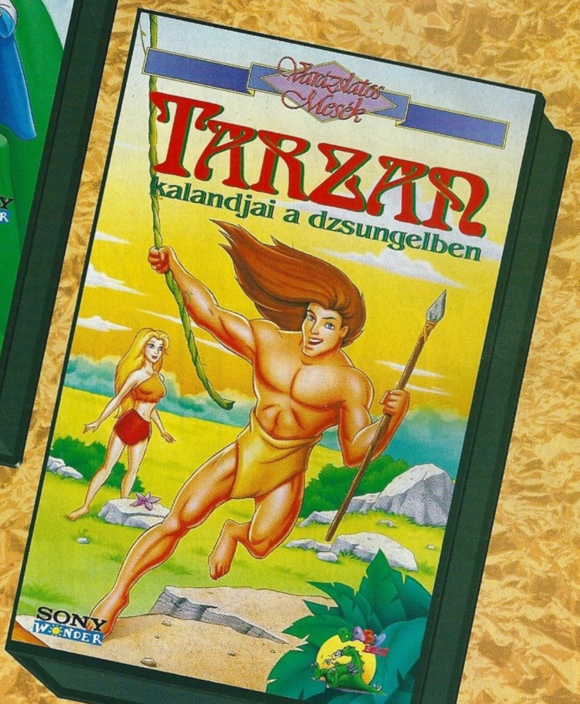

„Alex Cross az a fajta tehetséges ember, aki szerencsés csillagzat alatt született. Bizonyos arrogancia árad belőle teljesítményei miatt, s mert azt hiszi, meg tud oldani bármilyen talányt, hogy gyakorlatilag behatol bárkinek a fejébe és ott körülnéz. Írt is egy ilyen könyvet, és mivel az bestseller lett, ez csak megerősíti ebben a hitében... Cross számára ebben a konkrét játszmában a tét nagyon is személyes, úgyhogy most nem tárgyilagos, hideg fejjel gondolkodó, hanem az érzelmek hajtják. Ennek viszont egy ilyen helyzetben az a veszélye, hogy az ítélőképesség rovására megy. Félti a rokonát, és ilyesmivel eddig nem kellett megbirkóznia"
– **Morgan Freeman,** Alex Cross megszemélyesítője.

„Chape Hillben bóklásztam, és azon tűnődtem, miről szóljon a következő Alex Cross-könyv. Ez a hely egy nagyon idilli egyetemi városka, s mindennek a gyönyörűségnek a közepén ott volt egy hirdetőtábla négy fiatal nő képével, s mindegyik alatt a felirattal: eltűnt. Ez adta az ötletet: ha valami tragikus és borzasztó dolog történik egy ilyen gyönyörű környezetben, az annál félelmetesebb és borzasztóbb"
– **James Patterson** író.

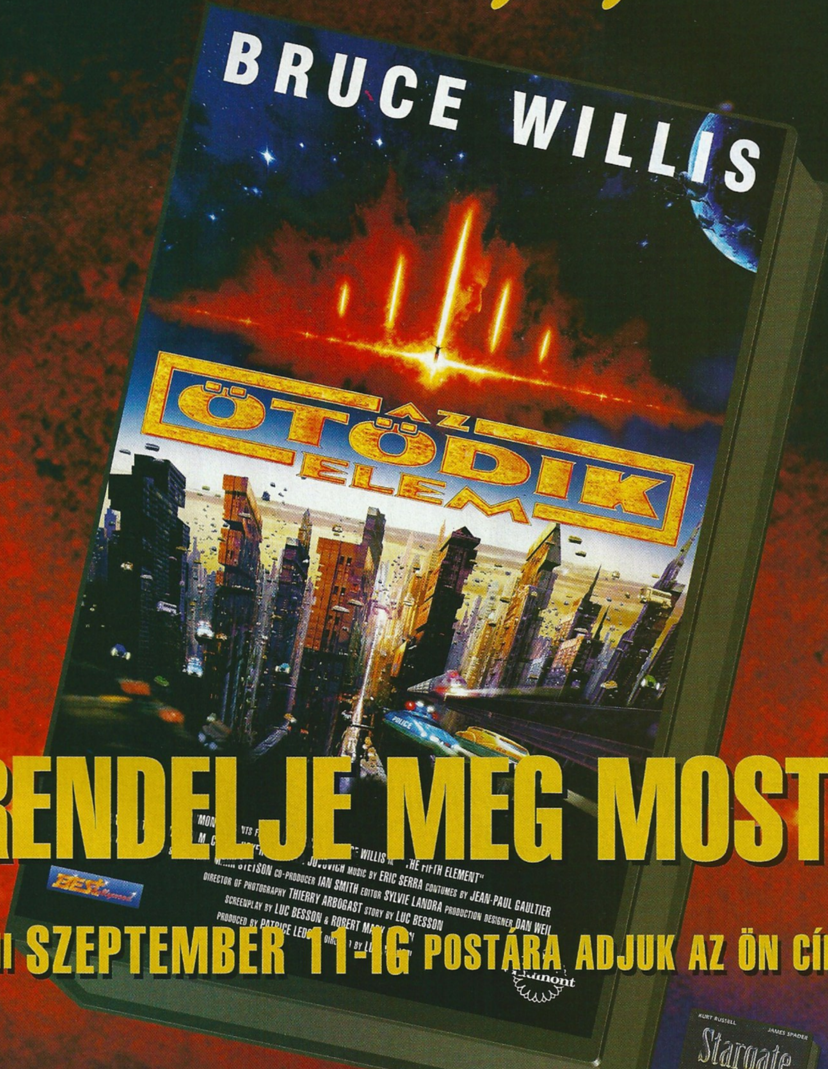
Szeptember 8-tól az üzletekben

SONY WONDER

Szeptember 22-től az üzletekben

RENDELJE MEG MOST!

ÉS MI SZEPTEMBER 11-IG POSTÁRA ADJUK AZ ÖN CÍMÉRE

MEGRENDELEM **„AZ OTODIK ELEM"** CÍMŰ VIDEOKAZETTÁT (2800,- Ft/DB)

☐ PÉLDÁNYBAN, POSTAI UTÁNVÉTTEL*

MEGRENDELŐ NEVE: ....

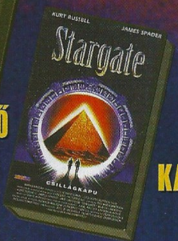
CÍME: ....

MEGRENDELHETŐ: BEST Kft.
1123 Budapest, Győri út 18. Tel.: 202-1449
6701 Szeged, Pf. 1167 (06-62) 441-028

....
megrendelő aláírása

** A KAZETTA ÁRA A POSTAKÖLTSÉGET NEM TARTALMAZZA*

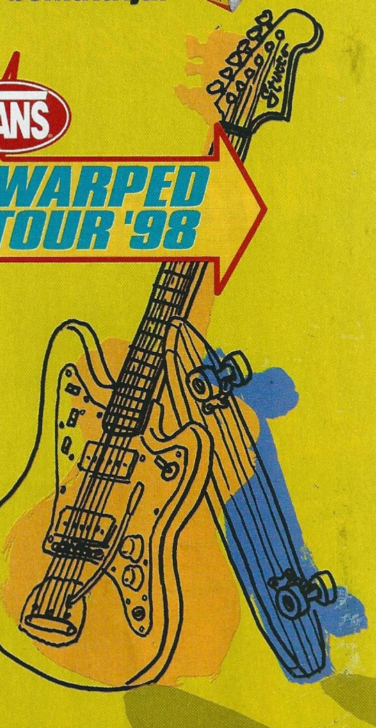
AZ ELSŐ 100 MEGRENDELŐ AJÁNDÉKBA KAP EGY

KAZETTÁT

CALIFORNIA SPIRIT
bemutatja:

VANS
WARPED TOUR '98

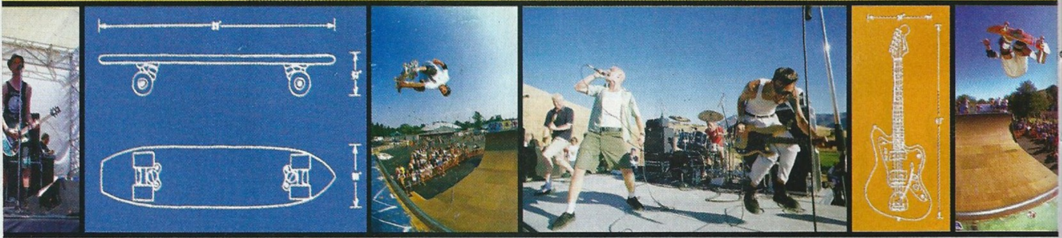

bad religion
die toten hosen
the specials
h-blockx

civ
lagwagon
5 sterne deluxe
no use for a name
cherry poppin daddies
unwritten law
mxpx
the smooths
pitchshifter

the vans® warped tour 98

steve caballero | mike frazier
neal hendrix | andy macdonald
rick thorne (bmx)

1998. szeptember 11, péntek

EUROPARK

üllői út 201.

kapunyitás 13.30, programkezdés 15.00

RÁDIÓ FM 102.1 BRIDGE | tv2 | CALIFORNIA SPIRIT elég a szívásból | G-SHOCK | ERNIE BALL MUSIC MAN | PEPSI | BILLABONG | rules http://www.rules.de

Jegyek kaphatók a TICKET EXPRESS jegyirodákban, a Nyugatinál (VI. Jókai u. 40 T.: 353-0692), a Körút-Baross u. sarkán (VIII. József krt. 50. T.: 334-0369)
TICKET EXPRESS az interneten: www.ticketexpress.hu
A TICKET EXPRESS hivatalos internet szolgáltatója a Datanet.

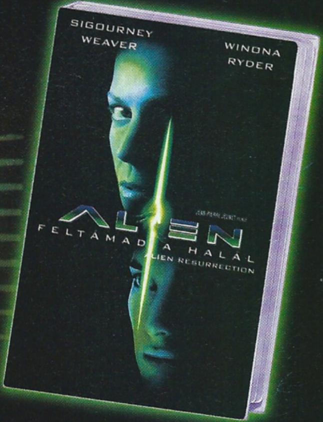
magyar narancs DataNet PESTI EST

Az IL TRENO PIZZÉRIA

ÉS AZ INTERCOM BEMUTATJA:

SZEPTEMBER 10 - TŐL OKTÓBER 11-IG AZ

ALIEN - A MENÜ AKCIÓT

Főszerepben:
Haláli csirkecombocskák Alien módra, paradicsomos Ripley mártással
Túrófánk forró eper öntettel (amitől még a halott is feltámad)

ALIEN - A MENÜ ÁRA: 790,- Ft

Továbbá 15% kedvezményt kapsz minden ételünkből, ha tudod a jelszót.

És ha a Duna Plaza Bowling területén található pizzériánkba látogatsz el vagy innen rendelsz házhoz, további extra kedvezmények és ajándékok várnak rád.

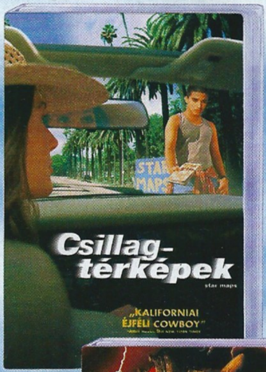
JELSZÓ:

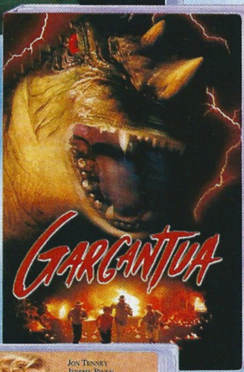
1123 Budapest, Alkotás út 15.	1125 Budapest, Szarvas Gábor út 8/b.
I., V., XIII. kerület	II., III., XII. kerület
Tel.: 356-2846, 356-4251	Tel.: 275-2026, 275-1038
1117 Budapest, Október 23. u. 7.	1138 Budapest, Váci út 178.
IX., XI., XXII. kerület	IV., VI., XIII., kerület
Tel.: 209-1640, 385-3603	Telefon: 465-1156

Forgalmazza az InterCom Rt. 1145 Bp., Bácskai u. 28-36. Tel.: 467-1-467 Fax: 252-2736 E-mail cím: video@intercom.hu • Megújult honlapunk: http://www.intercom.hu/

VIDEO-PREMIER

szeptember 10.

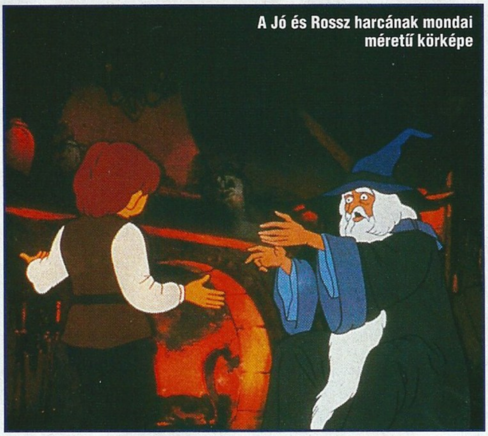
CAPELLA INTERNATIONAL INC. ORION 20th Century Fox Home Entertainment

A Philips képmagnó nyertese

1998 júniusi számunkban kértünk válaszokat Kedves Olvasóinktól Kérdőívünk Video Magazinnal kapcsolatos kérdéseire. Köszönjük értékes feleleteiket, melyek ötleteit, tanulságait a jövőben igyekszünk figyelembe venni.
A Kérdőív beküldői között egy Philips képmagnót sorsoltunk ki, melynek nyertese:

Petrovicsné Román Angéla, szegedi olvasónk.
Gratulálunk!

A Jó és Rossz harcának mondai méretű körképe

Mozgásban lévő festmény – így ajánlotta a bemutató idején új rajzfilmjét a United Artist stúdió. Ezzel a reklámfogással elsősorban azokra a különböző ihlető forrásokra akart utalni – korai fantasztikus művészet, XV. századi metszetek, *Rembrandt, Brueghel* és más németalföldi festők műveire –, amelyekből az alkotók rengeteg ötletet merítettek *A gyűrűk ura* (The Lord of the Rings) rajzfilmváltozatának elkészítéséhez. J. R. R. Tolkien világhírű regénytrilógiáját valóságos legenda övezi, sokáig egyszerűen megfilmesíthetetlennek tartották.

Különös világba viszi az olvasóit Tolkien, emberfeletti és emberalatti lények lakják. Anyagi valósága nincsen, baljós fekete várai, csodás fehér tornyai, fullasztó erdői, gyilkos hegyei, sötét mélységei gondoskodnak róla, hogy az ember egy pillanatig se érezze magát a hétköznapok megszokott közegében, ám mégis otthon érezze magát benne, megértse bűneit és erényeit is. Hiszen nincs az a tündérmese, amelynek ne lenne élményalapja, ne kötődne ezernyi elszakíthatatlan szállal a megtörténthez. Márpedig *A gyűrűk ura* minden idők legnagyobb tündérmeséje. Gyökere időtlen mélységbe nyúlik vissza, világa az ősi angol, germán és kelta mondák, hősénekek világát idézi. A kora-középkori lovagvilág eszményképeit, lovagi erényeit. Mindezt a szerző korának apokaliptikus eseményeivel termékenyítette meg: Tolkien a második világháború előestéjén, 1939-ben kezdte írni regényét. Így született meg a Jó és Rossz harcának hatalmas, mondai méretű körképe, hogy ha már a valóságban nem találta, legalább az időtlenben, a mesében keresse a kiutat, annak eszközeivel kovácsoljon fegyvert számunkra, amellyel az ember le tudja győzni – önmagát a mesebeli Jóval azonosítva – a korántsem mesebeli Rosszat.

Az 1978-ban készült feldolgozás előtt olyan neves filmesek buktak bele a forgatókönyv megírásába, mint *Stanley Kubrick* és *John Boorman*. Akadályba ütközött minden igyekezet, hogy filmre alakítsák Tolkien Középföldjét és annak lakóit. A hobbitok, orkok, törpök és tündék ugyanis olyan világban élnek, amelyet még sok fantáziával is nehéz megragadni, olyan világban, amely *Ralph Bakshi* számára is csak rajzfilm útján tűnt megvalósíthatónak.

A gyűrűk ura nem csak merész témaválasztásával tűnt ki. Sokkal inkább azáltal vált úttörő jellegű alkotássá, hogy Bakshi szinte az egész filmet „élőben" forgatta, és csak azután vitte be az anyagot a rajzfilmstúdióba. Bár a műfajban már korábban is sikerült hasonló módon valósághoz közeli hatásokat elérni – elég legyen csak Disney néhány filmjére utalni –, a Rotoscope-eljárás révén Bakshi szinte tökélyre fejlesztette ezt a módszert. Több mint kétszáz rajzoló dolgozott, hogy átültesse a felvett jelenet képeit a rajzfilm nyelvére. Az egyik csatajelenetet például lovas statiszták százaival vették fel, az ő alakjukat, mozgásukat rajzolták át azután a rajzfilmjelenethez. Az eredmény megdöbbentően hiteles.

Az aprólékos, sziszifuszi munka alaposan megnövelte a tervezett költségvetést, a film az eredetileg tervezett összeg négyszeresébe került. Bakshi erre csak annyit mondott, hogy ez

A gyűrűk ura

Soha nem látott realisztikus mozgásokat láthatunk a rajzfilmben

volt az ára a Tolkiennel és barátaival szemben vállalt kötelezettségének. Többször is hangsúlyozta, hogy csupán az általa kidolgozott Rotoscope-eljárás tette lehetővé a könyvhöz hű megfilmesítést, a rajzfilmen addig még sohasem látott realisztikus mozgást és tömegjelenetet. Mindez a szín és a forma szerencsés összjátékával párosult.

A kritika vegyes érzelmekkel fogadta *A gyűrűk urát*. Egyfelől tisztelték Bakshi bátorságát, hogy ilyen nagy fába vágta a fejszéjét, és úgy vélték, hogy az újfajta eljárás kidolgozásával megtalálta a felnőtteknek szóló rajzfilm stílusát, másfelől bírálták a cselekmény egyébként szükségszerű tömörítéséért, fontosnak tartott epizódok kihagyásáért. Abban viszont mindenki egyetértett, hogy a film révén a legifjabbak számára is hozzáférhetővé vált Tolkien nemes és tiszta érzelmekkel teli gondolatvilága. Mindez pedig garancia a hobbit-mánia továbbélésére. Bár aligha kell ennek lefutásától tartani, mindig lesz, akit megigéz a tolkieni varázslat.

SZ. G. G.

RALPH BAKSHI ÉS A JÓ ÍZLÉS

Az amerikai Ralph Bakshit – ereiben orosz vér is csörgedezik – a rajzfilm egyik fenegyerekeként tartják számon. A művészeti középiskola elvégzése után Terrytoons-rajzfilmek animátoraként kezdte pályafutását, nevéhez fűződik Hekyll és Jekyll, valamint a Mighty Mause figura kitalálása. 1965-ben már az egyik vezető rendezője volt a Terrytoons-szériának, majd a következő esztendőben a Paramount stúdió New York-i rajfilmrészlegének vezetésével bízták meg. 1972-ben, a *Fritz, a macska* (Fritz, the Cat) című egész estét betöltő rajzjátékfilmmel tette le névjegyét a nemzetközi filmvilágban. Bátran szakított a Walt Disney-féle hagyományokkal, merőben új témát és megvalósítási formát keresett. A *Fritz, a macskát* az első olyan rajzfilmként tartja számon a filmtörténet, amely a „csak felnőtteknek" minősítést kapta. Bakshi azonban jóval többet nyújtott a közönségnek: filmje vibráló, személyes vallomás a hatvanas évekről, az életről, a szexuális és politikai forradalomról, a jó ízléssel és a polgári élettel kapcsolatos álszent magatartásformákról. A *Csúcsforgalom* (Heavy Trafic, 1973) című filmjében még élesebben feszegeti ezt a kérdéskört. Persze ezt is pornográfiának nyilvánították, főként mert New York életének árnyoldaláról ad hírt, de képeit szinte elektromos intenzitású közegben közli. Egyik kritikusa szerint: *„A film ragyogóan sötét, keserűen bíráló nézetei öt perc alatt többet mondanak el New Yorkról, mintha öt órán át néznénk erről a témáról készült dokumentumfilmeket".* Filmjei egyetlen korábban készült rajzfilmre sem hasonlítottak, nyílvánvaló volt, hogy Ralph Bakshi új lehetőségeket, új definíciót keres a műfaj számára.

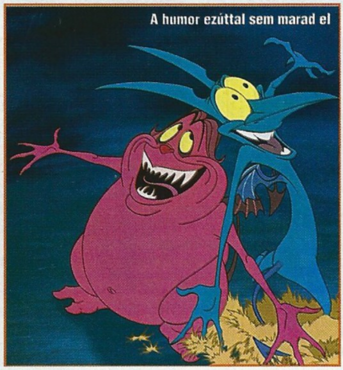
Munkája a továbbiakban is szokatlan és provokatív maradt, a *Mosómedveprém* (Coonskin, 1975), a *Helló, szépségem!* (Hey Good Lookin' 1975), a *Mágusok* (Wizards, 1977), *A gyűrűk ura*, az *American Pop* (1981), a *Tűz és jég* (Fire and Ice, 1983) és a *Hideg világ* (Cool World, 1992) egyetlen hagyományos kategóriába sem illik bele – és pontosan ez Bakshi célja. Különösen a korai filmjei óriási hatást gyakoroltak a műfajra, megnyitották az utat egészen új, egészen másfajta animációs filmek előtt.

HERKULES

A TÖRTÉNET

Herkules legendája a görög mitológia egyik leggyakrabban feldolgozott története.
A Disney-változat fő vonalakban követi az eredeti mesét, ugyanakkor saját szája íze szerint át is dolgozta azt, figyelembe véve a zenés rajzjátékfilmmel szemben támasztott követelményeket.
A mese így a fényes olümposzi eseménnyel kezdődik: Zeusz és Héra „isteni" fogadást ad újszülött fiúk, a nagy erejű Herkules tiszteletére.
Mindenki remek hangulatban van, kivéve a marcona Hádészt, aki unja alvilági beosztását, és puccsal akarja megtörni Zeusz hatalmát.
A párkák szerint sikerének egyetlen gátja Herkules lehet.
Hádész elküldi csatlósait, hogy rabolják el és öljék meg a kisdedet.
A gyáva kis szörnyek azonban csak félig hajtják végre a parancsát: leviszik a Földre Herkulest, de csupán halandóvá teszik, ereje változatlan marad.
A kicsi nevelőszülőknél nő föl, fogalma sincs igazi kilétéről.
Rettenetes ereje miatt azonban érzi, hogy nem az egyszerű emberek közé való.
Zeusz templomában azután választ kap a kérdéseire, az apja elmagyarázza neki, hogy csak úgy térhet vissza az Olümposzra, ha bebizonyítja, hogy igazi hős.
Herkules elindul, hogy megkeresse Philt, azaz Philoktétészt, a hősök mesterét, aki ha nehezen is, de tanítványául fogadja.
A kemény kiképzés után Herkulesnek az emberek között kell számot adnia fantasztikus képességeiről. Kalandok során igazi szupersztár, szívdöglesztő izompacsirta lesz belőle.
Elérkezik az idő, amikor Hádész a tettek mezejére lép. Megara, az emancipált görög szépség – „másodállásban" Herkules kedvese – segítségével csapdát állít a hősnek, hogy félreállítsa az útból. A halhatatlanok csatájában azonban Herkules döntő diadalt arat, miközben rájön, hogy az embert nem erős karja, hanem erős szíve teszi igazán hőssé.

Herkules, a halandó

A humor ezúttal sem marad el

Kalandok sora teszi teljessé a történetét

SZÁMÍTÓGÉP ÉS ALKOTÁS

Több mint egy évtizede már, hogy a Disney-rajzfilmek gyártása során számítógépeket használnak a filmesek. A technika fejlődésével mind nagyobb helyet követelt magának a komputertechnika a filmkészítés folyamatában. *Roger Gould*, a *Herkules* számítógépes csapatának animációs felelőse szerint *„A számítógép előnye, hogy könnyebb kezelni vele olyan komplex dolgokat, amelyeket túl bonyolult és időigényes lennekézzel animálni. Ezenfelül a komputerrel remekül lehet térhatást, perspektívát teremteni".*

A forgatás ideje alatt a csapat kidolgozott egy új eljárást is, amely nemcsak lehetővé tette a háttérfestmények mozgatását, változását, de kombinálni lehetett a kézzel rajzolt effektanimációval is. Ezzel az eljárással sikerült megőrizni az állandóan változó képek eredeti szépségét, részletgazdaságát (az Olümposz felhőbirodalma, Herkules bölcsője, Zeusz trónja). Az animációs főnök így folytatja: *„A számítógép sokoldalú eszköz, és a lehetőségeinek kihasználása valójában még gyerekcipőben jár. Végső soron a számítógép igazi jelentőségét az adja, hogy a segítségével olyan dolgokat mutathatunk a nézőnek, amelyekhez foghatót még biztosan nem láttak."*

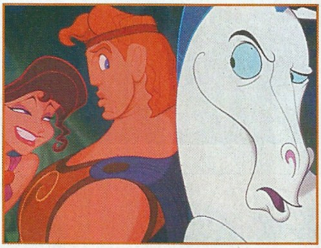
Az emberek között is bizonyítania kell

ANTIK MUSICAL

A Disney-hagyományok szellemében a Herkulesből is zenés feldolgozás született. Az *Alan Menken–David Zippel* szerzőpáros azonban nem a legkézenfekvőbb megoldást választotta: a görög zene helyett a gospel zenei stílusra építették föl a film zenei anyagát. *„A gospel narratív, elbeszélő zenei műfaj, többnyire idealizált hősökről, csodálatos eseményekről és a reményről szól. Kezdettől fogva olyan modern zenei megfelelőt kerestünk az ókori görög utalásokhoz, amely nemcsak humoros, de fel is dobja a filmet. A gospel tökéletesen megfelelt erre a célra"* – magyarázza a rendező, *John Musker.*

Egy vérbeli görög történet elképzelhetetlen a kórus nélkül, amely a narrátor szerepet tölti be az események tolmácsolása során. Ügyes ötlettel a múzsákból állt össze a kórus. A rhythm and blues- és pop-elemekkel fűszerezett gospel-zenét mintha egyenesen az ő számukra találták volna ki. Fontos szerep jutott az első dalnak. Átható ritmusával és energikus előadásmódjával *a The Gospel Truth* az egész film alaphangját megadja. Emellett bevezetőként is szolgál a történethez. A második szám (*Go the Distance*) a tinédzser Herkules dala, amely bizonyos fokig a himnusz szerepét tölti be. Emelkedetté, komollyá teszi Herkules küzdelmét, kifejezi benne vágyakozását, elszántságát. A továbbiakban egymást váltja a Broadway-stílusú, vidám (*One Last Hope*) és a humoros szerelmes dal (*I Won't Say*), sőt a rock and roll szám (*Zero to Hero*). A film zenei keretét a gospel-ízű finálé, az *A Star Is Born* teszi teljessé, melyben a múszák lelkesen hirdetik Herkules diadalát. *„Ez a dal maga a kirobbanó öröm"* – mondja *Menken.*

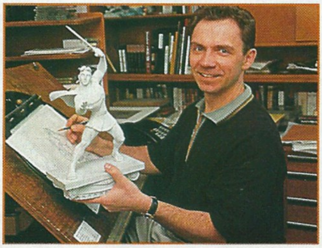
Egyébként Alan Menken a Disney stúdió egyik háziszerzőjének számít. Legnagyobb sikereit éppen a rajzjátékfilmek kísérőzenéivel és dalaival aratta, ez utóbbiak elkészítésében a szövegíró *Howard Ashman* volt a társa. Egyedülálló módon négyszer is duplázott az Oscar-díjért folyó versenyben, *A kis hableány* (The Little Mermaid, 1989), *A Szépség és a Szörnyeteg* (The Beauty and the Beast, 1991), az *Aladdin* (1992) és a *Pocahontas* (1995) révén mindkét kategória díját (legjobb kísérőzene, legjobb betétdal) elnyerte.

A jók...

... és a gonoszok

Így készült

A MÍTOSZ

Herkules, azaz Héraklész az ókori Görögország legtökéletesebb hőse volt – félig szuperember, félig egyszerű halandó. A mítosz szerint a félelmetes erejű gyermek a főisten Zeusz és a halandó asszony, Alkméné kapcsolatából született. A gyakorlatias Zeusz azért csábította el Amphitrüon király feleségét, mert a jóslat szerint csak a legerősebb halandó mentheti meg a világot a föllázadó gigászoktól. Zeuszné, Héra persze zokon vette mindezt, mindent megtett annak érdekében, hogy a kis fattyút elpusztítsa.

A legyőzhetetlen férfivá érett Herkules Thébában feleségül vette Kreón király lányát, Megarát. Az asszony három gyermeket szült a hősnek. Boldogságuk azonban kérészéletűnek bizonyult: a bosszúszomjas Héra gyilkos tébolyt küldött Herkulesre, aki vak dühében mindhárom gyermekét megölte. Ráadásul Herkulesnek ezután még egy esztendeig kellett szolgálnia gyáva unokatestvérét, Eurüsztheusz királyt. Ez idő alatt kapta a tizenkét nehéz feladatot, amelyet gonosz rokona talált ki számára, hogy elveszejtse. Akciója sikertelennek bizonyult, a hős mindegyiket teljesítette, aminek köszönhetően mind nagyobb dicsőségnek örvendett országszerte.

A szabadságát visszanyert Herkules nem tért vissza Thébába, a feleségéhez, hanem új asszonyt választott magának a szép kalüdóniai királylány, Déianeira személyében. Héra azonban idővel ismét tébolyt küldött Herkulesre, aki ezúttal is ártatlanokat pusztított el. Büntetésből három évig kellett szolgálnia Lüdia királynőjét. A rabszolgaság évei után apjának, Zeusznak segített legyőzni a gigászokat. A szuperhős vesztét a tulajdon felesége okozta. A féltékeny Déianeira a hidra mérgével bekente Herkules ruháját. Az elviselhetetlen szenvedés helyett a hős inkább az önkéntes halált választotta. Mihelyt azonban a halotti máglyája föllobbant, villám csapott le az égből, és Pallasz Athéné alászállt, hogy Hermész segítségével az Olümposzra vigye a hőst. Az istenek befogadták maguk közé Herkulest, még Héra is megbocsátott neki, és lányát, Hébét, az örök ifjúság istennőjét adta hozzá feleségül. Zeusz pedig halhatatlansággal ajándékozta meg.

Anastasia

A videókazettán szeptembertől megvásárolható *Anastasia* az 1994-ben alakult Fox Rajzfilmstúdió első egész estét betöltő játékfilmje. A *Don Bluth* és *Gary Goldman* vezette csapat sokak szerint lerakta a huszonegyedik század animációs művészetének alapjait: a műfaj gyökereit jelentő klasszikus technikákat megőrizve, azokat a legmodernebb számítógépes megoldásokkal kiegészítve páratlan látványvilágot teremtettek. A film készítői messzemenően kihasználták a csúcstechnológia nyújtotta lehetőséget. Nemcsak az egyhangú és fárasztó munkát könnyítette meg a számítógép alkalmazása, de rengeteg új eszközt is adott az alkotók kezébe. A celluloidlapok és festékek szerelmese, Don Bluth is rájött, hogy *„a számítógép nem ellenség, hanem jóbarát. Fogom a beszkennelt rajzot, és azt változtatok meg rajta, amit csak akarok, vagyis művészként több lehetőségem van az anyag tökéletesítésére”*.

A számítógép jóvoltából nemcsak az egymásra helyezett rétegek számát lehetett a hagyományos négyötről szinte korlátlanra növelni, de a tömegjelenetben mozgatott figurákat is meg lehet sokszorozni, külön-külön mozgatni. Az elsőre a legjobb példa a *Mikor eljön az éj* című dal egyik jelenete, amelyben bogarak százai láthatók. Ennek megvalósításához kilencszáz réteget használtak. A másodikra pedig a szentpétervári vagy párizsi képsorok némelyike. A film vitathatatlanul leghatásosabb jelenete azonban a vonatos üldözés, a végén a szerelvény kisiklatásával. A vonat, a villámeffektek és a táj nagy

A gonosz arca...

Rendezte: Don Bluth

Don Bluth az animációs műfaj egyik leghíresebb, legsokoldalúbb egyénisége. Amolyan „mindenes”: figurát tervez, storyboardot rajzol, forgatókönyvet ír és rendez, sőt ha elfogja az ihlet – ami gyakran megesik – még dalokat is ír. Pályafutását a Walt Disney stúdiónál kezdte, majd rövid színházi kitérő, valamint más stúdiónál töltött idő után 1971-ben visszatért a céghez. Csillaga gyorsan emelkedett, több egész estét betöltő rajzjátékfilm – *Robin Hood* (1973), *Mentőcsapat a kenguruk földjén* (The Rescuers, 1977) és mások – elkészítésében közreműködött.

1975-ben két kollégája – *Gary Goldman* és *John Pomeroy* – bevonásával Bluth hozzáfogott, hogy önerőből elkészítse a *Bendzsó, a macska* (Banjo, the Woodpile Cat) című rajzfilmjét. Négy és fél éven át Bluth garázsában töltötték minden szabadidejüket: nappal a Disneynél dolgoztak, este és hétvégén meg a Bendzsót rajzolták. A film végül kitűnő ajánlólevélnek bizonyult, a trió megrendelést kapott egy animációs mozifilm elkészítésére. A műfaj hagyományait szellemesen megújító *Rém-mese* (The Secret of NIMH, 1982) láttán Bluthot rögvest a Disney stúdió első számú konkurensének kiáltották ki. Helyzetét tovább erősítette az *Egérút Amerikába* című filmjével (An American Trail, 1986) és az *Őslények országával* (The Land Before Time, 1988), azóta mindkettő sorozattá terebélyesedett. Nagy sikert aratott a *Minden kutya a mennybe megy* (All Dogs Go to Heaven, 1989) és a *Hüvelyk Panna* (Thumbelina, 1993) című filmjeivel. A Bluth-Goldman kettős az *Anastasiával* debütált az újonnan alakult Fox Rajzfilmstúdió producer-rendezőjeként. A rajzfilmkészítés mellett különböző lézerlemezes videójátékok gyártásával is foglalkoznak. Bluth hitvallása szerint „az animáció kulcs az elme belső működéséhez. Oda is bejut, ahová a normális kamera soha, hogy a maga teljességében kitárja előttünk a képzelet birodalmát, amely különben megközelíthetetlen maradna”.

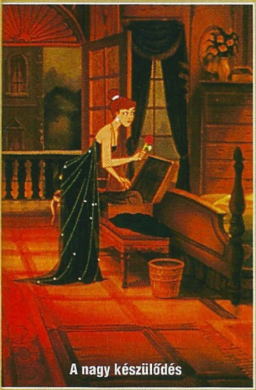
A mese

A forradalom elsöpörte a régi rendet, a cári Oroszország eltűnt a történelem süllyesztőjében. Nyoma sincs már a birodalmi múlt fényes dicsőségének, az országban a szegénység az úr. Az egyszerű emberek csak titokban álmodozhatnak a szebb jövőről. A nehéz időkben kap lábra a szóbeszéd, hogy a Romanov dinasztia legifjabb leánysarja talán túlélte a család tragédiáját.

Sok ember nehezen találja helyét az új rendszerben. Közéjük tartozik a tizennyolc éves Ánya is. Az árva lány nem emlékszik a gyermekkorára, egyetlen emléke ebből a időből a nyakláncán függő kis kulcs. Vándorlásában a Pamacs névre hallgató kóbor kutya lesz társa. Vele szeretne eljutni a messzi Párizsba, ahol reményei szerint fellebbentheti a fátylat múltjának titkáról. De csak Szentpétervárig jutnak. Itt találkozik Dimitrijjel, aki a maga céljára akarja kihasználni Ánya és az egykori ifjú Anasztázia nagyhercegnő közötti megdöbbentő hasonlóságot. Társával, Vlagyimirrel ráveszi, hogy kísérje el Párizsba, és játssza el a hercegnő szerepét. Ha sikerül meggyőzniük az egykori cár anyját, mesés uralkodói örökség várja őket. A tervről azonban tudomást szerez a túlvilág sötét birodalmában lakozó Raszputyin gonosz szelleme. Minden eszközt megragad, hogy förtelmes művét, a cári család elpusztítását végleg befejezze. Dimitrij és Ánya nem is sejtik, mennyi izgalmas, életveszélyes kaland vár rájuk, sőt az életük egészen más fordulatot vesz. A történet végére persze arra is fény derül, vajon Ánya tényleg azonos-e Anasztázia hercegnővel?

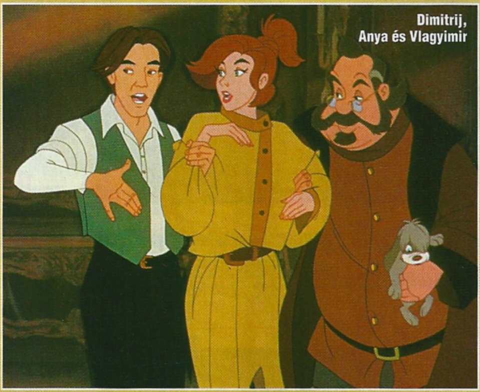

A film készítői messzemenően kihasználták a csúcs-technológia adta lehetőségeket

A nagy készülődés

része számítógép segítségével készült, ezt ötvözték a hagyományos elemekkel. Az eredmény olyan, mintha kézzel festették volna.
A régi, kopott tárgyakat is ezzel a módszerrel jelenítették meg.
A digitális technika nagy szerepet kapott a felrobbanó vonat ábrázolásában is. E snittekben UV-textúrát használtak, míg a mozdony füstjét Softimage részecske-rendszer felhasználásával készítették.
Míg a múltban a füstrészecskék színének változását csak többszörös ráexponálással tudták volna elérni, így viszont mindezt egyetlen lépésben meg lehetett valósítani.

Dimitrij, Anya és Vlagyimir

A lepel lehull

Sokáig rejtély övezte, mi történt a Romanov család tagjaival. A szovjet kormány utasítására meggyilkolt cári család tagjainak holtteste ugyanis csak 1991-ben került elő. A Romanovok pusztulásának hírével szinte egy időben kezdett terjedni a legenda, miszerint a család vagy legalábbis annak néhány tagja megmenekült a kivégzéstől, és külföldre szökött. A legtöbb mendemonda a legkisebb lánnyal, Anasztázia Nyikolajevna nagyhercegnővel kapcsolatban keringett. A leghíresebb reinkarnációja 1920-ban, alig tizenhat hónappal a baljós események után tűnt föl. Érthető, hiszen Miklós cár négy és félmilliárd forintnak megfelelő vagyont hagyott maga után az egyik angol bankban. A világ Anasztázia-lázban égett, egyre-másra bukkantak fel az önjelölt örökösök.

A hölgyet, aki azt állította magáról, hogy ő Anasztázia nagyhercegnő, Anna Andersonnak hívták. Később John Manahan amerikai professzor felesége lett. 1984-ben halt meg, a felső-bajorországi Seonban temették el. Titkáról csak a kilencvenes években hullt le a lepel, miután a Jekatyerinburg melletti erdőben megtalálták a kivégzett cári család és hű szolgálóik tömegsírját. A csalást DNS-vizsgálat és számítógép segítségével leplezte le néhány orvos. A törvényszéki szakértők a sírban talált fiatal lány koponyáját vitték képernyőre, majd rávetítették az ifjú Anasztázia ismert arcképét. A két koponya hajszálpontosan megegyezett egymással. Így nagy biztonsággal állítható, hogy Anderson szélhámos volt. Az viszont még mindig kérdéses, hogy ki lehet a hiányzó két személy, a sírban ugyanis csak kilenc áldozat – a héttagú családból öten és négy szolga – földi maradványait találták meg. A cári család tagjait idén júliusban Szentpéterváron helyezték végső nyugalomra.

Anasztázia életét többször is megfilmesítették, többek között *Ingrid Bergman, Lili Palmer,* legutóbb pedig *Amy Irving* főszereplésével.

Tánc Szentpéterváron

Folyik a mulatozás

Az előkelő szalonban

Csillagközi invázió

A mesékben és a mondákban gyakran szerepelnek óriásira nőtt teremtmények, amelyek hihetetlen dolgokra képesek. A sci-fiben elsőként H. G. Wells *Az Istenek eledele* című, 1904-ben megjelent regénye mélyed el alaposabban a növekedés kérdésében. A történet kezdetén két tudós kikísérletezi a Herakleophorbia nevű anyagot, ami normális méretük sokszorosára növeszti az élő szervezeteket. Egy szorgos patkánycsalád közreműködésével az anyag kijut a kísérleti telepről, s elképesztő bonyodalmakat idéz elő a növények és állatok, mi több, az emberek világában is... Wells ötletét jó néhányan gondolták tovább – a filmművészetben is.

ELEFÁNT NAGYSÁGÚ HANGYÁK

Az az ötlet, hogy bolygónkat támadás éri, meglehetősen gyakori a sci-fiben. Az attak jöhet az űrből, a föld vagy a tenger alól, de előfordul, hogy hétköznapi lények valamilyen hatás következtében az ember veszélyes ellenségévé változnak. A bőséges választékból – csigák, hüllők, nyulak(!) – szemeljünk ki néhány rovart.

A *Them!*, más címen *Formicula* (1954) című moziban az új-mexikói sivatagban óriási hangyákra bukkannak, melyek az itt 1945-ben végzett atombomba-kísérletek eredményeképpen mutáción estek át és egész nemzetségük elefánt nagyságúra növekedett. Megtámadják az embereket, mire a katonaság ciánkálibombákat vet be ellenük, két királynőnek azonban sikerül elmenekülnie. Az egyik egy teherhajóra repül, annak rakterében rakja le tojásait, a másik pedig a föld alatti csatornarendszeren át Los Angelesbe jut... Az egyik szereplő, aki szorgalmasan veri az írógépet, nem más, mint *Leonard Nimoy*, a későbbi Mr. Spock.

Az 1955-ös *Tarantulában* az éhező világ problémáját megoldani akaró tudós frissen felfedezett szérumát beinjekciózza egy tarantulába. A nyolclábú tízemeletes ház magasságúra nő, végül a légierő napalmmal bombázza szét, a repülőköteléket az ifjú *Clint Eastwood* vezeti.

A világűrből érkezett pókfalka terrorizál egy wisconsini kisvárost a *The Giant Spider Invasion*ben (1975), végül két tudós neutronsugárzásnak teszi ki őket, s ez végzetesnek bizonyul számukra.

SCI-FI: KEVESEBB TÉVEDÉSI LEHETŐSÉG

A fentiek a *Csillagközi invázió* előzményének tekinthetők, de mielőtt *Paul Verhoeven* filmjét alaposabban is szemügyre vennénk, emlékezzünk meg a mozi alapjául szolgáló regényről is. *Robert Heinlein Starship Troopers* című könyve 1959-ben látott napvilágot, de nem eredeti kiadójánál, mivel annak szerkesztője túlságosan militaristának találta az egyébként ifjúsági regénynek szánt művet, ráadásul Heinlein gondolatai a fiatalkori bűnözésről és a nevelés kérdéseiről merőben eltértek a megszokott engedékeny állásponttól. Az író felbontotta a szerződését és felajánlotta a regényt a Putnam kiadónak, amely megjelentette – ifjúsági műként. Az első kiadás borítóján a következő állt: „For Young Adult", ami tinédzsert jelent. Heinlein szerint a *Starship...* nem ifjúsági regény, hanem felnőtt könyv. A olvasók viszont – bármilyen korúak voltak is – kedvelték, s a mű 1960-ban Hugo-díjat kapott. Magyarországra jó tíz évvel később csak a mű híre jutott el, meg az, hogy az író bírálja benne a marxizmust, s amíg egy-két személy határozta meg a sci-fi könyvkiadást, nem is láthatott napvilágot. Csak a lelkesek olvasták angolul a jobbnál jobb regényeket.

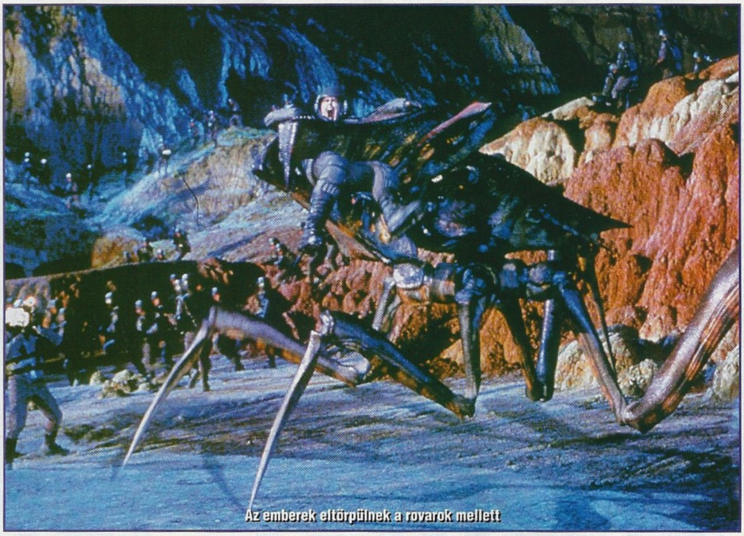
Így volt ezzel *Paul Verhoeven* is: *„Amikor áttelepültem az Államokba, rá kellett jönnöm, hogy nem sokat tudok az amerikai kultúráról. Folyton nyomasztott, hogy kellő ismeretek hiányában hibázni fogok, ha továbbra is társadalmi kérdéseket feszegető filmeket készítek, hiszen az amerikai társadalomban nem vagyok otthon. Elegem lett az állandó görcsölésből, és ekkor döntöttem a sci-fi mellett, amely, miután a jelen elemeiből építkezik, de a jövőt mutatja meg, kevesebb tévedési lehetőséggel jár."*

Mindez nem jelenthetett túlságosan nagy erőfeszítést Verhoeven számára, hiszen maga is nagy sci-fi-rajongó hírében áll. Ráadásul ezt tűnt a tengerentúli filmiparba való betörés legjárhatóbb útjának. Verhoeven rengeteg forgatókönyvet nyálazott át, mire rátalált a *Robotzsarura*. Elsőre per-

A földönkívüli rovarok sztorija

De miről is szól a film? Valamikor a távoli jövőben ismeretlen eredetű óriás rovarok fenyegetik a Földet. Az idegenekről csak egy dolog tudható biztosan: azért jöttek, hogy mindenfajta emberi életet megsemmisítsenek. De miért ilyen galádok ezek az óriás, soklábú csúfságok? A Klendathau bolygóról származó teremtmények terjeszkedni akarnak, kell nekik a Föld és gyarmatai, céljukat bármi áron el akarják érni. De a földi államok Föderációba tömörült hadserege nem hagyja magát, mindenre elszánt, fiatal katonák indulnak csillagközi harcba a hátborzongatóan félelmetes, földönkívüli rovarok ellen.

A mindkét nemű ifjoncoknak azonban előbb át kell esniük a katonai kiképzésen. Ez szükséges ahhoz is, hogy teljes állampolgárságot kapjanak, ez szükséges a fontosabb hivatalok betöltéséhez. Az iskolapadból nemrég kikerült Johnny – eredetileg Juan – Rico *(Casper Van Dien)* úgy határoz, hogy bevonul a hadseregbe. Döntését messze nem hazafias érzelmek motiválják, mint inkább az, hogy imponálni szeretne barátnőjének, Carmen Ibaneznek *(Denise Richards)*, aki viszont űrpilótának készül. Johnny kemény kiképzésen vesz részt társaival, akik között ott találjuk régi iskolai szerelmét, Dizzy Florest *(Dina Meyer)* és legjobb barátját, Ace Levyt *(Jake Busey)* is. A fiatalember figyelemreméltó eredményeket ér el a hadgyakorlatokon, így hamarosan szakaszvezetővé nevezik ki. A vezetése alatt zajló hadgyakorlaton azonban tragikus baleset történik, és ez gyökeresen megváltoztatja addigi életszemléletét. Épp elhatározza, hogy kilép a hadseregből, amikor a Földet megtámadják az idegen lények, és szülővárosát, Buenos Airest lesöprik a térképről. Családjának elvesztése hatalmas traumát okoz Johnnynak. Fájdalma azonban az első sokk után gyűlöletbe csap át. Most már semmi sem tántoríthatja el attól, hogy a seregben maradjon, és harcba induljon az emberiség létét veszélyeztető óriás rovarok ellen. A végsőkig elszánt missziónak egyetlen küldetése van: meg kell menteniük az emberi fajt. Bármi áron.

Az emberek eltörpülnek a rovarok mellett

sze ezt is félredobta, és csak felesége makacs könyörgése vette rá arra, hogy újra elolvassa. A hitves kitartása nem volt hiábavaló, a második olvasat már Verhoeven fantáziáját is beindította. Az elkészült film végül a rendező zsenialitásának köszönhetően messze túlnőtt az eredeti ötleten, és hatalmas sikert aratott mind a közönség, mind a kritikusok körében. A Newsweek a következőket írta a filmről: *„Verhoeven győzelme egyértelmű. Olyan filmet csinált, amelyben a technika nem válik egyeduralkodóvá. Friss, szellemes mozi, ami néha ugyan a falhoz vágja a nézőt, ugyanakkor a rekeszizmokat is megdolgoztatja."*

ELŐ A FANTÁZIÁVAL!

Nem véletlen, hogy a Csillagközi invázió forgatásánál Verhoeven a már bevált munkatársakat gyűjtötte maga köré. *Jon Davison*, a producer a Robotzsaru egyik szülőatyja volt, akárcsak *Ed Neumeier*, a forgatókönyvíró. A Csillagközi invázió *Robert Heinlein* regényén alapuló forgatókönyve azonnal lázba hozta a rendezőt.

„Ahogy mindenki, úgy természetesen én is olvastam Robert Heinlein regényét gyerekkoromban" – meséli Davison. *„Mondhatom, teljesen lenyűgözött. Emlékszem, a könyv megjelenése annak idején hatalmas politikai vihart kavart. A forgatókönyvben igyekeztük megőrizni a regény szellemiségét és politikumát. A fasisztoid utópia szerepeltetése filmünkben számunkra is izgalmas, ugyanakkor élvezetes kísérletnek bizonyult."*

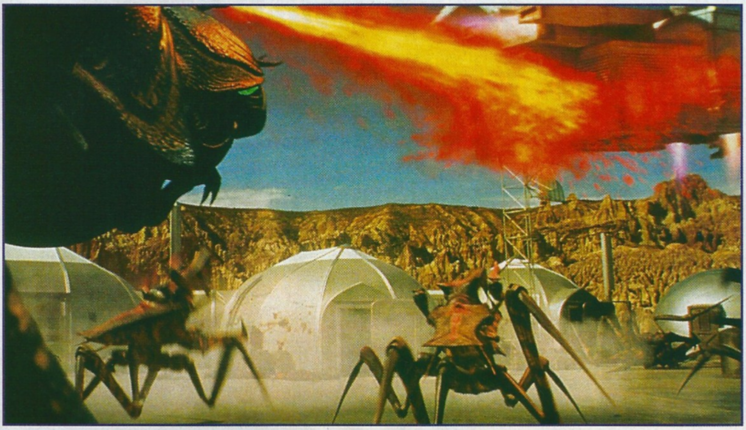
Neumeier 1991-ben kereste fel az akkor még *Bug Hunt* (Rovarvadászat) című forgatókönyvével Davisont, aki azonnal vevő volt az ötletre, és megszerezte a jogokat. Verhoeven ezt követően kezdett el rendszeresen találkozgatni Neumeierrel, s a végleges forgatókönyv tulajdonképpen kettejük közös munkáját dicséri. *„Nagyszerű érzés volt, hogy magam is részese lehettem a sztori kialakításának"* – emlékszik vissza a rendező. *„Sokat segítettek saját élményeim is, amelyeket a holland tengerészetnél szereztem kötelező katonai szolgálatom idején. Rengeteget beszélgettünk Neumeierrel, mielőtt letette volna az asztalomra a forgatókönyv kész változatát. Kettőnk közül egyébként én mertem szabadabbra engedni a fantáziámat, mert tudtam, hogy Ed, aki szinte betűről betűre ismeri a regényt, a kellő pillanatban visszafog, hogy ne szakadjunk el teljesen az eredeti műtől. Azt hiszem, ha valami egyáltalán nekem köszönhető az elkészült forgatókönyvben, akkor az elsősorban a karakterek és a látvány hatásosabb kialakítása. A szereplők jellemét árnyaltabbá tettük, különösen a női figurák esetében volt szükség a regénybeli alakok erőteljesebb átdolgozására. Sok figyelmet fordítottunk arra is, hogy a rovarok elleni harc rendkívül látványos legyen."*

Fájdalmas találkozás

Az már a katasztrófa...

„A digitális technika lehetőséget ad rá, hogy valóban rettegést kiváltó, élethűen megalkotott lényeket varázsoljunk a filmvászonra"

A film sarkalatos pontja a vérfagyasztó ellenség, a borzalmas óriás rovarok illúziókeltő kivitelezése volt. Phil Tippett és technikusai remek munkát végeztek, a végeredmény még a fő látványfelelős bevallása szerint is felülmúlja a Jurassic Parkban nyújtott teljesítményét.

„Eddig a szörnyeket szerepeltető filmekben csak egy-egy villanásra tűntek fel ezek a félelmet keltő teremtmények. A filmkészítők sokkal inkább azzal érték el a kívánt hatást, hogy jelenlétüket sejtették a nézőkkel és a legváratlanabb pillanatokban mutatták meg őket a vásznon mintsem rémisztő külsejükkel" – véli Verhoeven. *„Hirtelen előugrottak valahonnan, és egy szemvillanás alatt el is tűntek a közönség szeme elől. A digitális technika viszont lehetőséget ad rá, hogy valóban rettegést kiváltó, élethűen megalkotott lényeket varázsoljunk a filmvászonra. Phil és én arra törekedtünk, hogy ezt a szintet túlhaladjuk, ennek érdekében a legnagyobb hangsúlyt a vizuális effektusokra helyeztük. A látványnak elsöprő erejűnek kell lennie, amikor a szörnyeket először mutatjuk meg fényes nappal teljes életnagyságban. Arra is nagyon ügyeltünk, hogy beleilljenek a környezetbe. Abban egyetértettünk, hogy a rovarok megalkotásánál a biológiai adottságokat vegyük alapul. A mi bogaraink sem tudnak többet valódi társaiknál, természetfölötti erejük pusztán hatalmas méreteiknek köszönhető."*

A nézők azért a film végére életben maradnak...

Trethon Judit

A szereplők és szenvedéseik

A szereplők válogatásakor az alkotók fő szempontja elsősorban az volt, hogy olyan fiatalembereket találjanak, akik meggyőzően tudják alakítani az iskolapadból frissen kikerült szereplőket, mintsem az, hogy sztárparádét vonultassanak fel.

„A filmem szereplői fiatalok, romantikusak és naivak. Az első törést a kiképzőtábor jelenti számukra, majd ez fokozódik drámaian a rovarok támadásával, ami visszavonhatatlanul megváltoztatja addigi életüket. Romlatlanságuk éles ellentétben áll a háború kegyetlenségével" – mondja Verhoeven.

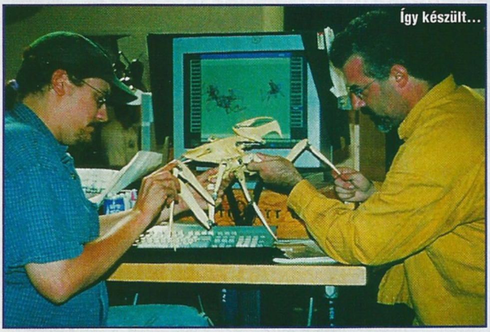
Az előbbi szempontok alapján több száz jelölt meghallgatása után a főszerepre egy viszonylag ismeretlen, ám valószínűleg nagy karrier előtt álló fiatalembert választott a rendező, *Casper Van Dien* személyében.

Mielőtt a szereplők kamera elé álltak, alapos tréningen vettek részt a Sony Fitness Centerben, amelyet egy még keményebb felkészítő tábor követett. A tíznapos edzőtábor élethű mása volt a filmbéli katonai kiképzőtábornak.

Casper Van Dien így emlékszik vissza a megpróbáltatásokra: *„Ponchókból és takarókból összeeszkábált sátrakban aludtunk. Éjszakánként erősen fagyott és a földet vastagon borította a hó. Mindezt a hálózsákjainkkal és az általunk felállított tákolmányokkal kellett kivédenünk, amelyeket ráadásul egyik éjjel elsodort a fejünk fölül egy szélvihar. A nap azzal kezdődött, hogy lefutottunk pár mérföldet, aztán gimnasztikáztunk, majd a fegyverekkel gyakoroltunk. Gyakorlatilag elsajátítottuk a hivatásos katonai szakszókincset, és megtanultunk szabályosan menetelni. Még az étkezési szokásainkat is kénytelenek voltunk átalakítani, minthogy kizárólag a hadi ellátásban használatos készételeket kaptuk. Mit mondjak, jobb séfet is el tudtunk volna képzelni magunknak! Nap mint nap bedaráltak bennünket, a közel két hét alatt megállásunk sem volt."*

HARCI JELENET – TESZTFILMEN

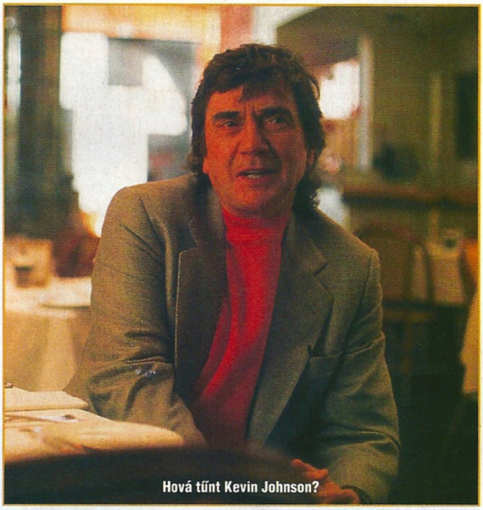
Az alkotók két évig dolgoztak a Csillagközi invázió forgatókönyvén, a TriStar stúdió irányítóinak azonban kétségeik voltak: nem tudták elképzelni, hogyan lehet a rovarokat valóban hatásosan kivitelezni. Döntésüket egy harci jelenetet bemutató tesztfilm elkészítéséhez kötötték, ami végül tökéletesen meggyőzőnek bizonyult. Az átütő siker nem kis részben Phil Tippettnek volt köszönhető.

Így készült...

Autó-Motor
a legrégebbi autóslap a legtöbb informcióval az autók, motorok és a technikai sportok világából.
autó motor
ALAPÍTVA: 1948
KERESSE KÉTHETENTE AZ ÚJSÁGÁRUSOKNÁL AZ 50 ÉVES
Autó-Motort!

Dudley dedikál

Hová tűnt Kevin Johnson?

Hová tűnt Kevin Johnson? a címe annak az új videófilmnek, melynek főszereplője Pierce Brosnan mellett Dudley Moore, megannyi vígjáték kisfiús arcú főhőse. Los Angeles-i munkatársunk még nyári, budapesti vakációja előtt találkozott a neves színésszel a filmvilág fővárosában.

Már fél órával a meghirdetett időpont előtt alig lehet helyet találni Century Cityben, Los Angeles divatos bevásárlóközpontjának parkolójában. A könyvesbolt bejáratánál százan tolonganak, az ő kötetét szorongatva. Az érdeklődés indokolt: milliók kedvence – a *Bombanő*, az *Arthur*, a *Vidéki vakáció* s megannyi filmsiker főszereplője –, Dudley Moore a könyvét dedikálja. Ám a könyv címe – *Off Beat* (A megszokottól eltérő) – arra is utal, hogy a szerző szót sem ejt filmekről, szerepekről: tanult hivatásának hódolva zenei tárgyú tanulmánykötetet írt.

A 157 centiméter „magas" szerző rendkívül vonzó, nyúlánk, miniszoknyás hölgy kíséretében érkezik. Körbejárja a helyiséget. Elérzékenyült pillantást vet a kizárólag az ő könyveit és fényképét kínáló polcra, megtapogatja az asztalt, amely mögé majd leül. Mintha színpadi próbán lenne: beméri a terepet. Kellemes külsejű kísérője tucatnyi könyvet tesz elé, kóla kerül az asztalra, váltanak még néhány bemelegítő mondatot (instrukciók talán?), majd a hölgy diszkréten félrevonul. Dudley helyet foglal, egyszer-kétszer meghimbálja magát a széken, s karmesteri mozdulattal int az ajtónállóknak – nyitány! – mire a két vállas legény szélesre tárja a bejáratot.

A rajongók betódulnak. Opus No. 1: elsőként egy középkorú asszony járul az asztalhoz. Büszkén mondja: ő is angol, akárcsak Mr. Moore, s már Londonban is csodálója volt a „maesztro" művészetének. Néhány szavas, személyhez szóló bejegyzés a könyvbe, gyakorlott mozdulattal odakanyarított aláírás, még egy sztármosoly... jöhet a következő.

A vonzó miniszoknyás tisztes távolban az útikönyveket tanulmányozza, ám fél szeme a szerzőn. Mellélépek – nem zavar el, sőt biztatóan mosolyog –, bemutatkozom.

– *Brogan* – feleli (Amerikában ildomos módon csupán a keresztnevét mondva).

– Ön a menedzsere vagy a titkárnője Mr. Moore-nak?

– *...Az elvált felesége vagyok.*

– Mikor váltak el?

– *Már rég... De nyolc évig házasok voltunk.*

– S most milyen minőségben van itt?

– *Én vagyok a legjobb barátja. Segítek neki.*

– Elnézést a tájékozatlanságomért: mi az ön szakmája?

Az eddig megnyerő mosoly haragossá válik, tekintete mintha azt mondaná: ejnye, te magyar betűvető, nem tudod, ki Brogan Moore?

– *Színésznő vagyok és író. Így találkoztunk Dudleyval... A Hat hét című filmben játszottunk együtt.*

– Miket ír?

– *Filmforgatókönyveket.*

– Dudleynak?

Hangja élesre vált:

– *Nem, dehogy!... Írhatok másnak is.*

– Vannak gyermekeik?

– *Nekem egy van, de nem Dudleytól, és neki is van egy fia, Patrick, az egyik korábbi házasságából.*

– Hány házassága volt?

– *Nekem?*

– Nem. A férjének... vagyis a volt férjének.

– *Négy. Én voltam a harmadik felesége... Most éppen nőtlen.*

– Mondana valamit a házasságukról, s e válás utáni rendhagyó, szoros barátságról?

– *...Nézze csak, Dudley éppen ráér. Folytassa vele!*

Az Off Beat írója megropogtatja ujjait – száznál több könyvet dedikált eddig –, hátradől a széken: lazít.

– *Go ahead... Rajta hát! Kérdezz!*

– Mi fontosabb az életében: a zene vagy a film?

– *Hmm... A főzés.*

– Úgy tűnik, gondolatolvasó; még el sem hangzott, másodiknak szánt kérdésemre válaszolt.

– *Oké. Nem tudok rangsorolni; mikor muzsikálok, hiányzik a film, ha viszont filmezek, hiányzik a zene.*

– S valóban a főzés a leglényegesebb? Talán ezért van egy étterme is, közel a tengerhez, Los Angeles bohémnegyedében, a Venice Beachen?

– *Imádok főzni, szeretem a jó ételeket, de az éttermemben nem én vagyok a kukta. Ott, ha kedvem tartja, zongorázom néha, a magam gyönyörűségére... Számomra mégiscsak a zene a legfontosabb.*

– A tévéadók gyakran sugározzák Orchestra című tízrészes előadássorozatát, amelyben a nemrég elhunyt, magyar származású Solti Györggyel beszélget a muzsikáról. Milyen hatással volt Önre „Sir George", a világhírű karmester?

– *Csodálatos volt vele dolgozni! Jó humorú, remek ember volt, nagyszerű muzsikus és vérbeli tanár. A felvételek során én is sokat tanultam tőle.*

– Jó barátok voltak?

– *Igen, azt hiszem, a kapcsolatunk baráti volt... de hát ő nem élt Los Angelesben, így ritkán találkoztunk.*

– Van más magyar barátja is?

– *Hogyne. Attila „Fénysz", utazási irodája van. Ő az egyetlen magyar, akivel szorosabb a kapcsolatom.*

– Járt Magyarországon?

– *Nem. De sok kollégám forgatott már ott. Jó volna egyszer oda is eljutni...*

– Angol színész létére két évtizede él Amerikában. Mi vonzotta a tengerentúlra: az igényes zenei élet vagy a film?

– *Eredetileg egy kétszereplős színpadi produkcióra szerződtem le. Aztán ittmaradtam.*

– Milyen új filmszerepre készül?

– *Nem muszáj mindig forgatni...*

– Zeneszerző és zongoraművész, író és filmszínész, étterme van és imád főzni... mivel nem próbálkozott még?

– *Biológiával, tudománnyal. Távol állnak tőlem.*

– Ki a kedvenc zeneszerzője és filmrendezője? Kik a kedvenc színészpartnerei?

– *Bach, Bach és Bach... Kedvenc filmrendezőm? Ó, egek, van olyan?... Hát persze: Milos! Milos Forman!... A kedvenc partnerem pedig a kiváló angol színész, Peter Cook. Évekig dolgoztunk együtt, önálló műsorunk volt a BBC TV-ben, mi voltunk Dud és Pet...*

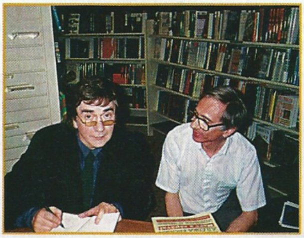
– Akiket felsorolt, mind európaiak. S ki a kedvenc partnernője?

– *Nincs. Utálom a nőket!*

Brogan szeme élesen villan a sarokból.

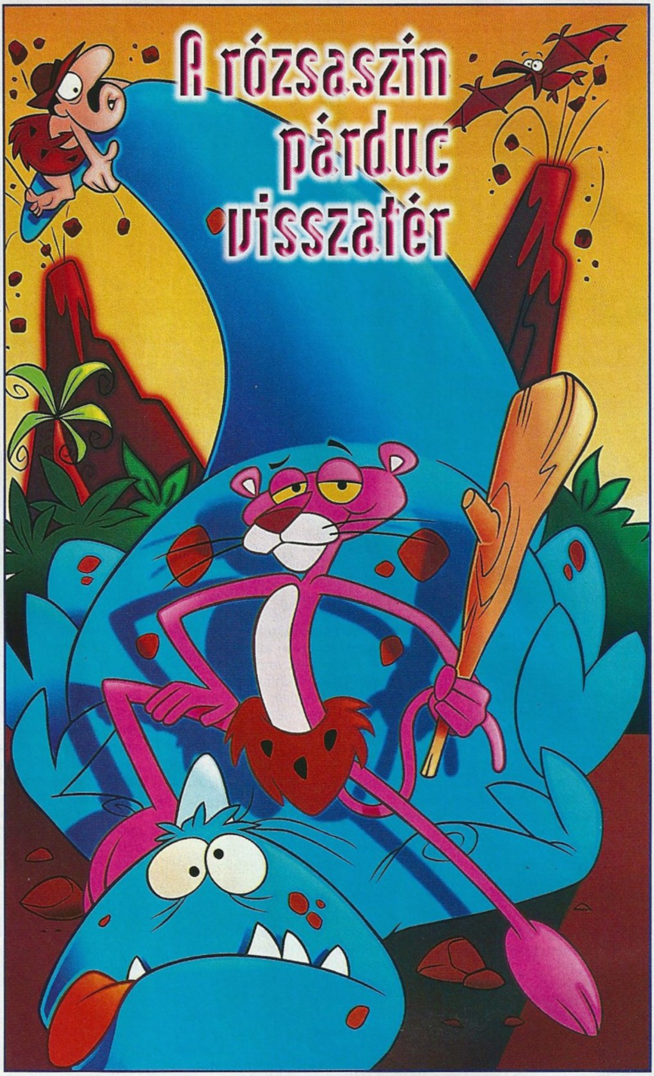
– *El ne higgye, amit mondok! Imádom a nőket...*

Újra int az ajtónállóknak, s azok három csinos diáklányt irányítanak az asztalához. Elégedettnek látszik. Jókedvűen kanyarítja nevét az elébe tett könyvbe...

Dudley Moore a szerzővel

Földes Tamás
(Los Angeles)

A hatvanas évek elején pangott a rajzfilmpiac. A rajzolók első nagy generációja kiöregedett, alacsony volt a mozinak készülő kísérő rajzfilmek költségvetése, hiányzott már a régi tűz, lelkesedés az emberekből, és valójában senkit sem érdekelt a végeredmény. Az egyetlen kivételt az 1963-ban alapított DePatie–Freeleng Enterprises jelentette. A Warner Brothers stúdió rajzfilmrészlegének bezárása után *Friz Freleng* és *David H. Patie* önálló vállakozásba kezdett. A televíziónak készítettek reklámfilmeket, míg *Blake Edwards* rendező fel nem kérte őket *A rózsaszín párduc* (The Pink Panther) című játékfilmje animált főcímének elkészítésére.

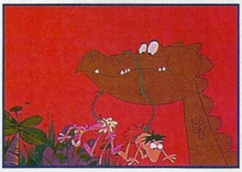
A rózsaszín párduc valójában nem párduc, még csak nem is állat, a legkevésbé valamilyen titkos ügynök fedőneve. Az elnevezés a világ legszebb és természetesen felbecsülhetetlen értéket képviselő gyémántját takarja. A rózsaszín párduc drágakő, amely valósággal megbabonázza az embert, képes mindent kockára tenni, hogy megszerezze. Nem csoda, hogy óriási visszhangot vált ki, amikor lába kél az értékes kőnek. A titokzatos tolvaj nyomába a modern bűnüldözés történetének egyik legkülönösebb és legcsámpásabb rendőre, Clouseau felügyelő ered.

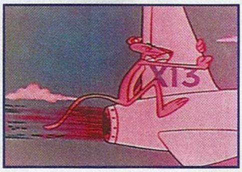
A filmtörténet egyik legismertebb, leghíresebb és legsikeresebb sorozata *A rózsaszín párduc*-széria. A nagy kaland 1964-ben vette kezdetét. A fordulatos, világsztárokat felvonultató bűnügyi vígjáték az esztendő egyik nagy sikere lett. Blake Edwards filmje halmozta az ötleteket, a jobbnál jobb gegeket, ügyesen élt a helyzetkomikum adta lehetőséggel. Mindez egyetlen célt szolgált, hogy előkészítse a terepet *Peter Sellers*nek. Mert az egész film valójában az átváltozó képességéről híres angol komikusra épült, akit könnyed eleganciája, sajátos humora és karikírozó tehetsége ideális Clouseau felügyelővé tett.

A szellemes, rajzos főcím igazi telitalálatnak bizonyult. Nem egy kritikus vallja azt a nézetet, miszerint jobb, mint maga a film. A United Artists meg is látta a benne rejlő lehetőséget, és szerződést kötött a céggel egy sorozat mozirajzfilmre, a rózsaszín párduc – az „igazi" párduc – főszereplésével. Az Oscar-díjas *A rózsaszín csoda* (The Pink Phink, 1964) remek indulást jelentett a sorozatnak, csak úgy dőlt a megrendelés. A sikerben oroszlánrésze volt a *Henry Mancini* által szerzett játékos zenének.

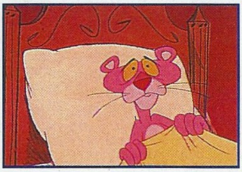
Ettől kezdve a DePatie–Freleng páros havonta jelentkezett egy új Rózsaszín párducfilmmel, az első tucat után Frelengtől régi asszisztense, *Hawley Pratt* vette át a rendezői pálcát. Újabb sorozatok követték az elsőt, közöttük *A felügyelő* (The Inspector), *Peter Sellers* figurájával, Clouseau felügyelővel. Sajnos a rajzfilmek minősége az első esztendő után fokozatosan romlani kezdett, olyannyira, hogy a még mindig tetszetős grafika sem volt képes feledtetni az egyre erőltetettebbé váló nevettetési kísérleteket. Az anyagi siker egyszerűen azzal magyarázható, hogy egészen a hetvenes évekig ez volt az egyetlen stúdió, amely mozirajzfilmeket dobott piacra. Később a rózsaszín párduc is feladta a szélmalomharcot, és követve társait, átnyergelt a televízióra. A régi és új történetek pedig különböző összeállítások formájában felbukkantak a videotékákban is. Idehaza pedig két lakossági forgalomban megjelenő videókazettán kel újra életre szeretett párducunk: a két rajzfilmgyűjtemény kétszer nyolc epizódot tartalmaz.

Bár az animációs főcím párduca időközben önálló életre kelt, nem feledkezett meg szülőatyjáról, a filmről. Amikor a játékfilm sorozattá terebélyesedett, természetes volt, hogy az újabb részeket is ő vezesse fel. Így egészen egyedülálló módon, valamennyi Rózsaszín párduc-film rajzos betéttel kezdődik, s a legenda szerves része lett.

Robin Hood

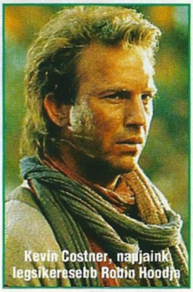
Az angol legendák hőse ismét, immáron sokadszor tér vissza szeptemberben videókazettán, ezúttal azonban Errol Flynn játékával, a Kertész Mihály által 1938-ban rendezett legemlékezetesebb klasszikus alkotás került szalagra, mely nemzedékeknek jelentett meghatározó filmélményt.

A legendás hős cimboráival egyetemben igencsak bejárta a művészetek tájait. Kezdetben szájhagyomány útján terjedtek történetei, később alakját képeken, könyvben is megörökítették, vándortársulatok játszották históriáját. Századunkban a történelmi regények, filmek és színdarabok szerzői vállalkoztak hírnevének öregbítésére.

A filmesek mindig is élen jártak az ősi legenda felidézésében. Hiszen Robin Hood alakja valósággal filmre született: izgalmat és kalandot kínál a nézőnek, szerelmet és tisztességet, becsületességet és igazságosságot a szomorú korban, amikor a szegény embert még az ág is húzza. *„Vagyis olyan elemi érzéseket céloz meg, amik nyolcszáz éve léteznek"* – mondja erről *Kevin Costner*, a tolvajok fejedelme. A hetedik művészet megszületése óta készülnek a róla szóló filmek, az elsőt 1909-ben mutatták be. Az úttörő vállalkozást csak 1913-ig újabb négy másik követte. Azóta már a százat is meghaladta celluloid-kalandjainak száma. A mozi száz esztendeje alatt nem volt olyan évtized, hogy ne született volna újabb és újabb Robin Hood film.

A közönség igazából 1922-ben fedezte fel a sherwoodi legényt. Óriási szerepe volt ebben a roppant férfias, legyőzhetetlen bajnoknak, *Douglas Fairbanks*nek. *Robin Hood*ja egészen 1938-ig állta a sarat, ekkor azonban meg kellett hajolnia a snájdig *Errol Flynn* előtt, akit *Michael Curtiz* vezetett diadalra. A hatvanas évekig az angolszász filmesek uralták a „műfajt". Ekkor azonban színre léptek az olaszok. A spagetti Robin Hoodok áradatát az ex-Tarzan *Lex Barker* főszereplésével készült *Robin Hood és a kalózok* (Robin Hood i pirati, 1961) nyitotta meg. Ezek sorából a magyar néző számára a legismerősebb *A tüzes íjász* (L'arcier di fuoco, 1970), a hatvanas–hetvenes évek népszerű makaróni sztárjával, *Giuliano Gemmá*val a címszerepben. A „nyílművészet" mestere ugyancsak a hatvanas években lett „zöld posztó" a tévések szemében.

A következő évtizedben az érdeklődő megismerkedhetett Robin Hood ifjabb *(Robin Hood Jr*, 1974*)* és „nyugdíjas" kiadásával is. (*Robin és Marion*/Robin and Marion, 1975). Érdekesség, hogy míg ez utóbbiban *Sean Connery* játszotta az öreget, addig fia, *Jason* a televízióban bújt a fiatal Robin bőrébe *(Robin of Sherwood,* 1990*)*. A kilencvenes években újra a régi fényében ragyogott fel a legenda. *Patrick Bergin* és *Kevin Costner* vetélkedése (Robin Hood, 1991– *Robin Hood, a tolvajok fejedelme*/Robin Hood: Prince of Thieves, 1991) megint a figyelem középpontjába állította a népszerű figurát. Persze a szupersztár Costner filmje volt a nagyobb durranás, annak ellenére, hogy csak három dolgot tett hozzá a régi mitoló-

Kevin Costner, napjaink legsikeresebb Robin Hoodja

Flynn kapitány

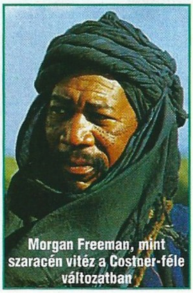
Hollywood legendás alakja volt. A férfiasság és szépség megtestesítője. A gáncs és félelem nélküli lovag. A női szívek meghódítója. A kardvívás bajnoka. Kalózok kapitánya. Hét tenger ördöge. Talán mondani sem kell, *Errol Flynn*ről van szó. Szó szerint kiverekedte magának a sztársághoz vezető utat – ököllel, karddal, puskatussal. Ő volt a harmincas-negyvenes évek terminátora és a tolvajok fejedelme egy személyben. A mai akciósztárok őstípusa. *Douglas Fairbanks* nyomdokaiba lépve emelkedett magasba csillaga, és lett a romantikus kalandfilmek máig utolérhetetlen bajnoka, aki győzedelmesen védelmezett minden jó ügyet. Bár a szó szoros értelemben vett klasszikus értékű alakítással nem dicsekedhet, filmjeivel – mint *A könnyűlovasság támadása* (The Charge of the Light Brigade, 1936), *Robin Hood kalandjai* (The Adventures of Robin Hood, 1938), *Aranyváros* (Dodge City, 1939), *Szerelem és vérpad* (The Private Lives of Elizabeth and Essex, 1939), *Hét tenger ördöge* (The Sea Hawk, 1940), *Az utolsó emberig* (They Died With Their Boots On, 1941) – aranybetűkkel írta be nevét az álomváros történetébe. Játéka egyszerű volt és természetes, de nem is ez volt a lényeg. Elsősorban férfiasságával, akrobatikus mozgásával nyűgözte le a nézőt. Ezzel még sablonos szerepeinek is sajátos vonzerőt kölcsönzött.

Errol Flynn 1909-ben, Ausztráliában, Tasmánia szigetén született, és alig ötvenévesen halt meg. Kijárta az élet iskoláját, volt gyöngyhalász, aranyásó, bokszoló, tengerész és rendőr. Az így szerzett rengeteg tapasztalatát később a filmezésben kamatoztatta. Néhány kisebb szerep után vérbeli kalóztörténettel, a Blood kapitánnyal (Captain Blood, 1935) vitorlázott be a vászonra, és lett egy csapásra a kalandfilmek népszerű sztárja. A filmet *Kertész Mihály* rendezte, legendás együttműködésük további tíz kasszasikert eredményezett. A sikerben állandó társa volt *Olivia de Havilland.* Karrierjének nem tett jót, amikor két tinédzser lány megerőszakolásával vádolták meg. Később az alkohol és a kábítószer rabja lett. A negyvenes évek második felétől kezdve fokozatosan háttérbe szorult, régi árnyéka lett önmagának.

Legenda vagy valóság?

A sherwoodi erdő banditáinak legendája valós alapokon nyugszik. A történet a XII. század közepéig nyúlik vissza. Ekkor halt ki Angliában a normann uralkodóház. Az ezt követő feudális villongásban végül a dinasztikus kapcsolatokkal rendelkező francia Plantagenet uralkodóház került trónra. A kedélyek azonban nem nyugodtak, II. Henriknek és utódainak újra és újra meggyűlt a baja a befolyásos normann nagyurakkal. A „kiskirályok" megrendszabályozása nehezen ment, az elkeseredett nép I. (Oroszlánszívű) Richard trónra lépésétől várta a fordulatot. Anglia uralkodója azonban kereszteshadjáratra indult a Szentföldre, míg a távollétében öccse, János herceg bitorolta a trónt és sanyargatta a népet. A katonák kegyetlensége elől sokan elbujdostak, az erdőben kerestek menedéket.

A hagyomány szerint ekkor bukkant fel Robin Hood, a vagyonából kiforgatott kisnemes. A földönfutóvá lett szabad emberekből, elmenekült jobbágyokból alakította meg szabadcsapatát, amely a jog és az igazság szellemében emelt fegyvert az egyszerű nép mellett. Nem véletlen tehát, hogy míg a szegények a jótevőjüket, a megmentőjüket tisztelték benne, a gazdagok rettegték nevét. Robin Hood kalandjait, életét népballadákban énekelték meg, a tábortűz mellett mesélték a róla szóló történeteket. Később már évente játékokat rendeztek a tiszteletére. Így maradt fenn a neve évszázadokon keresztül, amikor is a könyvkiadás, majd a filmgyártás új alapokra helyezte a mítoszgyártást.

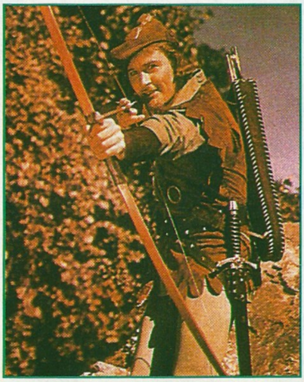
Morgan Freeman, mint szaracén vitéz a Costner-féle változatban

Errol Flynn, a leghíresebb Robin Hood

Olivia de Havillanddal

giához. Mindenekelőtt a kilencvenes évek trükktechnikáját. Az igazi nagy szám azonban nem a trükkökben, még kevésbé a cselekmény bonyolításában, az ötletgazdagságban rejlik, hanem két figurában. Az egyik a Robin társául szegődő szaracén vitéz, *Morgan Freeman* nagyszerű alakításában. Még nála is jobb, sőt az egész film legjobb alakja azonban a nottinghami főispán. *Alan Rickman* élményszámba menő játékkal kelti életre minden idők legromlottabb, velejéig gonosz nottinghami főbíráját.

A Costner-féle film sikere megnyitotta az utat *Mel Brooks* előtt is, aki szokás szerint megint kifordította az egész legendát. *„Azt hiszem, az ember csak a számára igazán kedves dolgokból csinál paródiát"* – mondja Brooks. *„Imádom a westerneket. Imádom a horrorfilmeket. És imádom Robin Hood történetét."* Ennek megfelelően a veterán mágus meglepő tényekkel gazdagítja RH-pozitív képünket: minden tekintetben hiteles, megalapozott forrásokból kiderítette, hogy a sörvúdi erdő hemzsegett a rapperektől, akik előszeretettel virítottak testhez simuló, zöld fuszekliben és helyre kis fácántollas pörge kalapban, ami még nem lenne baj, de ezt komolyan is gondolták. Csoda, hogy Brooks világtörténelmének eme fejezetében a férfiak férfiasságát a vesszejeik (t. i. nyílvesszejeik) száma alapján mérik, az asszonyok hűsége pedig egyenes arányban áll az erényövükre csatolt lakat nagyságával.

Színes film 1938-ból, három Oscar-díjjal

A teljesség kedvéért említsük még meg, hogy készült hősünkről jó néhány rajzfilm is – köztük a Disney stúdió felejthetetlen, egész estét betöltő remekműve, Róka komával a címszerepben (1973) –, de feldolgozták történetét gengszterfilmben(!), a húszas évek Chicagójába átültetve a sztorit, szexfilmbe, pornóba, sőt horrorba oltva is. Sőt, készült egy kommunista Robin Hood is (*Robin Hood nyila,* 1970).

Írta és összeállította:
Szilágyi G. Gábor

Robin Hood kalandjai

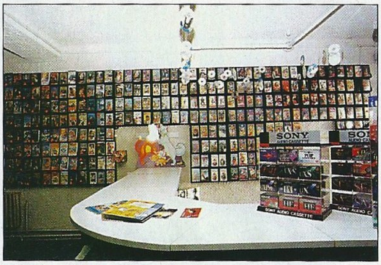
Vidám kópékról, a sherwoodi erdő sok kalandot megért bujdosóiról szól a történet. A tréfára mindig kész, szabadságszerető, bátor, fiatal legényről, aki társaival együtt igazságosztó zsiványként a szegény nép legfőbb védelmezője, a gonosz nagyurak rettegett üldözője, a szép Marion szívének elrablója.

Errol Flynn civilben

Michael Curtiz – azaz *Kertész Mihály* – filmje a filmtörténet örökbecsű darabja. Amolyan kötelező „olvasmány" mindenki számára. Talán mondani sem kell, generációk sora nőtt fel rajta. Nincs a világon olyan ország, ahol ne mutatták volna be, nincs olyan televízió, mely ne tűzte volna műsorára, nincs olyan filmiskola, ahol ne tanítanák. A romantikus kalandfilmek egyik etalonja, amelyet rengetegen próbáltak több-kevesebb sikerrel utánozni. Ahogy mondani szokás, minden a helyén van ebben a filmben. Romantika, izgalom, kaland keveredik a történetben. Cselekménye fordulatos. Tempója félelmetes. Humora magával ragadó. Főszereplője pedig ki más is lehetne, mint a korszak legnépszerűbb férfisztárja, *Errol Flynn,* míg partnere az álompárja, *Olivia de Havilland.* És mindennek tetejébe színes! Egyik úttörője a korai három-színből építkező Technicolor eljárásnak.

A Warner Brothers stúdió szuperprodukciója az 1938-as esztendő egyik legnagyobb sikerét aratta. Nemcsak bekerült az év tíz legjövedelmezőbb filmje közé, de az Oscar-versenyben is megállta a helyét. Csak orrhosszal maradt le a legjobb filmnek járó szobrocskáért folyó versenyben. Azért nem maradt elismerés nélkül: megkapta a legjobb zene *(Erich Wolfgang Korngold),* díszlet *(Carl Jules Weyl)* és vágás díját *(Ralph Dawson).*

Név: ROCKY Kft.
Tevékenység: lakossági jogú műsoros videókazetták nagykereskedelmi értékesítése
Forgalmazott kiadók száma: több mint 40
Forgalmazott kazetták: az összes, ami a lakossági forgalomban megjelent
Áraink: kellemes meglepetést fognak okozni Önnek
Egyéb tudnivalók: igazán érdemes lesz eljönnie hozzánk!

van olyan kereskedő, aki
már réges-rég tőlünk vásárol...

van, aki
hallott már rólunk valahol...

és lesz, aki
ezután biztosan fölkeres bennünket!

HOGY ÖN SZINTE ALIG JÁR BUDAPESTRE?

Akkor se lapozza tovább ezt az oldalt!

KÜLDJE EL NEKÜNK ÖN IS NÉVJEGYÉT!

Mi pedig cserébe
– azonnal postázzuk nagykereskedelmi katalógusunkat
– vele együtt megkapja újdonságaink listáját
– és rendszeresen értesítjük Önt a legfrissebb megjelenésekről!

ÉS MÉG MINDIG AKAD EGY JÓ HÍRÜNK:

Állandóan kapható számos kiadó filmje, igen kedvező áron!
Akció 600,– Ft + Áfa/db

ROCKY KFT.

1132 Budapest, Visegrádi u. 31.
Tel./fax : 350-29-36

Most lapozzon tovább! Érdemes!

ROCKY

Műsoros Videókazetta Nagy- és Kiskereskedés

Rendkívüli kedvezményes CD-ajánlat!
Kereskedőknek és lakosságnak!
Rendeljen most!

Kuschel Rock 10 (2 db)
1039 Ft + áfa

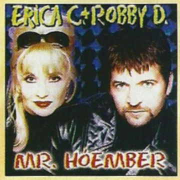
Rómeó és Júlia
1936 Ft + áfa

Best of The Doors
800 Ft + áfa

Titanic
560 Ft + áfa

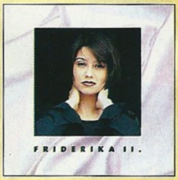

Erica C. + Robby D.
400 Ft + áfa

pa-dö-dö
620 Ft + áfa

Friderika
620 Ft + áfa

Friderika II.
620 Ft + áfa

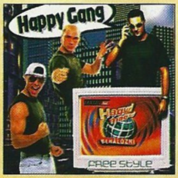

Dance Parti
620 Ft + áfa

Sipos F. Tamás
620 Ft + áfa

Happy Gang
620 Ft + áfa

Happy Gang
620 Ft + áfa

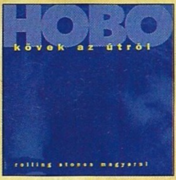
Republic
620 Ft + áfa

Republic
620 Ft + áfa

HOBO
620 Ft + áfa

HOBO
620 Ft + áfa

Lakossági megrendelő

Titanic 850 Ft ❑ Rómeó és Júlia 2600 Ft ❑
Best of The Doors ❑ Erica C. + Robby D. 599 Ft ❑
pa-dö-dö 899 Ft ❑ Friderika II. 899 Ft ❑
Sipos F. Tamás 899 Ft ❑ Republic: Zászlók a szélben 899 Ft ❑
Republic: Igen 899 Ft ❑ Happy Gang Free Style 899 Ft ❑
Happy Gang: Dauer 899 Ft ❑ Hobo: A nemek háborúja 899 Ft
❑ Hobo: Kövek az útról 899 Ft ❑ Dance Party 899 Ft ❑

Megrendelhető: Rocky Kft. 1132 Budapest
Visegrádi u. 31. Tel./fax: 350-29-36

Név: ....
Cím: ....
.... Tel.: ....
....
aláírás

1998. .... hó ..... nap

Jogi kérdezz-felelek!

Az internet és a szerzői jog

Állandó jogi szakértőnk, dr. Kiss Zoltán ezúttal a világháló és a szerzői jog izgalmas kérdéseit boncolgatja

A globalizáció és az információs társadalom térhódításának egyik leglátványosabb megjelenési formája a telemédia, vagyis a távközlés (leginkább a telefónia), a számítástechnika (számítógépes hálózatok) és a szórakoztató elektronika szimbiózisára épülő új tömegtájékoztatási eszköz. A web-tv (vagy más néven tele-televízió) minden bizonnyal gyökeresen átalakítja a sajtót, az oktatást, a gyógyászatot, a foglalkoztatást, a kereskedelmet és még ki tudja, mi mindent. Természetesen változik a kulturális termékekhez való hozzájutás is: a telemédia révén a fogyasztó elvileg bármilyen kulturális termékhez (film, zenemű, könyv, folyóirat, képzőművészeti alkotás) korlátlanul hozzáférhet – a rendszer kiépülése és megfelelő pénzügyi fedezet (ennek igazolása és lehívása szintén elektronikus úton történik majd) megléte esetén.

Az utóbbi időben látványosan megszaporodott a telemédiával foglalkozó cikkek, írások, tanulmányok száma. E publikációk ugyanakkor szinte kizárólag az új eszköz társadalmi, gazdasági és kulturális hatásával, technikai feltételrendszerével foglalkoznak, miközben a jogi környezet vizsgálatára alig találunk példát. Kétségtelen, a telemédia szerzői jogi rendezését illetően még elég sok a tisztázatlanság, ezúttal mégis erre teszünk kísérletet.

A leginkább vitatott kérdés az internet szerzői jogi megítélése és értelmezése. A világháló kétségtelenül a korlátlan szabadság látszatát hordozza magában, ami azt sugallja, hogy ebben a közegben jogi tiltások, előírások nem érvényesülnek. Ezt az érvelést látszik alátámasztani, hogy az internet lényege, szemben a hagyományos, anyagi formában zajló műtovábbítással és felhasználással, a szerzői művek nem anyagi formában való felhasználása és nyilvánossághoz közvetítése. További zavaró körülmény, hogy az internet egy sokszereplős piac, ahol nem csupán a szerző és a felhasználó áll egymással szemben, hanem szolgáltatók, közreműködők sokasága vesz részt a tartalom kialakításában és a fogyasztó képernyőjére való eljuttatásában. Végül a szerzői jogok összekuszálódásához, illetve gyengüléséhez vezethet a távközlési monopóliumok műsorszolgáltatóvá és műsorelőállítóvá válása, hiszen a szerepek átrendeződése még inkább felborítja a hagyományos szerző–felhasználó viszonyt.

A bizonytalanságok ellenére sem állíthatjuk, hogy a jog minden tekintetben közömbös marad az internettel szemben. A világhálón terjesztett (közölt) gyermekpornó például ugyanúgy tiltott és súlyos jogkövetkezményeket von maga után, mint a nyomtatott formában vagy videókazettán terjesztett pedofília. A személyhez fűződő jogok (például a jó hírnév védelme) értelemszerűen vonatkoznak az interneten közölt adatokra, információkra is, tehát a polgári jog és a büntetőjog előírásai alól a háló sem vonhatja ki magát. A szabadság lényegében az internet felületén lévő adatokhoz való hozzáférésben, a lehívható adatállomány letöltésében nyilvánul meg.

A szerzői jog és az internet kapcsolata már jóval bonyolultabb, ugyanis a szerzői jogi rendszerek mindegyike a hagyományos műtípusokra és műfelhasználásokra épül, következésképpen az interaktív „lehívásos" adatátvitellel nemigen tudnak mit kezdeni. A nemzetközi szerzői jogi szervezetek tehetetlensége miatt nincs a tagországokra nézve egységesen kötelező norma, így a megoldás az egyes országok jogalkotására és/vagy jogalkalmazására vár.

Az esetjogra épülő angolszász országokban már megszülettek az első precedens értékű ítéletek, amelyek elrendezik az internetes felhasználások szereplőinek felelősségét. Magyarországon ez a feladat az új szerzői jogi törvény előkészítőire vár. A szabályozási koncepció képlékenysége okán e helyütt inkább a hatályos törvény és az internet inkompatibilitására, ellentmondásosságára hívjuk fel a figyelmet. A legfőbb gond a két intézmény közötti konfliktus: az Internet alapelve a szabad információáramlás, míg a szerzői jog egyik alapvetése az, hogy a szellemi tulajdon jogosultjának kizárólagos engedélyezési joga van műve többszörözése és közönséghez közvetítése tekintetében.

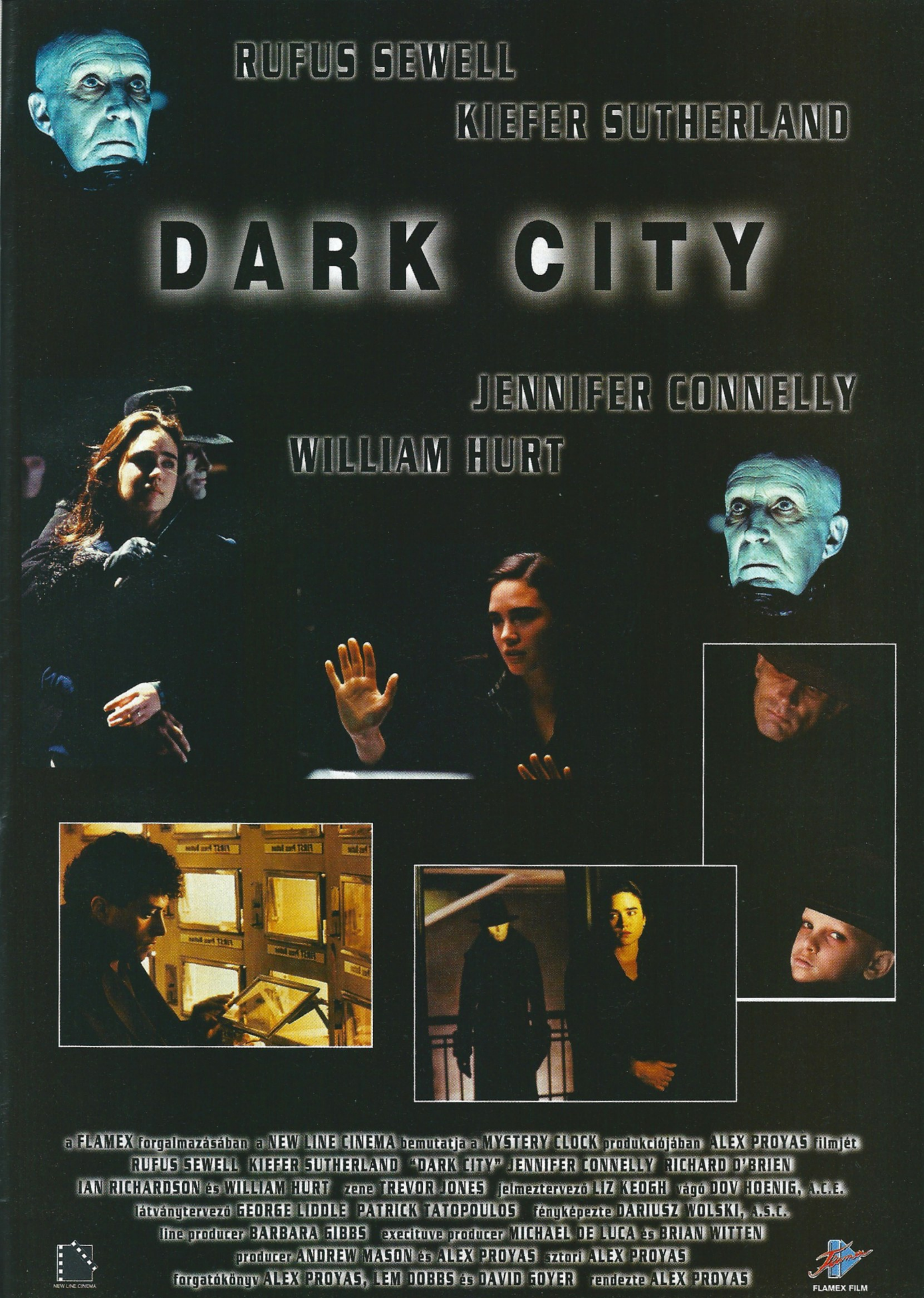
A másik probléma a már említett fogalmi behatároltság: az internetre nem könnyű értelmezni a szerzői jogban bevett felhasználás, többszörözés és nyilvánosság fogalmakat. Gondot szokott jelenteni az alkalmazott jog meghatározása, de ez mára megoldódni látszik: konfliktus esetén a szerzői jog tartalmát annak az államnak a joga szerint kell megítélni, ahol a védelmet kérik. (Ezért van kiemelkedő szerepe az egyes országok jogvédő szervezetei közötti szerződéseknek, melyekben kölcsönösen képviselik a másik ország szerzőinek érdekeit.)

Nagyobb gond annak eldöntése, hogy az internetezés időben és helyben egymástól elkülönülő műveletei közül melyek minősülnek szerzői jogilag releváns felhasználásnak, illetve többszörözésnek. A nemzetközi gyakorlat szerint a szerzőnek kizárólagos joga van műve anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden felhasználás engedélyezésére. A többszörözés fogalmi körébe pedig beletartozik az elektronikus tárolás és a számítógépes vezetékes hálózaton átvitt művek anyagi formában való előállítása is, de pusztán a fizikai hozzáférhetőség biztosítása még nem többszörözés. A nyilvános előadás fogalma is kiegészül a szerzői művek számítógépi képernyőn („display") való megjelenítésével (láthatóvá tétellel). Érdemes végiggondolni, hogy a mű megjelenítése (nyilvánosságra hozatala) itt nem a szolgáltatótól, hanem a művet a számítógépi képernyőn megjelenítő végfelhasználótól függ.

Nagy kérdés mindezek után, hogy ki felelős az interneten közzétett adathalmaz tartalmáért, illetve ki köteles a felhasználásért díjazást fizetni a szerzőknek? Mint említettük, az internet-hozzáférés egy sokszereplős láncolat végeredménye. A folyamat részese az adatokat a nyilvánosság számára hozzáférhető gépi memóriában rögzítő magánszemély vagy cég. További láncszem a csupán fizikai hozzáférést nyújtó szolgáltatók. Ők csupán teljesítési segédek, vagyis nem felelős körök. Közülük választanak az adattárolási lehetőséget, illetve hozzáférhetővé tételt biztosító szolgáltatók (service-providers). E szervezetek kezelik az ügyfelek adatait, ők működtetik a szervert, így bizonyos esetekben az Egyesült Államok bíróságai megállapították felelősségüket, ha tudtak a jogsértésről.

Végül a legfontosabb láncszem a tartalom-szolgáltatók, az ún. on-line szolgáltatók (content providers), akik előfizetési díj ellenében rendezett adatbázisokat, tematikus válogatásokat kínálnak a fogyasztóknak. Felelősségük vitán felüli, tőlünk nyugatra már többükkel kötöttek átalány-felhasználási szerződéseket a jogtulajdonosok. Körvonalazódik egy olyan megoldás, hogy az internetről lehívott védett mű letöltéséért az audio- és videókazetták magáncélú elektronikus másolásához hasonló, a készülék árába beépített átalány szerzői díjazást vezessenek be.

A törvényelőkészítők feladata tehát – a fogalmi pontosításokon túl – a lehívással való átvitel céljára hozzáférhetővé tétel engedélyezési jogának kimondása, melyhez természetesen díjfizetés kapcsolódik. A jogosult kör: a szerzők és a szomszédos jogi jogosultak (előadóművészek, hangfelvétel-előállítók). Mivel az egyedi jogosítás nem tűnik hatékonynak és célravezetőnek, várhatóan a közös jogkezelés köre fog bővülni az egyéni lehívásos számítógépi hálózatos átvitellel (egyelőre nincs szebb kifejezés erre a tevékenységre). Az internet-szolgáltatók esetleges kártérítési felelősségét pedig a bírói gyakorlatnak kellene kimondania.

RUFUS SEWELL
KIEFER SUTHERLAND
DARK CITY
JENNIFER CONNELLY
WILLIAM HURT
a FLAMEX forgalmazásában a NEW LINE CINEMA bemutatja a MYSTERY CLOCK produkciójában ALEX PROYAS filmjét
RUFUS SEWELL KIEFER SUTHERLAND "DARK CITY" JENNIFER CONNELLY RICHARD O'BRIEN
IAN RICHARDSON és WILLIAM HURT zene TREVOR JONES jelmeztervező LIZ KEOGH vágó DOV HOENIG, A.C.E.
látványtervező GEORGE LIDDLE PATRICK TATOPOULOS fényképezte DARIUSZ WOLSKI, A.S.C.
line producer BARBARA GIBBS execituve producer MICHAEL DE LUCA és BRIAN WITTEN
producer ANDREW MASON és ALEX PROYAS sztori ALEX PROYAS
forgatókönyv ALEX PROYAS, LEM DOBBS és DAVID GOYER rendezte ALEX PROYAS
NEW LINE CINEMA
FLAMEX FILM

Videókazetták és szalagok

A FEKETE DOBOZ – ÉS AMI BENNE VAN

A szakemberek már régóta foglalkoznak a hang- és képinformációk rögzítésének technikájával. Edison fonográfjától napjaink digitális videólemezéig (DVD = Digital Video vagy Versatile Disc) számtalan eljárást dolgoztak ki. Szinte naponta olvashatunk az újabbnál újabb kísérletekről, melyek hol a videótechnika ágáról, hol a PC-k világa felől közelítenek egy ideálisnak vélt rendszer felé. Úgy tűnik, hogy közben egy kissé elfeledkeztünk a videózás egy fontos, ma már tömegcikké vált kellékéről, a videószalagokról és -kazettákról.

A „dobozról" röviden

A házi és félprofesszionális használatra szánt szalagokat ma már kizárólag kazettás rendszerekben üzemeltetik. A fekete „dobozok" mechanikai méretei, jellemzői legalább olyan fontosak, mint a szalag elektromos tulajdonságai: hiába kiváló ez utóbbi, ha a tokban nem megfelelően fut. A kazetta anyagának olyan erősnek kell lennie, hogy kibírja, ha véletlenül leejtik, ugyanakkor ne vetemedjen és ne öregedjen. Különösen fontos, hogy a szalagvezető görgők kemény, kopásálló anyagból készüljenek és pontosan megmunkált, precíz kialakításúak, valamint antisztatikusak legyenek. Valamennyi kazettára jellemző, hogy a szalagot védőfedél takarja, amely megakadályozza megérinthetőségét.
A kazettamechanika műanyag alkatrészei magas hőmérséklet hatására (50–70 °C) deformálódnak, a kazetta „megszorul", ezért nem ajánlatos őket közvetlen napsugárzásnak, hőhatásnak kitenni.

Mi van a dobozban?

A videószalag tulajdonképpen egy fóliaszerű hordozófilm, amelynek egyik oldalára mágnesezhető anyagot tartalmazó réteget, ún. lakkot hordanak fel. A szalag hátoldalát pedig a sztatikus töltések távoltartása érdekében antisztatikus védőréteggel vonják be. Ez azért szükséges, hogy minél kisebb legyen haladásakor a súrlódás, és könnyebb legyen a szalagot a magnó mechanikájának feltekercselnie. Tulajdonképpen ez a felépítés hasonló a hangszalagokéhoz, ám a nagyobb információsűrűség miatt itt kisebb méretű, de nagyobb érzékenységű mágneses szemcsékre van szükség. A hangkazetták szalagjához mérten nagyobb igénybevétel miatt – gondoljunk csak a szalag állandó ki- és befűzögetésére – rugalmasabb és nagyobb szakítószilárdságú hordozóanyagból készülnek.
A videószalagok tartósságával szemben is nagyobbak a követelmények, mert a forgó videófej állandóan nagy sebességgel pásztázza a szalagot, miközben erősen koptatja, sőt fel is melegíti. Különösen így van ez állókép esetén, amikor is a szalag ugyanazon pontján pörög a videófej, akár percekig is.

A gyártásról

Nézzük, milyen nyersanyagok szükségesek a gyártáshoz. A poliészter fóliát hatalmas rollnikban szállítják. Egy-egy ilyen guriga több ezer méter anyagot tartalmaz, a fólia szélessége 68 cm. A mágneses tulajdonságokkal bíró részecskék, a pigmentek a különböző kategóriájú és fajtájú videószalagok jellegzetességeiért felelősek. Ezek a mágnesszemcsék vegyi gyárakban készülnek szigorúan titkos receptek szerint. Egy-egy ilyen apró, tűszerű kristály mérete alig éri el az egy mikrométert. Az oldó- és kötőanyagokat nagy tankokban, tartályokban juttatják el a gyártás helyére.
A lakkot, amit a szalagra „ragasztanak", a mágneses pigmentekből és a kötőanyagokból keverik óriási üstökben, pontosan meghatározott arányban és ideig (ez is féltve őrzött titok). Ha a keverés az előírtnál rövidebb ideig tart, akkor „csomós" lesz a massza. Ennek az a látható következménye, hogy az ilyen nyersanyaggal borított szalag a tévé képernyőjén szemcsés, zajos képet ad. Ha a keverés tovább tart a szükségesnél, akkor viszont a pigmentek összetörnek és a mágneses tárolóképesség csökken.
A következő lépés a gyártás során a lakk felhordása fóliára. A legáltalánosabban alkalmazott eljárás erre az, hogy a rollniról egyenletes sebességgel legördülő hordozórétegre egy nagyon pontosan méretezett résen „ráöntik" a masszát (a szakzsargon ezt az angol *coating* szóval fejezi ki). Elképzelhető a precizitás mértéke, ha tudjuk, hogy a 3–4,5 mikrométernyi rétegvastagság mindössze 0,5 százaléknyit ingadozhat! (Újabb eljárás az ún. gőzölés, amikor is a mágneses tulajdonságú réteget felgőzölik a hordozófóliára.)
A fóliát, rajta a még folyékony lakkal, erős mágneses térerősségen vezetik át, hogy az egyes mágnesrészecskéket egy irányba „rendezzék".
Ezután melegkezelés következik, amelynek célja, hogy megszilárduljon a massza, majd a megszáradt felületet simítják (kalanderezik): simító hengerpárokon engedik át, így mintegy „kivasalják".
A gyártás utolsó fázisa a széles, a szükséges rétegekkel ellátott, megszárított, kalanderezett videószalagok méretre vágása, ami forgó késtárcsákkal történik. A tűréshatár itt is csekély, csupán néhány mikrométer. A szalagokat ezután feltekercselik, és ezekről a tekercsekről kerülnek a fekete tokokba.

Horváth János

Video premier
09.24.
LETASZÍTVA ...érezheti Ön is magát!
ha KIKÖLCSÖNZI a Letaszítva című filmet.
UGYANIS! Tandemugrást és búvártanfolyamokat nyerhet,
és még sok értékes ajándék vár Önre!
A nyereményjátékhoz szükséges részvételi kupont a film kölcsönzése után a videotékában kapja meg!
NAGY KÉKSÉG
A KÜLÖNLEGES SPORTOK BOLTJA
ŐRÜLT?
•Nyíltvízi és barlangi búvárkodás
•Ejtőernyőzés, tandemugrás
•Vadvízi evezés (RAFTING)
1034 Budapest, Bécsi út 137. • Telefon: +36 30 405-566
LETASZÍTVA
KERN KOLTAI DOBÓ
A MINISZTER FÉLRELÉP
JACK NICHOLSON HELEN HUNT GREG KINNEAR
LESZ EZ MÉG ÍGY SE
A nagyszerű film könyv formájában is kapható az Európa Könyvkiadó gondozásában.
Ken Kesey Száll a kakukk fészkére
Európa Könyvesbolt
1082 Bp., József krt. 18.
Tel.: 334-21-12
Európa Raktárház
1134 Bp., Váci út 19.
Tel.: 320-9455
DALLAS
A EWINGOK HÁBORÚJA
JACK NICHOLSON
SZÁLL A KAKUKK FÉSZKÉRE
A Gyűrűk Ura
Küldje vissza a leválasztható kupont az Intercom Rt. címére s ajándékként postázzuk Önnek a könyvet!
Száll a kakukk fészkére
könyv-kupon
Forgalmazza az InterCom Rt. 1145 Bp., Bácskai u. 28-36. Tel.: 467-1-467 Fax: 252-2736
E-mail cím: video@intercom.hu • Megújult honlapunk: http://www.intercom.hu/

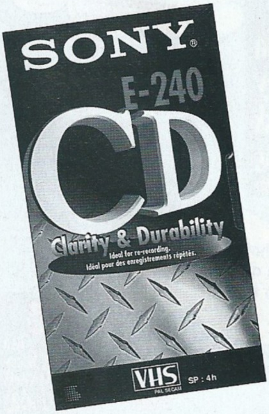
KIS VIDEÓKAZETTA LEXIKON

ÁTMÁGNESEZŐDÉS – más szóval átmásolódás (*Print through*), ami a feltekercselt, egymás melletti szalagrészek között jön létre. A hosszú ideig tárolt kazetta háromévenkénti áttekercselésével ennek mértéke minimálisra csökkenthető.

DIGITAL 6 – a *mini-DV* (*mini-Digital Video)* digitális kamkorderek kazettája, illetve a rendszer neve. A szalag 1/4 coll (6,35 mm) szélességű, játékideje 60 perc. Kazettaméret: 66x48x12,2 mm (szélesség x mélység x magasság). Az eredeti *DVC (Digital Video Cassette)* elnevezést azért változtatták meg, hogy ezzel a *DVC-Pro* profi változattól jól elhatárolhatóvá váljék.

DROPOUT – jelkimaradás, melyet a videószalag mágneses rétegének hiányai, sérülései vagy apró szennyeződések okoznak. A képen ez vízszintes irányú, különböző hosszúságú csíkokban, pontszerű felvillanásokban látható, a hangban pattogásként hallható.

DVC *(Digital Video Cassette)* – a legnagyobb videótechnikai cégek megállapodása alapján létrehozott digitális kazettás rögzítési formátum általános elnevezése.

A szalag 1/4 coll (6,35 mm) szélességű.

HI8 – az ún. 8 mm-es *super*-videorendszer kazettája, ami a *Video–8* rendszerhez képest jobb felvételek készítését teszi lehetővé. A kazetta méretei: 95 x 62,5 x 15 mm (szélesség

x mélység x magasság). Játékidő max. 120 perc.

JEL–ZAJ-VISZONY – a *hasznos jel* és a *zaj* aránya a videószalagon. Értékét decibelben szokás megadni; minél nagyobb ez a szám, annál jobb, tisztább a kép, ill. a hang.

KOERCITÍV ERŐ – mágneses tárolóképesség. A szalagok gyártásához használt mágnesporok egyik legfontosabb jellemzője. Azt mutatja meg, hogy a szóban forgó por mennyire képes megtartani a mágnességét.

ME – metálszalag. Kiváló képminőségű, vákuumos fémgőzöléses eljárással előállított szalagfajta jelölése a *Video–8 Hi8* és *digitális* kazettáknál. A mágneses réteg nem oxidokat, hanem tiszta fémeket tartalmaz.

MEMORY CHIP – digitális videokazetták (*DVC*) adattárolója. Az ezzel rendelkező kazetták drágábbak, viszont a chip révén speciális adatkeresési, feliratozási funkciók hajthatók végre.

MESTERSZALAG – az elkészült videóanyagot tartalmazó eredeti szalag, amelyre a szerkesztés történt (*Master Tape*).

MP – az *ME* szalagokkal ellentétben hagyományos, azaz nem gőzöléses eljárással készült szalagok jelölése a *Video–8*, *Hi8* és digitális kazettáknál.

NO-NAME KAZETTÁK – ismeretlen gyártóktól származó, névtelen, nem márkás kazetták. Minőségük rossz, illetve ingadozó, ezért olcsóságuk ellenére tartózkodjunk használatuktól.

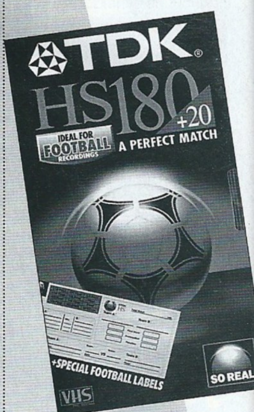
PIGMENTEK – a videószalagok jellegzetességeiért „felelős" mágneses tulajdonságú részecskék (tűszerű kristályok), méretük alig éri el az egy mikrométert.

S–VHS – a *VHS* rendszer ún. *super*-változata, melynél a szalagok minősége jobb: a finomabb mágnesrészecskék révén részletekben gazdagabb kép rajzolására képesek. Szintén fél coll (12,65 mm) szélességű szalaggal működik. Kazettaméret: 188x104x25 mm (szélesség x mélység x magasság). Játékidő max. 300 perc.

S–VHS–C – az S–VHS super-rendszer „kiskazettás" változata. Kazetta-adapterrel az *S–VHS–C*-kazetták *S–VHS*-képmagnóval is lejátszhatók.

TISZTÍTÓKAZETTÁK – a szennyezett videófejek tisztítására használatos eszközök. Csak a videófejeket és a fejdobot tisztítják meg, a magnó mechanikájának többi részét nem. Rendszeres alkalmazásuk nem javasolt, mert inkább csiszolással érik el a „tisztító" hatást. Fajtái: az ún. száraz és az ún. nedves elven működő tisztítókazetták.

VHS – a *VHS* videókazetta, mely már 1972-ben elnyerte jelenlegi formáját, talán a legelterjedtebb jelhordozó. Fél coll (12,65 mm) szélességű szalaggal működik. Kazettaméret: 188x104x25 mm (szélesség x mélység x magasság). Játékideje max. 300 perc.

VHS–C – a VHS-kazetta 1982 óta létező „kistestvére". Kazettaméret: 92x59x23 mm (szélesség x mélység x magasság). Kazetta-adapterrel normál VHS-képmagnóval is lejátszhatók. Játékideje 45 perc, de már létezik 60 perces kazetta is.

VIDEO–8 – 8 mm szélességű szalagot tartalmazó kazetta, mellyel a Sony 1984-ben jelent meg a piacon. Kazettaméret: 95x62,5x15 mm (szélesség x mélység x magasság). Játékideje max. 120 perc.

*A mérések a **Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet** laboratóriumaiban készültek. A tesztet készítette és összeállította:**Géczy Géza.***

teszt

Ősz sztereóban
Panasonic és Sony képmagnók

A kereskedelmi tv-adók megjelenése, úgy tűnik, némileg átrendezte a videózási szokásokat. A szinte sorozatban ontott különböző értékű filmek között több olyan színvonalas alkotással is találkozhatunk, melyeknél a cselekmény drámaiságát, az élmény teljességét éppen a jó hangzás, a hanghatások teljessége adja. A hazai földi sugárzású adók között egyelőre csak egy sugároz rendszeresen sztereóban, a műholdakról vett sztereó adások széles kínálata a jelrögzítési oldalon is indokolttá teheti a sztereó képmagnók vásárlását.

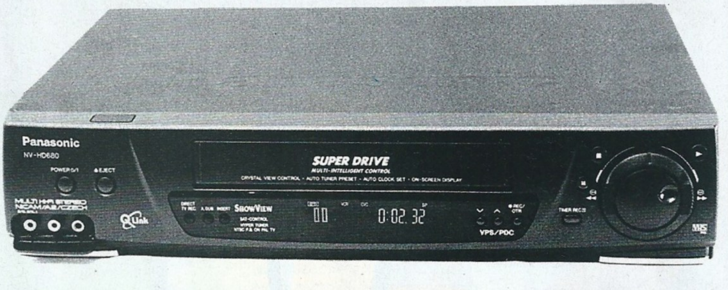
A gyártók és a hazai kereskedelem igen bőséges kínálatot nyújt e kategóriában is, amit még érdekesebbé tesz, hogy így ősz táján már megjelennek a következő év modelljei a legújabb specialitásokkal. Azok a filmrajongók, akik hangsúlyt helyeznek a jó hangra, az elérhetőbb – bár hazai viszonyaink között olcsónak nem mondható – árosztályon belül is a kifinomult vágási műfogások kivételével sok extrát és kezelési kényelmet nyújtanak. Tesztünkben egy 100 ezer forintos modellt, a *Panasonic NV–HD630EE* típusát, valamint két még igényesebb – egyben drágább – 150 ezer forint körüli készüléket, a szintén *Panasonic* gyártmányú *NV–HD680EE*-t és a *Sony SLV–E870EG* típusát mutatjuk be.

SMART LINK: „átfolyó" beállítások

Sportnyelven szólva: mindhárom készülék „hozta a formáját". A *Sony*nál megmaradt a felsőbb osztályokat jellemző, kazettafészket lefedő, pultszerűen nyitható előlap, mely igen praktikusan mindazokat a kezelőgombokat is magába foglalja, melyek a kazetta kezeléséhez vagy felvételhez szükségesek. Így lehetőség van a behelyezett kazetta szalaghosszúságának közvetlen beírására, a szalagsebesség (SP/LP) kiválasztására vagy a számláló nullázására. Míg az *SLV–E870* tulajdonképpen a *Sony* magnócsaládon belül még a tavaszi modellek közé tartozik (várhatóan hosszabb forgalmazása mégis indokolja szerepeltetését), addig a két *Panasonic* a legújabb generációt képviseli. (A „Smart Engine" névvel jelzett *Sony*-újdonságokat júliusi számunkban mutattuk be.) Ezeken a típusokon a Super Drive jelzésen kívül a Multi Intelligent Control II feliratot is olvashatjuk, mely az új rendszerű mechanikán kívül a kezelés egyszerűségére, a videó és a tv összekapcsolásának, kapcsolatának szellemességére is utal.

Visszatérve az *SLV–E870*-es típushoz, már a kezelési átlapozása alapján is látható, hogy a készülék számos praktikus szolgáltatást nyújt. Külön érdekesség, hogy miközben igen szellemes csatornabeállítási lehetőségeket találnak ki a gyártók, a kezelési útmutató több mint fele részben a behangolási lehetőségekről beszél, s ez tulajdonképpen jó, mert a legkritikusabb részeken átsegíti a felhasználót. Természetesen az *SLV–E870* is menürendszeren keresztül kommunikál, és van magyar nyelvű kiírása is, így könnyebben futnak a beállítások. Ebből igen egyszerűen kiválasztható a SMART LINK funkció, melynek az a lényege, hogy ha videónkat az ugyanilyen tudományú tv-vel összekapcsoljuk, ebben az üzemmódban a már behangolt tv-készülék csatornái mintegy áttöltődnek a videómagnónkba. Feltétel, hogy olyan televíziónk legyen, mely alkalmas ilyen kapcsolatteremtésre és 21 pólusú Scart csatlakozóján kiadja a frekvenciákat. E rendszer néhány éve jött divatba, a *Grundig* MEGALOGIC, a *Philips* EASY-LINK néven nevezi.

Nem jelent bonyolultabb behangolást az automatikus keresést jelentő „könnyű beállítás" program sem, és egyedi behangolásnál is, a frekvenciaszintézeres tunernek köszönhetően, a csatornák közvetlenül is beprogramozhatók. Az már hazai sajátosság, hogy tv-állomásaink egy része B/G, míg a másik D/K hangrendszer szerint sugároz, így aztán a legjobb hangnak megfelelően ezt is állítgatni kell. Egyedi beállításoknál van viszont finomhangolási lehetőség is, a programokat rendezni és a nem kívántakat törölni is lehet, és ha az adóállomás nem sugároz adóazonosító jelzést, ezt utólag is meg lehet tenni. Mint érdekességet említjük, hogy amennyiben valamelyik tv-adó sugároz órajeleket, akkor a videómagnó beállítja magát, természetesen lehet dekódert is csatlakoztatni a készülékhez.

A lejátszási funkciók érdekessége, hogy SMARTLINK kapcsolat esetén a videó indításakor bekapcsolja a tv-t is, és videóra állítva elindítja a lejátszást. A lejátszási funkciók között természetesen van léptetési és gyorsítási lehetőség mindkét irányban, így a normál sebesség mellett kétszeres tempóban. Az állóképet és a képkeresési funkciókat nagyon jónak találtuk. A képlejátszási funkciókat az indexkeresés és az NTSC kazetták lejátszásának lehetősége egészíti ki.

A2 és NICAM sztereó vétel

A felvételek során lehetőség van a lejátszott és a maradék idő kijelzésére mind grafikusan, mind időkijelzéssel. Felvételeket közvetlen indításon kívül természetesen gyors időzített indítással és későbbi időpontokra történő programo-

Mit mutatnak a műszerek?

Az idő rövidsége miatt – az *NV–HD680EE* „friss meleg" laborpéldánya lapzárta előtt érkezett – műszeres vizsgálatokat csak a Sony *SLV–E870EE* és a Panasonic *NV–HD630EE* típusán tudtunk végezni. Mindkét készülék jó jellemzőket mutatott, de a *HD630EE* képe egy árnyalattal határozottabb volt, valamivel jobban rajzolódott ki a fák koronája és a sportesemény tömegfelvételénél jobban éreztük a tömeg sokszínűségét. Stúdiófelvételeknél viszont mindkét készüléken jók voltak az arcok, csillogott a haj. A látottakat visszaigazolták a laborvizsgálatok, az impulzusvizsgálatok során a *Panasonic* határozottabb volt, jel–zaj-arányban viszont a *Sony* mutatott jobb értéket.

Mindegyik készüléken jól jöttek vissza a természeti felvételek hangulatai, a tenger, az ég és az erdő színei.

Az újdonságok miatt rövidebb idő állt rendelkezésünkre a hangtesztek elvégzéséhez. Az adásból vett műsorok alapján mindkét készülék jól dolgozta fel a sztereó jeleket.

A mérési eredmények alapján közel azonos jellemzőket mutattak, a *Panasonic*nak az állófejes sávon egy kicsivel jobb volt a frekvenciaátvitele, míg a hifi-sávon mindkét készüléknél mind normál (SP), mind felezett sebesség (LP) mellett azonosan jobb mint 20-22 kHz-es átvitelt mértünk. A mechanikák nyávogásban is csaknem azonosat teljesítettek, e szempontból egyiket sem tudjuk dicsérni. Bemeneti jelszintbírása (automatikus szintszabályozása) is mindkét készüléknek azonos, gyakorlatilag a külső hangforrásról származó felvételek készítésére (CD) magabiztosan működnek. Meghallgatásaink során szépen adták vissza a felvételeket, a hangok teltek voltak és dinamikusak, mind az *NV–HD630EE*, mind az *SLV–E870EE* jó hangzást produkált.

TECHNIKAI ADATOK, SZOLGÁLTATÁSOK

GYÁRTÓ TÍPUS	PANASONIC NV-HD630EE	PANASONIC NV-HD680EE	SONY SLV-E870EG
Rögzítési rendszerek	PAL, MESECAM	PAL, MESECAM	PAL, MESECAM
Lejátszási színrendszer	PAL, MESECAM, NTSC	PAL, MESECAM, NTSC	PAL, MESECAM, NTSC
Méretek (szél.xmag.xmélység)(mm)	430 x 87 x 304	430 x 87 x 304	430 x 110 x 317
Tömeg (kg)	4	4	4,9
Hálózati feszültség (V)	220–240	220–240	220–240
Fogyasztás üzemi (W)	21	23	23
készenléti (W)	5/3	5/3	4,4
Átcsévélési idő (előre/hátra) (sec)	90/90	90/90	150/150
SZOLGÁLTATÁSOK			
Lassítás	van	van	van
Gyorsítás	van	van	van
Indexkeresési rendszer	van	van	van
Inzertsnitt	nincs	van	van
Elteltidő-kijelzés	van (mp-re)	van (mp-re)	van (mp-re)
Hátralévő szalagidő-kijelzés	perc	perc	perc + grafikus
Utóhangosítás	nincs	van	van
Videó/hifi felezett sebesség	van/van	van/van	van/van
Hangkivezérlés auto/manuális	van/nincs	van/van	van/nincs
Hangszintkijelzés	nincs	OSD-vel	nincs
A2/NICAM sztereórendszer	van/van	van/van	van/van
Menürendszer/kijelzés képernyőn	van/van	van/van	van/van
S-VHS-lejátszás	nincs	nincs	nincs
Programrendezés	van	van	van
Teletext-felvétel	nincs	nincs	nincs
Képkereső gyűrű	nincs	van	van
Hozzáférés-letiltás (gyerekzár)	van	van	nincs
Biztosítás hálózatkimaradásakor	kb. 1 óra	kb. 1 óra	kb. 1 óra
PROGRAMOZHATÓSÁG			
Vételi sávok	VHF, UHF, kábel, hiper	VHF, UHF, kábel, hiper	VHF, UHF, kábel, hiper
Tv-csatornák hangolása	Q-LINK	Q-LINK	SMART LINK
Tárolható tv-csatornák száma	99	99	60
Programozható felvételek száma	8	8	8
Programozható napok száma	1 hónap	1 hónap	1 hónap
Naponta ismételhető felvételek	van	van	van
Hetente ismételhető felvételi program	van	van	van
Azonnali felvétel időbeállítással	van	van	van
VPS/PDC	van/van	van/van	van/van
ShowView	van	van	van
AUTOMATIKÁK			
Színnormaváltás antennáról	automatikus + kézi	automatikus + kézi	automatikus
Színnormaváltás kazettáról	automatikus + kézi	automatikus + kézi	kézi
Kazettaazonosítás	kézi	kézi	kézi
Fejtisztítás	van	van	van
TÁVVEZÉRLŐ			
Csatornabehangolás	van	van	van
Időprogramozás	van	van	van
Képkereső gyűrű	nincs	nincs	van
Tv/Több videó vezérlése/SAT	van/nincs/nincs	van/van/van	van/nincs/nincs
CSATLAKOZÁSOK			
AV-csatlakozás (hátul)	2 db scart	2 db scart	2 db scart
AV-csatlakozás (elöl)	nincs	van	van
Hifi hangra (hátul) kimenet	2 db RCA	2 db RCA	2 db RCA
Mikrofon/Szabályozható	nincs	nincs	nincs
Fejhallgató/Szabályozható	nincs	nincs	nincs

teszt teszt

zással is lehet készíteni. Ezt vagy közvetlenül a ShowView-val állíthatjuk be, vagy 8 programidőpont beírására van módunk egy hónapon belül. A ShowView rendszer előnyeit, praktikusságát többször ecseteltük, s az elmúlt időben már a hazai műsorújságokban is közlik azokat a kódszámokat, melyek beírásával a kívánt időpontban indul a felvétel. Most már csak az kellene, hogy a műsorcsúszásokat figyelő és a pontos kezdéseket biztosító VPS/PDC jeleket is kisugározzák az adók.

A felvételek minőségének javítására az optimális képvezérlő (OPC) áramkör szolgál, mely automatikusan javítja a felvétel és a lejátszás minőségét úgy, hogy figyeli és szabályozza a maximális kontrasztviszonyú jel elérését, így egyrészt a szalagjellemzőknek megfelelően állítja be a fejáramokat, másrészt esetleges fejkopások esetén is korrekciót végez. Lejátszáskor ugyan mindig működésbe lép, de felvételnél is célszerű a használata.

Az *SLV–E870EG* mind a német rendszer szerinti A2 (ZWEITON), mind a hazai digitális rendszerű NICAM sztereó adások vételére alkalmas, ezenkívül kétnyelvű adásokat is lehet rögzíteni és lejátszani. A hifi sztereóhang felvétele mindig a képpel együtt, az ún. fősávra történik, míg a szalag szélén lévő normál sávra vagy a kevert sztereóhang, vagy kétnyelvű adásoknál a „főhang" kerül, ez az a hangsáv, melyen később az utóhangosítás történik.

A leltár most sem teljes, külön érdemes szólni a távvezérlőről, mellyel a videómagnón kívül különböző típusú tv-készülékek is vezérelhetők, a csatlakoztatásokról, melyek lehetővé teszik például egy sztereó hangrekvenciás erősítővel a kapcsolatot, és frontoldalon is megvannak a videó- és sztereó hangbemenetek.

Gyakorlati próbáink során mind az automatikus, mind a kézi beállítással gyorsan be tudtuk hangolni a csatornákat, bár a hazai hangsajátosságokból következően vagy az egyik adócsoportnál, vagy a másiknál kellett a kísérőhangbeállításokat pontosítani. Felvételeink azonban tetszettek. Amint azt a labormérések alapján vártuk, jó volt a kép rajzolata, a színek teltek voltak és a nagy felületeket is tisztának éreztük. Jó volt az RTL Klub NICAM rendszerű sztereófelvételeinek hangvisszaadása. Önálló hangfelvételek készítésekor viszont hiányoltuk a szintszabályozás lehetőségét: erre elsősorban akkor lenne szükség, ha önálló hangmagnóként is használni kívánnánk az *SLV–E870EG*-t, amelyre egyéb műszaki jellemzői predesztinálnák. Hang-CD-ről készített felvételeink jól sikerültek, volt dinamikája, ereje a hangnak, ugyanakkor tetszett a fúvósok hangja és szépen csendültek fel a zongora hangjai is.

Új mechanika

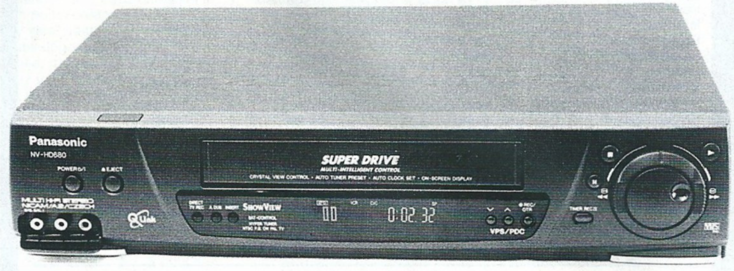
Számos változás történt a korábbi típusokhoz képest az új *Panasonic* videócsaládban. Mind az *NV–HD680EE*-t, mind az *NV–HD630EE* típusok új mechanikával készülnek, mely a hagyományokhoz illeszkedve egy öntött acélvázra épülnek fel. A Super Drive elnevezés valóban szuper gyorsaságot és emellett átcsévélés és gyorscsévélés esetén kíméletes szalagkezelést jelent. Számok nyelvére fordítva, egy 180 perces kazettát 90 másodperc alatt pörget át a mechanika, de mindkét végénél lelassítja a gyorscsévélését a hirtelen rántások elkerülésére. Ez igaz arra is, hogy akár gyorsképkeresésnél, akár csévélés közbeni kézi leállításnál inkább továbbcsúszik egy kevéssel (ennyivel előbb kell kiadni a leállítási parancsot), hogy ne rántsa meg a szalagot. Ugyanakkor nagyon csendes a szalagfutás, szinte nem hallottuk, hogy működik, és a kapcsolási zajok is alacsony szinten maradtak.

Amit a *Sony*nál SMARTLINK-nek neveztünk, azt a *Panasonic* Q-LINK funkciónak hívja, és lényege, hogy összehangolja a tv és a videómagnó működését, ezáltal egyszerűbbé téve a kezelést. Így a

MÉRT ÉRTÉKEK

TÍPUS	NV-HD630EE	SLV-E870EG
Sorbontás (sor/SP)	255	250
Videó jel/zaj-arány SP/LP	44/43	45/44
Videóátvitel (MHz/6 dB) SP/LP	2,95/2,85	2,95/2,75
Hangfrekvenciás átvitel (állófej) SP/LP Hz–kHz	30–11,5/30–6,5	40–10,2/40–6
Hangfrekvenciás átvitel (hifi sáv) SP/LP Hz–kHz	jobb mint 20–22	jobb mint 20–22
Jel/zaj arány (hifi sáv SP/LP Hz–kHz	94,5/94,5	96/95
Nyávogás állófejes sáv ±% SP/LP	0,19/0,32	0,2/0,22
Nyávogás hifi sáv ±% SP/LP	0,09	0,05

Q-LINK funkció segítségével a tv-n már behangolt állomásokat automatikusan át lehet tölteni a képmagnóba, vagyis a csatornákat nem kell újra beállítani a videómagnón, azok ugyanolyan sorrendben lesznek, ahogy azt a tv-nél már megszoktuk. Ez a kapcsolata kazetta behelyezésekor automatikusan bekapcsolja a tv-t is, de a kapcsolat fordítva is működik, a televízió kikapcsolására a videó is kikapcsol. A Q-LINK funkció lehetővé teszi, hogy az éppen nézett tv-műsort – átkapcsolás nélkül – azonnal rögzíteni lehessen. Időzített felvétel esetén a felvétel indulásakor, azzal egy időben a képernyőn megjelenik egy üzenet, mely a felvétel megkezdéséről ad tájékoztatást.

A Multi Intelligent Control II videómagnó-családnál újragondolták a tervezők a menürendszert és a kommunikálást a kezelő és készülék között. A kezelés egyszerűbbé, áttekinthetőbbé vált azáltal, hogy a főmenü és az almenü egyszerre látható a képernyőn, így a másik almenübe történő átlépésnél nem kell örökösen a főmenübe visszatérni.

Minden áttekinthető, szellemes, kár, hogy mind a *HD630EE*-nek, mind a *HD680EE*-nek, bár nyolc nyelven beszél és a nagy világnyelveken kívül tud svédül, hollandul és lengyelül is, magyar feliratai nincsenek. A kezelési útmutató viszont – a *Panasonic*tól megszokott módon – jól kezelhető.

Automatikus hangolás

A Q-LINK funkción kívül azonban több behangolási lehetőség is van, a készülék kicsomagolása után az első bekapcsoláskor a készülék – ha nem felejtettük el bedugni az antennát – az összes vehető csatornát magától behangolja. Mivel ez ritkán adja azt a sorrendet, amit a kezelő kíván, ezeket természetesen át lehet rendezni és adóazonosító nevekkel is el lehet látni.

A Q-LINK üzemmódon kívül van ún egyérintéses felvétel, amikor 240 perces időtartamon belül 30 perces lépésekben lehet „előprogramozni" a felvétel hosszúságát, míg hosszabb távra (egy hónapon belül) e típusoknál is van ShowView és kézi programozási lehetőség, hetente vagy naponta azonos időben történő felvételi időbeállítással is, természetesen mindez VPS/PDC szolgáltatással kiegészítve. Azon kívül, hogy a felvett műsorok gyors megtalálására van indexkeresési rendszer és Intro-Jet-pásztázás (előbbinél szám szerint keresünk a felvételekre, az utóbbinál gyorskereséssel 10–10 mp-re bepillantunk a felvételbe), új szolgáltatás a műsorlistakeresés. Ebben a funkcióban az időzített üzemmódban készített felvételek részleteit tárolja a videó, és a korábbiakban beírt lista alapján kiválasztott, felvett műsort kikeresi és lejátssza. Mindegyik készülék szolgáltatásai közé tartozik az NTSC-kazetták lejátszása és a gyermekzár, és mindkét magnó tunere alkalmas, amint ezt a *Sony*nál már említettük, a német területekre jellemző kétvivős A2 rendszer szerinti, valamint a digitális NICAM kódolású sztereóhangok vételére, és az előlap felirata szerint a cseh előírásokat is tudják. Míg azonban a *HD–630*-nál a hangerő szintje önállóan nem szabályozható, addig a *HD–680*-nál elektronikusan OSD segítségével beállítható.

Könyvtár funkció

A *HD–680* azonban további olyan specialitásokat is tartogat, melyekkel még nem találkoztunk, ilyen a könyvtár funkció, melynek segítségével tárolható és visszakereshető a kazetták tartalma: a rögzített filmek címe a műsorszolgáltató és a csatorna megnevezése szerint, vagy utólagos címbeírás esetén egy maximum 22 karakterből álló cím alapján. A felvételkészítés alatt a sugárzott műsorok információit – ha vannak – automatikusan rögzíti, ha nincsenek, akkor a tv-állomás nevét vagy csatornaszámát „jegyzi fel". A feliratok utólag módosíthatók, törölhetők. Összesen kétszáz kazetta információit lehet elhelyezni a tárba, kazettánként három címet feltételezve. Ezeket az azonosító jeleket behelyezve a videóba, rögtön kijelzi az azonosító számot, míg új vagy idegen kazetta esetén a tv-készülék kijelzőjén megjeleníti, hogy nincs azonosító szám.

A videó szolgáltatásai közé tartozik az ilyen funkciókra előkészített műholdvevők vezérlése, az utóhangosítási lehetőség és a hozzáillesztéses szerkesztésen kívül a képbehelyezéses, vagyis inzertálásos képvágási lehetőség.

A szolgáltatási körnek megfelelően a csatlakozások is sokoldalúak, a hátlapon a két scart csatlakozó mellett az előlapon is van AV-bemenet és -erősítőhöz történő csatlakoztatást két RCA-aljzat biztosítja.

Összességében: mindkét új *Panasonic* videó valóban praktikusan és sokoldalúan használható, a teljes szolgáltatási kör azonban a *HD–680EE*-nél bontakozik ki. A *HD–630*-at inkább azoknak ajánljuk, akik jó kép- és hangminőségben kívánnak sztereó tv-műsorokat is rögzíteni. Önálló hanganyagok rögzítésére, szerkesztési munkákra a *Panasonic* videómagnók e kategóriájában csúcsmodelt jelentő *HD–680*-as alkalmas.

Az INTERCOM és a video magazin játéka:

Anastasia

Ha még nem látta moziban vagy már látta, s éppen ezért, szeptembertől videókazettán is megnézheti az *Anastasia* című egész estés rajzfilmet.

Játsszon ismét velünk, válaszoljon helyesen kérdéseinkre Anastasia-ajándékokért!

1. díj: Egy Anastasia elemes vonat

2. díj: Egy plüss kiskutya

3. díj: Egy Bartec-figura

Játszani a lap alján található szelvénnyel lehet. A szelvényen az I-től IV-ig jelzett négyzetekbe írja be az Ön által helyesnek tartott válasz jelölését (1, 2 vagy 3). Pályázata akkor érvényes, ha a szelvényt kitölti, kivágja és beküldi **1998. október 1-ig** a Video Magazin szerkesztőségébe (1114 Budapest, Eszék utca 9–11.). A helyes megfejtést és a nyertesek nevét novemberi számunkban olvashatja.
A nyereményeket az InterCom ajánlotta fel.

Íme a kérdések:

I. Melyik stúdió rajzfilmje az Anastasia?
1. Walt Disney
2. Warner Brothers
3. 20th Century Fox

II. Mely család sarjának életét dolgozza fel az Anastasia története?
1. Az angol királyi család
2. Romanov-család
3. Romankov-család

III. Melyik európai városba jut el Ánya, hogy kinyomozza múltját?
1. Velence
2. Róma
3. Párizs

IV. Kinek az irányításával készült el az Anastasia című rajzfilm?
1. Don Bluth
2. Steven Spielberg
3. Walt Disney

I.	II.	III.	IV.

Közelkép a német videópiacról

Alakuló médiatékák

Miközben a magyar videópiac forgalma igencsak elmarad a hazai piac szereplői által elvárttól, számos magyarázat fogalmazódik meg az okokról, és sok szó esik a lehetőségekről, a jövő terveiről. Eközben hasznos lehet, ha a határokon túlra is tekintünk. Például ellátogatunk Németországba.

A német videópiac tavaly nem tudta megismételni az 1996-ban elért rekorderedményeket, és mind a lakossági, mind a kölcsönzői piacon jelentős forgalomvisszaeséssel és megcsappant bevételekkel volt kénytelen zárni az évet. Szakemberek szerint a változásokért jórészt a korábbinál kedvezőtlenebb gazdasági helyzet, s a fogyasztók ebből fakadó mérsékeltebb érdeklődése a felelős.

Pedig a videópiac irányítóit is kényszeríti a gazdaság egészét meghatározó árverseny, és az 1996-os átlagos kazettaárakhoz képest tavaly már olcsóbban lehetett hozzájutni a filmekhez. Ennek ellenére még a korábban aktív családok is mérsékelték vásárlásaikat a romló körülmények, a gyorsan ürülő családi kassza miatt. Árulkodó adat, hogy tavaly az összes megvásárolt kazetta kétharmada került ki a legalacsonyabb, vagyis 30 márkánál olcsóbb kategóriából. (A kazetták átlagos ára Németországban ma 23 márka körül alakul.)

Az 1996-os 44 millióhoz képest jelentős visszaesés mutatkozott az eladott kazetták számában is, hiszen tavaly már csak 40 millió darabot tudtak értékesíteni. Ez a bevételek 12 százalékos csökkenését vonta maga után (1996: 1,05 millió DM, 1997: 924 millió DM). E tendencia 1998 első negyedévében is folytatódott: a tavalyi 261 millió márkás első három havi bevételhez képest csupán 211 millió márka volt a kazettaeladásból befolyt összeg.

A változások a családi és gyerekfilmeket érintették legérzékenyebben: 1996-ban még 18 millió kazettát sikerült eladni, 1997-ben viszont már csak 13 milliót. Még szembetűnőbb a műfaj hanyatlása, ha összevetjük más nagyjátékfilmekkel, melyek az összes eladott film felét, míg a gyerekfilmeknek csak egyharmadát tették ki. A tendencia valószínűleg azzal is magyarázható, hogy ebben a kategóriában 1997-ben kevesebb slágerfilm került a mozihálózatba, majd a videópiacra, szemben olyan világszerte népszerű szuperprodukciókkal, mint például *A függetlenség napja*, a *Csillagok háborúja*-trilógia vagy a *Twister*. Igaz, a tíz legnépszerűbb lakossági kazetta közül négy – *A Notre Dame-i toronyőr*, a *Babe*, a *Space Jam – Zűr az űrben*, a *Pocahontas* – még mindig a gyerekfilmek köréből kerül ki. Ez pedig mi másról tanúskodna, mint hogy az egyik legfontosabb célközönséget továbbra is a fiatalokban találhatják meg a forgalmazók, s a műfaj háttérbe szorulása csak átmeneti jelenség lehet.

A nagyjátékfilmek forgalmában nem érhetők tetten ezek a negatív folyamatok; a 20 millió eladott példánnyal sikerült tartani az elmúlt években elért szintet Németországban. Figyelemre méltó viszont a szűkebb rétegek érdeklődésére számot tartó, speciális tárgyú kazetták, a hobbi-, sport- vagy ismeretterjesztő-, természet- és dokumentumfilmek statisztikájának javulása. E filmek részesedése az összes eladott kazettából az 1996-os 8 százalékról 12 százalékra emelkedett.

Ha a forgalmazók abban bíztak, hogy az év nagy részében tapasztalt pangást némiképp kiegyensúlyozza a hagyományosan gyümölcsöző év vége, akkor csalódniuk kellett. Az utolsó negyedév ugyanis nem váltotta be a reményeket, 1997-ben tovább folytatódott a karácsonyi időszak jelentőségének csökkenése mind a mennyiség, mind a „nagy filmeket" kísérő érdeklődés szempontjából. Így az utolsó három hónap részesedése az éves összforgalomból a korábbi 40-ről 30 százalékra esett vissza.

❖

Az 1995-ben és '96-ban tapasztalt növekedés után a kölcsönzői kazetták iránt megnyilvánuló keresletben is szembeötlő a megtorpanás Németországban. Úgy tűnik, a filmek intenzív mozis jelenléte sem enyhíti a videópiac szorultabb helyzetét. Annál inkább érezteti negatív hatását a fizetős tévécsatornák elterjedése, a sok közszolgálati és magántelevízió, melyek évente átlag 16 ezer játékfilmet sugároznak. Nem is csoda, ha az emberek ritkábban veszik a fáradságot, hogy elballagjanak a tékáig a legfrissebb filmekért. 1996-ban még 173 millió kölcsönzést regisztráltak, 1997-ben már csak 153 milliót, mely pénzben kifejezve az iparban tevékenykedőknek 80 millió márka veszteséget jelentett. Az idei év első három hónapjában 36 millió 870 ezer alkalommal kölcsönöztek kazettát Németországban, mely 6 százalékos csökkenés a tavalyi hasonló adathoz (38 millió 930 ezer) képest. Egy kölcsönzés átlagos díja egyébként 5,66 márka német földön.

A kölcsönzőkben is megfigyelhető a műfajok népszerűségi listáján bekövetkezett változás. Bár arányát tekintve még mindig vezet a vígjáték, a kaland- és az akciófilm, fokozódik az érdeklődés a sci-fi- és a fantasy-filmek iránt. Két éve csak a kikölcsönzött kazetták 6 százalékát tette ki e műfaj, 1996-ban e szám majdnem megduplázódott, tavaly pedig már elérte a 15 százalékot. Ehhez a tendenciához nyilván hozzájárultak olyan egyértelmű kasszasikerek, mint például *A függetlenség napja* vagy a *Sárkányszív*, melyek már a mozikban megalapozták a produkció későbbi népszerűségét.

A tékák gyengülő forgalma persze csak a kölcsönzési kedv apadását jelzi, de nem jelenti automatikusan a házimozizás hanyatlását is. A német háztartások legalább kétharmada – Kelet-Németországban a családok csaknem 58 százaléka, Nyugat-Németországban 65 százaléka – rendelkezik videókészülékkel. A kimutatások szerint közülük több mint 11 millió család vette igénybe a tékák vagy a boltok kínálatát.

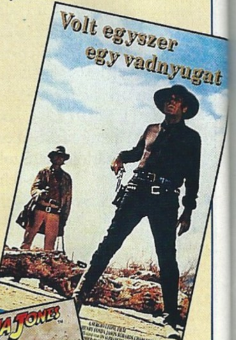
❖

Természetesen a német kölcsönzők nem zártak be rögtön, a rossz tapasztalatok ellenére sem. Számuk a nyolcvanegymilliós lélekszámú országban az elmúlt három évben 6200 körül stabilizálódott. Az új helyzetre legtöbbjük rugalmasan reagál, s a gyengülő forgalmat a szolgáltatások bővítésével igyekeznek élénkíteni. A videótéka manapság „médiatékává" kezd átalakulni, ahol a szórakoztatóipar legváltozatosabb termékei kapnak helyet a hagyományos videókazettáktól a számítógépes játékokig.

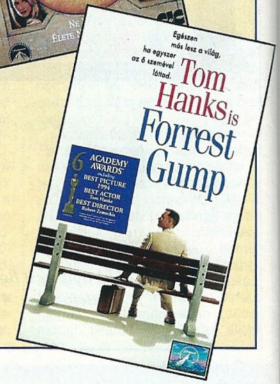
Az elmúlt év és az idei első negyedévi számadatok ellenére a német videópiac résztvevői mégsem pessszimisták, és bíznak abban, hogy 1998-ban sikerül újra megközelíteni az 1996-os rekordot. Erre nemcsak a gazdasági fellendülésre utaló jelek adnak okot, hanem a mozikban már futó szuperprodukciók is. Végül, de nem utolsósorban rendkívül sokat várnak az új médium, a DVD bevezetésétől és remélt gyors elterjedésétől.

Őszi-téli sikerfilmek

Újabb sikerfilmek elől hárultak el az akadályok, így szeptembertől további két tucat alkotás kerülhet videószalagon lakossági forgalomba. Így szeptember 8-tól kapható a régen várt *Volt egyszer egy vadnyugat, Zeffirelli Rómeó és Júliája*, s *Tom Cruise*-zal a *Mission Impossible.* Szeptember 16-tól jön *Tom Hanks*szel a *Forrest Gump*, s a *Vissza a jövőbe*-trilógia első része. Folytatásai októberben és novemberben várhatók. Októbertől lesz kapható *Az elveszett frigyláda fosztogatói*, s az azt követő két hónapban jelenik meg az *Indiana Jones*-trilógia további két epizódja. November *Az elveszett világ – Jurassic Park* hónapja, s decemberben a *The Peacemaker* vagy a *The Flintstones* játékfilmváltozata lehet az ideális karácsonyi videóajándék.

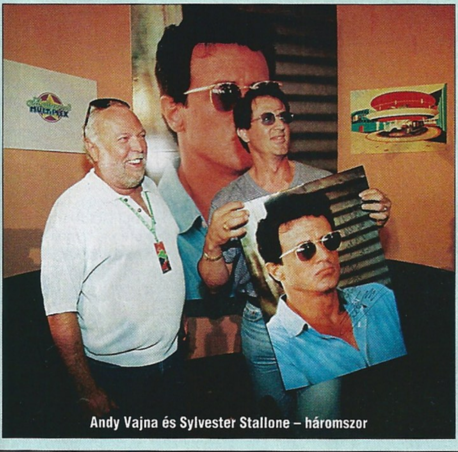

Stallone Budapesten

Andrew Vajna producer társaságában a Forma–1 magyarországi futama idején, augusztus közepén néhány napot Budapesten töltött *Sylvester Stallone.* A hírek szerint a producer Forma–1-es témájú filmet kíván forgatni Stallone főszereplésével. Ezért is ismerkedett a sztárszínész a Hungaroringen a világcirkusz főszereplőivel és e sportág világával. A futam előtt beszélgettek – tárgyaltak? – *Bernie Ecclestone*-nal, a FOCA (Forma–1-es Gyártók és Konstruktőrök Szövetsége) elnökével, a versenysorozat mindenható urával. A forgatás jövőre kezdődne, s a felvételek java részét a Hungaroringen rögzítenék.

Andy Vajna és Sylvester Stallone – háromszor

Rolling Stones élőben

Idén ugyan nem jön el a legendás *Rolling Stones* Budapestre, a magyar rajongók mégis élőben követhetik és rögzíthetik videójukra legújabb turnéjuk egyik állomását az HBO televíziós mozicsatorna jóvoltából. Szeptember 2-án este Brémában játszik a zenekar, melynek eseményei a képernyőre kerülnek. A *Bridges To Babylon*, harminc fellépésből álló koncertsorozat Európában június 13-án, Nürnbergben indult útjára, amely – többek között Moszkva érintésével – három hónap után szeptember 16-án, a 2004-es olimpia fővárosában, Athénban zárul, az olimpiai stadionban.

A Stones-színpad videóérdekessége, hogy azon található a világ jelenleg legnagyobb képkivetítője is, mely 11 méter magas, 14 méter széles és csaknem 22 tonnányi. Ez az óriásvideó 60 százalékkal nagyobb, mint amelyet a zenekar az 1995-ös *Voodoo Lounge* turnéján használt. Emellett még 100 televíziós monitor és 160 hangfal segíti a bandát a minél tökéletesebb hangzás- és látványvilág elérésében.

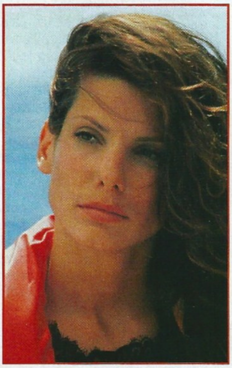
A legendás zenekar 1962 júliusában lépett fel először egy londoni klubban, s tagjai nem gondolták volna, hogy három és fél évtizeddel később is a színpadon fognak ugrálni. Hiszen a csapat sztárja, *Mick Jagger* idén nyáron múlt 55 éves, s a zenekar másik frontembere, *Keith Richard* decemberben éri majd el ugyanezt a „nagypapakort".

Rendezők filmen

Alighanem sok színész vagy író álmodta már múzsájának *Sharon Stone*-t, s így van ez *Albert Brooks* új vígjátékában is. Ahány hollwoodi író, rendező közelében megfordul, ihlet és siker jár a nyomában. Ám a Brooks játszotta főhős, egy épp mélyponton vergődő forgatókönyvíró még az ő bűvös körében sem lel nyugalomra, sőt a nő alaposan felforgatja az életét. A tervezett produkció másik két sztárja *Jeff Bridges* és *Andie MacDowell*, de villanásnyi ideig láthatóak lesznek – saját magukat adva – Hollywood nagyjai, *Martin Scorsese, James Cameron* és *Rob Reiner* rendezők is.

Sandra Bullock vállalkozásai

Sandra Bullock is azok közé tartozik, akik nemcsak színészként szeretnének érdemeket szerezni az álomgyárban. Fortis Films nevű vállalata előszeretettel karol fel kezdő tehetségeket, független filmeseket, maga a tulajdonos pedig szívesen látja el a producer i teendőket. E filmekben persze jórészt ő is játszsza a főszerepeket, mint például legutóbb a *Megcsillan a remény* (Hope Floats) és a *Practical Magic* című produkciókban.

Emellett, ha testhezállónak ítéli a szerepet, más vállalkozásokban is részt vesz. Így a *Gun Shy* című független produkció esetében is, melyet az elsőfilmes *Eric Baleney* rendez. A forgatás ősszel kezdődik, bár a főhőst játszó színészt még e napokban is keresik. A sötét humorú vígjáték egy Charlie nevű titkosügynökről szól, aki egy zűrzavaros New York-i ügybe keveredik. Bullock a főszereplő barátnőjét alakítja majd, ezúttal ápolónőként.

A sikerpáros tévésorozata

Matt Damon, Hollywood egyik új színész-felfedezettje és friss Oscar-díjas forgatókönyvíró nem tétlenkedik: a *Good Will Hunting* sikerét meglovagolva jó érzékkel ragadja meg a lehetőségeket. Ebben díjnyertes barátja és kollégája, *Ben Affleck* is segítségére van, s a sikeres duó a mozi után most a televíziót is meg kívánja hódítani. Nemrégiben egy tízórás minisorozat elkészítésére szövetkeztek, mely – *Howard Zinn* regénye nyomán – Amerika történetét meséli el, szokatlan szemszögből.

Emellett persze nem maradnak el az „előkelőbb" feladatok sem, így a bemutatásra váró *Rounders* című alkotás, melyben Damon egy pókerjátékost alakít. Ezt követi majd az *All the Pretty Horses*, melynek hőse egy fiatal texasi, aki Mexikóban próbál szerencsét. A főszerepet eredetileg *Leonardo DiCapriónak* szánták, ám a dolog állítólag a szupersztár gázsi-igényein bukott meg. Damon potom 5 millió dollárja vélhetően csak töredéke DiCaprio javadalmazásának...

Leonardo papája is forgat!

Leonardo Di Capriót azonban ezúttal nem a gázsija izgatja, még csak nem is a nagy nevű rendezők vagy producerek, akik mind vele akarnak dolgozni, hanem édesapja. Az 54 éves *George DiCaprio*, a New York-i előadóművész és képregényterjesztő ugyanis legelső saját filmjére készül, melyben fia habozás nélkül elvállalta a főszerepet. A *Bombshell* című kémtörténet *Ted Hall* amerikai fizikus igaz története, aki kormánytitkokat szivárogtatott ki az oroszoknak. Bennfentesek szerint Leo ezzal a lépéssel indíthatja el apja hollywoodi karrierjét. *„Egész életemben bíztam a szüleimben! Kezdettől fogva egyengették a pályámat. Ők a legklasszabb szülők a világon, büszke vagyok rájuk"* – nyilatkozta Leonardo. E szerepéért már olyan rendezőket utasított vissza, mint *Oliver Stone* vagy *Spike Lee*. Sőt, hírek szerint egy 23 millió dolláros gázsira is nemet mondott, melyet a *Búcsú a fegyverektől* újrafeldolgozásában játszott szerepért kapott volna.

MOZI ELŐZETES VIDEO

A MAGYAR MOZIKBAN

októberben láthatjuk **Robert Redford** legújabb rendezését, *A suttogót*, **Kristin Scott Thomas, Sam Neill** és a rendező főszereplésével. A szívbe markoló történet egy kislány életét beszéli el, aki súlyos lelki és fizikai sérüléseket szenvedett, miután baleset érte versenylova nyergében. A lány édesanyja rájön, hogy lánya és a ló sorsa elválaszthatatlanul összefonódik, ezért eget-földet megmozgat, hogy találjon egy „suttogót", azaz egy olyan embert, akinek különleges képessége van a lovak gyógyításához.

Jön az *X-akták* mozifilm, melynek már alcíme is sejtelmes: *Szállj harcba a jövő ellen!* **David Duchovny** és **Gillian Anderson,** azaz Mulder és Scully ügynök

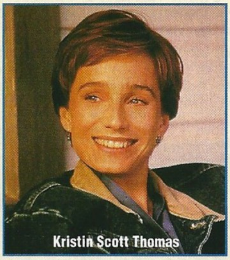

Gillian Anderson és David Duchovny

Chris Carter történetében ez alkalommal egy szokványosnak tűnő robbantás ügyében kezd nyomozni, hamarosan azonban egy rendkívül titokzatos ügy kellős közepében találják magukat. A felrobbantott épületben emberi maradványokra bukkannak, őket pedig azzal vádolják, hogy felelősek három ember haláláért. Ekkor lép színre a rejtélyes Kurtzweil **(Martin Landau)**, aki szerint az a bizonyos három ember már a robbanás előtt is halott volt, és az ő eltüntetésükhöz kellett egy egész felhőkarcolót a levegőbe repíteni... 122 perc rejtély, izgalom.

Vérfagyasztóan lökött történettel is találkozhatunk a honi multiplexekben októberben. A *Maffia* című paródiában **Jim Abrahams** *(Top Secret, Nagy durranás 1–2.*, a maffiát és a maffiózós filmeket állítja pellengérre. A film főhőse, a kis Vincenzo szó szerint úszva teszi meg az utat Szicíliától New Yorkig, majd karrierje gyorsan ível felfelé: hamarosan az egyik legbefolyásosabb maffiacsalád keresztapja lesz. A műben számtalan maffiózó tűnik fel, valamint egy digó eszkimó, a Dalai Láma, Szaddam Husszein, Elvis Presley, Forrest Gump és megszámlálhatatlan további ismerős. A film főszereplője az azóta elhunyt **Lloyd Bridges.**

Truman Show a címe annak a

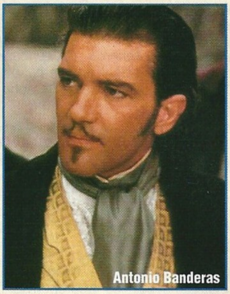

Kristin Scott Thomas

filmnek, melyben **Jim Carrey** első komoly szerepét játssza. Truman Burbanket valaki figyeli, életének minden pillanata születésétől fogva a világ legnézettebb sorozatának része. A kisváros, ahol él ugyanis nem más, mint egy hatalmas filmstúdió. **Peter Weir** filmjének további „játékosai" **Ed Harris, Laura Linney.**

Komputeranimációs akcióvígjátékot rendezett **Joe Dante** a *Chipkatonák*kal. Egy ohiói kertvárosban a katonabábuk csupán játékok. Vagy mégsem?

Húsz éve annak, hogy a legendás Zorro, azaz Don Diego de la Vega **(Anthony Hopkins)** megvívta győztes harcát a spanyol elnyomás ellen Észak-Kaliforniában. A spanyol kormányzó, Don Rafael Montero **(Stuart Wilson)** azonban, utolsó gaztetteként, börtönbe záratta Zorrót, árván maradt kislányát pedig egyszerűen elrabolta. Zorro két évtizednyi raboskodás után megszökik a fogságból, de mivel ereje már nem a régi, úgy dönt, keres valakit, aki az örökébe lép. Montero ugyanis visszatért Kaliforniába, és ismét hatalomra tör. Don Diego a faragatlan szegénylegény, Alejandro Murieta **(Antonio Banderas)** személyében véli

Antonio Banderas

megtalálni leendő utódját, az új Zorrót... Íme a legeslegújabb Zorro-történet, mely **Martin Campbell** rendezésében sztárokkal kel életre, idehaza a mozikban már október első napjától!

Sztárokkal teletűzdelt alkotás **Jeremiah Chechik** filmje is, a *Bosszúállók*. **Ralph Fiennes, Uma Thurman, Sean Connery** játsszák a főbb szerepeket a szupertitkos szuperügynökök sztorijában, akiket átlagon felüli intelligenciájuk és elképesztő ügyességük mellett páratlan elegancia jellemez. A hatvanas évek népszerű angol televíziós sorozata, a *The Avengers* hősei élednek újjá.

A HONI VIDEÓTÉKÁKBAN

is lesz *X-akták*, mégpedig a legújabb televíziós sorozat – immáron az ötödik – befejező epizódja,

Uma Thurman

az utolsó, melyet a játékfilm előtt forgattak!

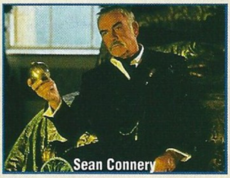
Uma Thurman nemcsak a mozikban, videón is látható lesz októberben, a *Gattaca* című sci-fiben, melynek hazai mozipremierje annak idején elmaradt. Főszereplőtársa **Ethan Hawke.**

Tudom, mit tettél tavaly nyáron! a címe annak a váratlan amerikai sikert aratott kriminek, melynek főhősei frissen érettségizett diákok, akiknek meghatározó élménye lesz egy furcsa nyár...

Steven Spielberg nagy lélegzetű filmje az *Amistad*, **Morgan Freeman, Anthony Hopkins, Matthew McConaughey, Nigel Hawthorne** és **Djimon Hounsou** játékával. Az *Amistad* nevű spanyol rabszolgahajón 1839-ben fellázadtak az afrikai foglyok. A bírósági tárgyaláson a küzdelem az emberiség legalapvetőbb jogáért, a szabadságért zajlik.

Egy igazi egér a főszereplője az *Egértanya* című vígjátéknak, **Nathan Lane, Lee Evans** és **Christopher Walken** alakításával.

Régóta várják a videobarátok az *Ál/Arc* című akcióthrillert, **John Travolta** és **Nicolas Cage** játékával. **John Woo** filmje hamarosan ott lehet a tékapolcokon! *A jövő hírnökére* nem kellett sokat várni, a **Kevin Costner** rendezte és

Sean Connery

játszotta futurisztikus kalandfilm szintén az ősz újdonsága lesz. Csakúgy, mint *A gömb* című sci-fi, **Dustin Hoffman, Sharon Stone, Samuel L. Jackson** játékával.

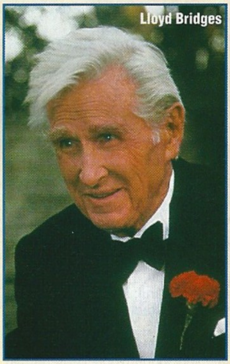
Whitney Houston negyedik filmjét is láthatjuk videón. Az énekest a *Hamupipőkében*, a klasszikus mese Disney-féle játékfilm-feldolgozásában láthatjuk viszont, **Whoopi Goldberg** mellett.

További premiercímek októberből: *Casper és Wendy, Meztelen hazugság, A nagy csapat 3., Acélváros, Szakíts, ha bírsz!*

A MEGVÁSÁROLHATÓ KAZETTÁK

közül kiemelkedik minden idők legnagyobb sikerű filmje, a *Titanic* megjelenése! Aki szeretné, díszdobozban is megveheti majd videón az alkotást, sőt külön kazettán megtekintheti azt is, hogyan készült **James Cameron** műve!

Rajzfilmen is érkezik a Disneytől a *Hamupipőke*, s a földönkívüliekre vadászókra sem kell so-

Lloyd Bridges

káig várnunk: a *Men In Black – Sötét zsaruk* is lakossági forgalomba kerül.

Akciófilmekből sem lesz hiány, hiszen hamarosan hazavihetjük a *Féktelenül 2.* a *Con Air – A fegyencjárat*, a *Két túsz között* és a *Nyerő páros* című filmeket.

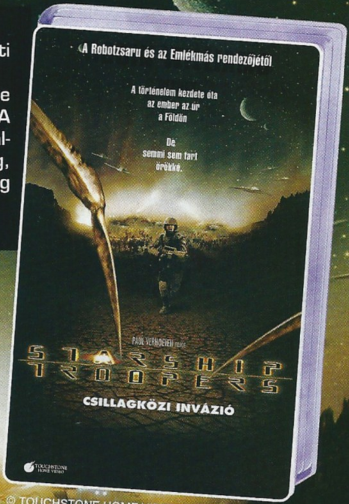
KERESSE A VIDEOTÉKÁKBAN!

© Spelling Film Inc.

A CSILLAGKÖZI INVÁZIÓ veszélyezteti az egész emberiség jövőjét.

Eljött a harmadik évezred, és vele együtt az, amitől mindig is féltünk. A Földet távoli galaxisból érkező, hatalmas, undorító rovarok támadták meg, amelyek egyetlen célja az emberiség kipusztítása.

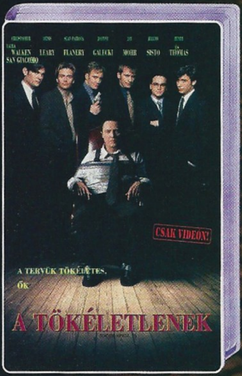

© TOUCHSTONE HOME VIDEO és TRISTAR PICTURES

Roseanna (Mercedes Ruehl - A halászkirály legendája) utolsó kívánsága, hogy a falu temetőjében legyen eltemetve. Az egyetlen gond csupán az, hogy a temető már majdnem csurig van.

A férjre, Marcellóra (Jean Reno - Godzilla, Nikita, Leon a profi) vár a feladat, hogy a még szabad három parcellából legalább egyet megőrizzen szeretett feleségének, és ezzel megindul a falubeliek életéért folytatott lelkes harc, amelynek részeként Marcello ápolja a betegeket, és ha kell vért ad vagy irányítja a forgalmat - sőt végszükség esetén feltámaszt bárkit...

OKTÓBER 1.
VIDEOPREMIER

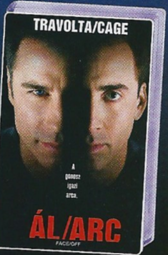
© LIVE Film és Mediaworks

Az alvilág pápájaként ismert Charles Bennett (Christopher Walken - Ponyvaregény, Segítség, elraboltam magam!) nem az a fajta ember, akivel érdemes összerúgni a port. Mégis három rámenős kölyök elkábítja, és szabályosan elrabolja.

Amikor Charles magához tér, egy székhez kötözve találja magát, a kezén lévő kötésből pedig csöpög a vér, ugyanis a fiúk megszabadították a maffiafőnököt gyűrűjétől, és az ujjtól, amin azt hordta.

Amennyiben Bennett nem hajlandó alvilági kapcsolatai révén visszaszerezni Lisát, aki szintén emberrablóknak esett áldozatul, akkor sorra kerülnek amputálásra a nagyfőnök egyéb testrészei is...

OKTÓBER 29-től kölcsönözhető

Forgalmazza: InterCom Rt. 1145 Bp. Bácskai utca 28-36. Tel: 467-1-467, 467-1400 Fax: 252-2736 E-MAIL: VIDEO@INTERCOM.HU

RÓMEÓ & JÚLIA
Leonardo DiCaprio
Claire Danes
WILLIAM SHAKESPEARE
RÓMEÓ & JÚLIA
VHS
TOM CRUISE
Jerry Maguire
A NAGY HÁTRAARC
VHS
Jerry Maguire
A NAGY HÁTRAARC
Megvásárolhatók videokazettán!
INTERCOM
Forgalmazza az InterCom Kft. • 1145 Bp., Bácskai u. 28-36. • Tel.: 467-1-467 Fax: 252-2736
E-mail cím: video@intercom.hu • InterCom ottlap: http://www.intercom.hu/
COLUMBIA TRISTAR
HOME VIDEO